NEREDE BİR VATANDAŞIMIZ, SOYDAŞIMIZ, AKRABAMIZ VARSA BİZ ORADAYIZ

ARTI 90

Temmuz 2013 / Sayı 7

T.C. BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YAYINIDIR.

Yurtdışında Yaşayan Başarılı Türk İşadamları

Gezi Rehberi
Çin

Özel Söyleşi
Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu

BAŞKAN'dan

TÜRKİYE BURSLARI VİZYONER BİR PROJEDİR.

Türkiye, 1992 yılında, Orta Asya ve Balkan ülkelerindeki soydaş akraba topluluklarına yönelik üniversite burs programı başlatmıştır. Bağımsızlığını kazanmış Türk cumhuriyetleri ile tecrübe paylaşımı esasına dayalı olarak başlatılan bu proje, stratejik öneme sahip bir vizyonun göstergesidir.

Günümüzde, sivil ya da kamu idarelerinin dinamik bir süreç içerisinde hizmet sunmaları, göz ardı edilemeyecek bir unsurdur. Kamu hayatımızda zorlandığımız süreçlerden birisi de, değişimlere zamanında ayak uyduramamaktır. Bu yüzden hükümetimiz, 2003 yılından itibaren kamuda stratejik plan ve yönetim anlayışına geçmiştir. Ancak bu anlayışın gerçekleşmesi için, üst yöneticilerin de değişime ayak uydurmaları bir zorunluluktur. Zamanla bu anlayışın yerleşmeye başlamasıyla kurumlar, çalışmalarını stratejik yönetim anlayışı içerisinde planlayıp, kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerini gerçekleştirmeye çalışmak durumundadırlar. Aksi takdirde yönetimde dünyada oluşan trende ayak uyduramamış oluruz. Buna ilaveten, performans değerlendirmeleriyle de, kurumların hedef olarak belirledikleri konuların rasyonalitesi, kalitesi ve maliyeti ölçülerek, çalışmaların hesap verilebilirliği ve yararlanıcı memnuniyeti de ortaya konulmuş olacaktır.

1992 yılından 2010 yılına kadar, "devlet ve hükumet bursluluğu" adı altında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen süreç, 2010 yılında başkanlığımızın kurulması ile birlikte, yukarıda ifade edilen bakış açısıyla yeniden dizayn edilmiştir.

Burs sistemi, 2011 yılında yapılan "Uluslararası Öğrenciler Strateji Belgesi" ile başarıyı esas alan dinamik bir yapıya büründürülerek "Türkiye Bursları" adı altında yapılandırılmıştır.

2013-2014 döneminde, kurumumuzca burs verilen öğrencilerden 25'inin, ülkelerinin ulusal sınavlarında ve 674'ünün de okullarında dereceye girdikleri düşünüldüğünde, bu derecede başarılı öğrencilerin ülkemizde eğitim görmelerinin, hem kendi ülkeleri ve hem de bizim ülkemiz için büyük kazanım olacağı kesindir.

Şu anda ülkemizde 44 bin uluslararası öğrenci bulunmaktadır. Bunun 13 bin kadarı, 140 ülkeden getirdiğimiz "Türkiye Burslusu" öğrencilerdir. Dünya genelini değerlendirdiğimizde, 4.3 milyon öğrencinin çeşitli ülkelerde eğitim aldığı görülmektedir.

Ülkemizdeki uluslararası öğrencilerin sayısı, dünya genelindeki uluslararası öğrenci sayısının yüzde biri oranındadır. Amacımız bu oranı artırarak, ülkemizin, bölgesinde bir eğitim üssü haline gelmesini sağlamaktır.

Mezun olacak öğrenciler ülkelerine dönüp hayata atıldıklarında, ülkemizde edindikleri deneyimlerin onlara katkı sağlayacağı bir gerçektir. Aynı şekilde, onların ülkemiz hakkındaki olumlu görüş ve duygularının da ülkemize karşı büyük bir sempatinin oluşmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Gelişmiş tüm ülkeler, kamu diplomasisinin önemli bir öğesi olan kültür ve eğitim hizmetlerini yumuşak güç olarak kullanmaktadırlar. Bu nedenle, ülkemizde bulundukları süre boyunca bu öğrencilerin, ülkemizi ve kültürümüzü en iyi şekilde tanıyıp, ülkemizden iyi duygularla ayrılmalarını sağlamak gayesiyle rehberlik çalışmalarına ağırlık vermekteyiz.

Çalışmalarımızın kapsamını genişletirken, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarını da unutmadık. Artık bu yıldan itibaren, orta öğrenimlerini yurtdışında tamamlayan çocuklarımız, isterlerse üniversite eğitimlerini Türkiye'de alabileceklerdir. Üniversitelerimizin belirledikleri esaslar çerçevesinde yerleşmeleri sağlanacak ve öğrencilerimiz, harç ödemeden ve üniversite yerleştirme sınavına girmeden üniversitelerimizde okuyabileceklerdir.

Çalışmalarımız bu minvalde hızla devam ederken sizlerle gelecek sayıda buluşmak ümidiyle,

Hoşçakalın.

künye

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın
3 aylık süreli yayınıdır.

T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı adına İmtiyaz Sahibi:
Kemal YURTNAÇ

Genel Yayın Yönetmeni:
Mehtap ALTINOK

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Deniz DOĞAN

Yayın Danışmanı:
Ardan ZENTÜRK

Yayın Koordinatörü:
İsmail YILDIZ, Muhlis KAÇAR, Hasan ER, H. Murat TERZİ

Yayın Kurulu Başkanı:
Gazali ÇİÇEK

Yayın Kurulu:
Veysi ŞİMŞEK, Ünal KOYUNCU, Suat BEYLUR,
Fatih NİŞANCI

Haber Araştırma:
Bahadır AVŞAR, Burak DEĞİRMENCİ,
Bertuğ KAYHAN, Nilay AYGÜN

Fotoğraflar:
İlker KIRMIZI

Yönetim Yeri:
T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145
PK: 06520 Balgat - ANKARA – TÜRKİYE

Tasarım ve Uygulama:
MNV Creative Studios®

Baskı / Cilt:
Afşaroğlu Matbaası
Kazım Karabekir Cad. 87/7 İSKİTLER/ANKARA
Telefon: +90 (312) 384 54 88

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.
Dergide yer alan yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Yayın Türü:
3 Aylık Süreli Yayın ISSN: 2146-9571

İletişim:
+90 (312) 218 40 44

e-Posta:
basin@ytb.gov.tr

www.arti90dergi.com.tr

ARTI90

DİJİTAL DÜNYADA

Tüm içeriği ile arti90dergi.com.tr'de,
Sosyal Ağlarda, Mobil Platformlarda

arti90dergi.com.tr

içindekiler

Gurbetten Dönenler
Selahaddin Koca 32

Orta Doğu
Kerkük Yanıyor 24

Özel Dosya
Yurtdışında Yaşayan Başarılı Türk İşadamları 50

Hukuk
Vatandaşlık Seçimi Zorlaması 100

Portre
Ezgi'nin Bursu
Beyaz Saray'dan 84

Hayatın İçinden
Şefik Karagüzel 28

Avrupa
İsveç'te
Ezan Sesi 36

Avrupa
Almanya Federal
Meclisi'nin NSU Raporu 46

Kültür
Destanlar 80

Medya
Yavuz Nufel 96

ÖZEL SÖYLEŞİ

MEHTAP ALTINOK - *mehtap.altinok@ytb.gov.tr*
BAHADIR AVŞAR - *bahadir.avsar@ytb.gov.tr*
RECEP PAÇAMAN - *recep.pacaman@ytb.gov.tr*

FOTOĞRAF: İLKER KIRMIZI - *ilker.kirmizi@ytb.gov.tr*

Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu,

sınırların ötesinde doğdu, Türkiyeli ve Balkanlı akrabalarımız, kardeşlerimiz için çalışıyor…

"ÖZ DEĞER, ÖZ SAYGI VE ÖZ GÜVEN, BAŞARININ SIRRI BURADA…"

Gümülcine'de Medrese-i Hayriye'de okurken, 1970 yılında Türkiye'de okumaya karar veriyor. Okula yazılabilmek için aylarını harcıyor, 40 gün boyunca bütün kapılar yüzüne kapanıyor. Tam da "Artık olmuyor ben dönüyorum" derken, birkaç saat içerisinde Türkiye'deki eğitim hayatına başlıyor. 5/B sınıfındaki arkadaşları Adalet Eski Bakanı Sayın İdris Naim ŞAHİN ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN.

"Babam verdiğim kararların arkasında hep durmuştur. Çocuklarımıza hükmetmek değil güvenmemiz gerektiğini düşünüyorum. Askerliğini bitiren adama bile hala çocuk gibi davranabiliyoruz…Babamın 14 yaşımdan beri bana verdiği güvenden dolayı kendimi çok şanslı hissediyorum. En mutlu olduğum taraf bu millete hizmet etmek… Bu millete kendimi borçlu hissediyorum, 75 milyona borçlu hissediyorum. Allah'a da duam bu görevde ya da başka bir görevde bana bu millete olan borcumuzu ödemeyi nasip etsin diyorum"

Türkiye'nin Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, yurtdışında doğup büyüyen, sonra okumak için Türkiye'ye göç eden bir Balkan Türkü. Yunanistan'dan Türkiye'ye kaçış hikayesinden, dünya vatandaşı olduğu yıllara; yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sağlık sorunlarından, sağlık turizminde gelinen noktaya; Balkanlar'a karşı yüreğinde yaşadığı fantom ağrısından, başarılarının ardında yatan üç ÖZ'e kadar oldukça keyifli bir röportaj gerçekleştirdik.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 2. sınıftayken evlendim. 3. Sınıfta büyük kızım, mezun olduğumda ikinci kızım dünyaya geldi. Mezun olduktan sonra denklik problemi ile ben de karşılaştım. Yunan Hükümeti Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne denklik vermiyor. Mesleği yapmam lazım, evliyim, çocuklarım var, geçim derdi var. Ailem, büyüklerim, yakınlarım Yunanistan'da, eşim ve çocuklarım ise Türkiye'de. Benim için tek çözüm var, Türkiye'ye kaçarak gelmek.

Neden doktor olmayı tercih ettiniz?

Doktorluk çocukluğumun hayaliydi. Yani 8-9 yaşlarından beri annem ne zaman hastalansa ailenin en büyük çocuğu olarak anneme ben refakat ederdim. O zamandan beri hep doktoru ve doktorluk mesleğini çok sevmişimdir.

"Önce kendini, sonra bizi mahcup etme."

Sayın Bakanım, Türkiye'ye ilk ne zaman gelmeye karar verdiniz, bu kararınız ve sonrasında yaşadıklarınızdan bahsedebilir misiniz?

Gümülcine'de Medrese-i Hayriye adında, bizim İmam Hatip okulları ayarında bir okul var. 1970 yılında orada 3. sınıfta okurken, Türkiye'ye gelmeye karar verdim. O zamana kadar köy ile Gümülcine dışında bildiğimiz bir yer yok. Rahmetli babamla hukukum çok iyiydi. Bir gün babamla tarlada yonca toplarken "Baba okumak için Türkiye'ye gitmek istiyorum" dedim. Babam "Oku da istersen Amerika'ya git" dedi. Henüz 14 yaşında bir çocuğa böyle destek olması hala beni çok etkiler. Adapazarı'nda bir abimiz de yardımcı olabileceğini söyleyince yola çıktık. Trene binerken rahmetli babam, yine hiç unutamadığım bir cümle söyledi. "Oğlum ben sana güveniyorum, önce kendini, sonra bizi mahcup etme" dedi. Hep "bizi mahcup etme" derler ya; "Önce kendini mahcup etme, sonra bizi mahcup etme" demesi beni çok etkilemişti.

40 gün içerisinde çok zorluklar, hatta olmazları yaşadım.

İlk kez Türkiye'ye geldiğimde çok zorlandım. Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı… Bakanlık bakanlık geziyorum. Uzadıkça uzuyor iş. Neden olmadığını bilmiyorum ama olmuyor. Çok zorluklar, hatta olmazları yaşadım. 40 günün sonunda 1000 Lira'dan yalnızca bilet param kalmıştı. Artık yapacak bir şey kalmadığını düşünerek geri dönmeye karar verdim.

Kolera Salgını ve Erzurum Palas

Tam bitti derken her şey bir anda değişiyor ve Türkiye'deki eğitim hayatınız başlıyor. Nasıl oldu, bizimle paylaşır mısınız?

Sirkeci Garı'na bilet gişesine gittiğimde "Kolera nedeniyle tren seferleri durdurulmuştur" yazıyor. O zamanlar, İstanbul'da yaygın bir kolera salgını var. Yunanistan bu nedenle sınırı kapatmış. Bilet param dışında param kalmamış ve Yunanistan'ın sınırı ne zaman açacağı da belli değil. Sirkeci Garı'nın karşısında Erzurum Palas Oteli'ne gittim. Otel sahibi İhsan Abi "Evladım, gece bekçisi Arif ile beraber kalırsın. Orda yer içersin, paran olursa da verirsin. Sen rahatına bak merak etme" dedi.

O zamanlar Erzurum Palas Oteli, Batı Trakyalılar'ın uğrak yeri olmuş. Hafta sonları İstanbul'da yaşayan Batı Trakyalılar, kim var kim yok diye otele bakmaya geliyor. Bizde sabahtan akşama biri gelse diye bekliyoruz.

"Asla umutsuz olmayın; bir kapı kapanır, bin kapı açılır"

Yunanistan'dan sınıf arkadaşım, yurtta aynı odada kaldığım hatta yatakhanede türkü söylüyoruz diye birlikte ceza yediğimiz Hakkı geldi otele. "Ne arıyorsun burada?" dedim "Okuyorum" deyince şaşırdım. 40 gün boyunca uğraştığım ama yapamadığım işi Hakkı başarmış. Bu hayatımın en büyük dönüm noktalarından biriydi.

Nasıl yaptığını sorduğumda Selamiçeşme'deki dayısının yardımcı olduğunu söyledi. **Türkiye'de "dayı"nın ne anlama geldiğini o gün anladım.**

Hakkı'nın dayısı Selahattin Abi'nin İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde tanıdığı varmış.

Ertesi gün. "İstanbul İmam Hatip Lisesi'ne misafir öğrenci olarak kaydı uygundur" diye bir yazı aldık. Okula gittiğimizde 5/B sınıfına 3. derse yetişmiştik. Pazar sabahına kadar ortada hiçbir şey yokken şimdi okula başlamıştık. Sınıf arkadaşlarım ise İçişleri Eski Bakanı Sayın İdris Naim ŞAHİN ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN….

Genç arkadaşlarımla bazen derim ki "Arkadaşlar, hiçbir zaman umutsuz olmayın. Bir kapı kapandığında bilin ki binlerce kapı açılır." Ben bunu hayatımda çok gördüm.

Sayın Bakanım, İmam Hatip mezunları o dönemde her üniversitede okuyamıyorlardı, Siz Cerrahpaşa Tıp'a nasıl girdiniz?

O dönemde İmam Hatip mezunları her okula gidemiyordu. Ben de mezun olduğum yıl Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne kaydımı yaptırdım. Bir yandan da Erzurum Atatürk Lisesi'ne yazılarak fark derslerini verdim. Yabancı uyruklular sınavında ilk 9'a girince Cerrahpaşa Tıp'a kaydımı yaptırdım.

"Arkandan biri gelebilir, silah sesi gelebilir ama bakamıyorsun. "

Fakülteyi bitirdiniz ama Yunanistan denklik vermiyor, Türkiye vatandaşı değilsiniz. O dönemdeki yaşadıklarınızdan biraz bahsedebilir misiniz?

Mezun olduktan sonra Yunanistan'a döndüm. Yunanistan denklik vermiyor, geçinmem de lazım. Akrabalarım Yunanistan'da, eşim ve çocuklarım Türkiye'de. Sonunda Türkiye'ye kaçmaya karar verdim. Meriç Nehri'nden geçmeme yardım edecek birilerini bulduk.

Meriç'ten geçtikten sonra "Ağaçlık bir yerden, keçi patikası gibi dar bir alanda 20 dakika yürüyeceksin" dediler.

Arkana hiç bakmadan yürü. Karşına bir toprak yol çıkacak, orada seni Türk Askeri karşılayacak. Asker karşılamazsa toprak yoldan Keşan'a ulaşırsın" dediler.

4 Gün Nezaret

Tam yolu gördüm "Dur hemşerim!" diye bir ses duydum. Baktım Türk Askeri. Edirne'de 4 gün nezarette kaldım. Sonra "haymatlos" (Dünya Vatandaşı) tezkeresi verdiler. 3,5 yıl haymatlos olarak kaldık. 1986 Ekim ayında Bakanlar Kurulu kararıyla vatandaşlığı alabildim.

Şimdi Bakanlar Kurulu'ndasınız. Önünüze vatandaşlık başvurusu geldiğinde ne hissediyorsunuz?

Bakan olduktan sonra, vatandaşlık kararnamelerini imzalarken hep farklı bir duygu yaşıyorum. Kimler var, nereden geliyorlar? İnceliyorum. Neler yaşadıklarını merak ediyorum, yaşadıklarım aklıma geliyor.

Vatandaşlığı alıncaya kadar soyadınız hep aynı mıydı?

İmam Hatip'e kayıt olduğumda soy ismim Alioğlu idi. Üniversite yıllarında Mehmet oldu. Vatandaşlığa müracaat ederken soyadı talebi hakkın var. Rahmetli babam köyün müezzini olduğu için "Müezzinoğlu" soy ismini istedim. Kardeşim sonra vatandaşlık alırken bizim sülaleye Şapcılı Sülalesi dedikleri için Şapçılı soy ismini aldı. Yani öz kardeşimle soy isimlerimiz farklı.

Sayın Bakanım bugün itibariyle süre olarak hangi ülkenin vatandaşlığında daha uzun kalmış bulunuyorsunuz?

Ömrümün 27 yılını Yunanistan vatandaşı olarak geçirdim. 3 yıl dünya vatandaşıydım. Son 27 yıldır ise Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım. Artık Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı kısmı artmaya başladı.

Siyasete girişinizden biraz bahseder misiniz? Başbakanımızın isteğiyle siyasete girdiğiniz doğru mu?

İstanbul Avcılar 1992 yılında ilçe oldu. Orada ara yerel seçimler var. Tuzla, Maltepe, Bahçelievler, Bağcılar ve Avcılar'da ara yerel seçimler yapılacak. Doğru Yol Partisi, Anavatan Partisi, Demokratik Sol Parti siyaset yapmam için bana geldiler. Ama mesleğimi çok sevdiğim için siyaseti düşünmüyordum.

"Sen bizim Alioğlu değil misin?"

En son Refah Partisi geldi. Mahalle baskısı… O zamanlar İstanbul İl Başkanı Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN. Sayın Erdoğan'a "Avcılar'da çok sevilen bir doktor var. Eğer onu ikna edebilirsek Avcılar'da başarılı oluruz" demişler. İmam Hatip yıllarında benim soyadım Alioğlu olduğu için, Mehmet Müezzinoğlu deyince başta kim olduğumu bilmiyor. Bir akşam "Müezzinoğlu'nu bir ziyaret edelim" diyor. Başbakanımız daha kapıdan girer girmez "Sen bizim Alioğlu değil misin?" diye sordu. Uzun süren bir sohbetin ardından kendilerine siyaset yapmayı düşünmediğimi söyledim. Sayın Başbakanımız "Biz bir arkadaşa 'sana burada ihtiyaç var' deriz. Bu arkadaş kabul etmezse ve biz bir oy eksik alırsak vebali onundur" dedi.

"Ağzı Dualı İnsanlar"

O gece uyuyamadım. Eşim de siyasete girmeme karşıydı. Gece yarısı 2 gibi eşime fikrini sordum. "Bu insanlar ağzı dualı insanlar. Ama yine sen bilirsin" dedi. Sabah ezanına kadar düşündüm. Kalktım sabah namazını kıldım. Bu ülkede Cenab-ı Allah bana hayal ettiğimin ötesinde zenginlikler verdi. Doktor oldum, vatandaş oldum, para kazandım, sevildim. Bütün bunlar bu ülkede oldu. Bu millete bir borcum var… Sonra hemen ilçe başkanımıza gittim "Hiçbir talebim yok, size teslimim" dedim ve siyaset hayatımız başlamış oldu.

"Mutlu mu olacaksın, çığlık mı atacaksın, ağlayacak mısın?"

Siyasi hayatınızda hiç unutamadığımız bir anınız var mı?

Hayatımda hiç unutmadığım Sayın Başbakanımız ile 2004 yılında Yunanistan ziyaretimiz. Cenab-ı Allah'ın bir kuluna yaşatacağı en büyük zenginlik. Atina'da, ceketimi alıp kaçtığım ülkenin başbakanı ve vatandaşı olduğum ülkenin başbakanı ile aynı masada oturabilmek. 1983'te kaçak geldim. Yunanistan 2001 yılına kadar bana vize vermedi. Ardından 2004 yılında hem Atina'ya hem Gümülcine'ye, hem de köyüme gitmek. Anlatılması çok zor bir duygu. Mutlu mu olacaksın, çığlık mı atacaksın, ağlayacak mısın? Hepsi var, anlatılmaz.

Gümülcine de köyümüze habersiz gitmiştik. Öyle olmasına rağmen çevre köyler bizim köye yığılmış. Yaklaşık 5 bin kişi var. Sayın Başbakanımız bana mikrofonu uzattı. Kendilerine konuşamayacağımı söyledim. O an Platia'da (köy meydanı) 9-10 yaşlarımdayken bisikletten düştüğüm günü hatırladım. Caminin şerefesinde ezan okuduğum günleri… Çok duygulandım, konuşamadım.

Ömrünün yarısını Batı Trakya'da geçirmiş biri olarak, oradaki sorunlar ve çözüm yolları hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Başbakanımızla 2000 yılında Balkanlar'ı ziyaret ettik. Başbakanımızın cezaevinden yeni çıktığı zamanlar. Cezaevinden yeni çıkmış, ömür boyu siyaset yasağı var. Vatandaşlık haklarında sınırlamaları var. Hiçbir imkânımız olmamasına rağmen 15 gün boyunca köy köy, kasaba kasaba tam 1 hafta Balkanlar'ı gezdik. Sabah namazıyla çıkıyorduk. Yatsıya kadar gitmediğimiz yer, elini sıkmadığımız kimse kalmıyordu… Müslüman Arnavut, Türk, Boşnak….

O gezide Balkanlar'da şunu gördüm. Topluluklar arasına ciddi düzeyde fitne girmiş. Sayın Başbakanımız oradaki bütün konuşmalarında hep bir şeyi ısrarla dile getirdi; birlik ve beraberlik. Aynı şey Batı Trakya'da da var. Yani ayrışan, basit şeylerden kendi arasında cepheleşen, safları dağıtan bir yapı var. Balkan derneklerinde de Balkanlar'da da aynı durum söz konusu.

"Balkanlar'ın güçlü olması, birlik ve beraberliğe bağlı"

Sınırlarımızın ötesindeki her yerde, merkeze almamız gereken tek bir konu var: Birlik. Farklı yaşam tarzlarımız, farklı hayat felsefemiz, farklı inançlarımız, hepsi olabilir. Ayrıştıran nedenlere değil birleştiren hedeflere kilitlenmeliyiz. Birbirimizi kenetleyen değerler üzerinden yürümek lazım.

"Söz çok ama icraat yok"

Denklik sorunu, müftülük sorunu, eğitim sorunu, ekonomik sorunlar… Birçok sorun var. Bu sorunlar yarınlarda da devam edecek. Sayın Başbakanımız ile 2004 yılında resmi görüşmeler yapmak üzere Yunanistan'a gitmiştik. Orada Yunan yöneticilerin tamamı "sorunları çözme niyetimiz var" deyip bir bahane ile orada yaşayan soydaşlarımızın yaşadığı sorunları çözme konusunu ötelemişlerdi. 2010'daki ziyaretimizde de aynı tavır içindeydiler. Söz çok ama icraat yok. Şimdi son iki yıldır da krizle boğuşuyorlar. Ekonomik kriz orada siyasi krizi de tetikledi. En güçlü oldukları dönemde yapamadıklarını şimdi yapabileceklerini düşünmüyorum.

"Türkiye hiç 'ama' demeden çok şeyi çözdü"

Türkiye'de yaşayan azınlıkların sorunlarının çözümü konusunda Başbakanımız da Dışişleri Bakanımız da çok dinamik ve iyi niyetli. Son yıllarda çok ciddi adımlar atıldı. Balkanlar'da çözüm üretilmemesine rağmen biz bu adımları da atmaya devam edeceğiz.

Büyük, güçlü, medeni ülkelerde kendi vatandaşına baskı yaparak zulmederek, hak ve hukukunu zedeleyerek, bir başka hak ve hukukun alınma aracı olarak görülmesini doğru bulmuyorum. Yani 'onlar hakkı vermedi, biz de vermeyeceğiz' mantığı doğru değil. Hak konusunda mütekabiliyetin doğru olmadığını düşünüyorum.

"Balkanlar'a karşı yüreğimde fantom ağrısını yaşıyorum"

Sayın Bakanım bir konuşmanızda "Balkanlar'a karşı yüreğimde fantom ağrısı yaşıyorum dediniz? Ne demek istediniz, Nedir fantom ağrısı bize biraz bahsedebilir misiniz?

Fantom ağrısı kısaca, bir insanın kaybettiği uzvuyla ilgili hislerinin kaybolmamasıdır. Yani kaybettiği sağ ayağının, bilek ağrısını yaşıyor olması. Hatta sağ ayağının olmadığını bilir ama "sağ ayak bileğim ağrıyor" der. Kızılağaç'ta meydanda kürsüye çıktığımda bahsetmiştim Fantom ağrısından. "Sizlerle ilgili yüreğimde fantom ağrısını yaşıyorum.

Buralar bizim kaybettiğimiz organlarımız uzuvlarımız. Ama yüreğimizde ve hafızamızda yeriniz aynen yaşıyor.

"Bu ağrıyı yüreğimizde yaşıyoruz." dedim. Sonra Yunanistan Dışişleri Bakanı kendi ölçeğinde cevabını verdi. Verebilir, önemli değil… Türk Milleti'nin; Bosna'sından tutun Üsküp'üne, Prizen'inden Razgrad'ına, İskeçe'sinden Selanik'ine kadar Balkanlar'a karşı yüreğinde bir fantom ağrısı var. Bu ağrının olması da tabidir. Başka türlü büyük millet olma, benim güçlü bir tarihim var deme hakkını kaybetmiş oluruz.

Yurtdışında yaşayıp sağlık güvencesi sorunları yaşayan ve bu yüzden mağdur olan akrabalarımız var, bu tarz sorunları çözmeye yönelik Sağlık Bakanlığı'nın çalışmaları var mı, nelerdir?

Sağlık sorunları yaşayan soydaşlarımız için Türkiye olarak imkânlarımızı seferber ediyoruz. Obezite (aşırı kilo) sorunu yaşayan Batı Trakyalı bir kardeşimizin sağlık sorunlarıyla yakından ilgileniyoruz. Enfarktüs geçirmiş bir genç arkadaşımızın nörolojik tedavisi ile yakından ilgileniyoruz. Yine trafik kazası yapmış ve felç geçirmiş bir kardeşimizin yaklaşık 4 aydır Ankara'da, GATA'da tedavisi devam ediyor. Tedavisinde oldukça olumlu yol aldık. Kardeşimiz de tedavi sürecinden oldukça memnun.

"Sağlık turizminde dört katı fazla potansiyel var"

Sağlık turizmi konusunda yapılan çalışmalardan bahseder misiniz? Sağlık turizmi ile ilgili çok fazla şirket açılmaya başladı. Bununla ilgili bir standart olacak mı?

Türkiye olarak gelinen noktada, sağlık turizminden aldığımız payın en fazla dörtte birini alabildiğimizi düşünüyorum. Bu konuda özel sektördeki yapılar, kendi dinamikleri ile bir şeyler yapma gayretindeler. Yol da kat ediyorlar. Türkiye bu anlamda gerek hekim kalitesi, gerek modern tıbbi donanım ve altyapı, gerekse hizmet sunumu açısından çok avantajlı. Standartları belli, güven perçinleyen ve daha iyi tanıtılan bir yapıyı bakanlık olarak, sivil üst çatıyla birlikte kurarak dünya ve bölgemize bunun takdimini yapmayı düşünüyoruz. Bunları yapabildiğimiz takdirde önümüzdeki birkaç yıl içerisinde şu ankinin 2 katı, 10 yıllık süreçte 4 katı bir sağlık turizmi talepkârı oluşturabileceğimizi düşünüyorum.

Sayın Bakanım Beşiktaş kongre üyesisiniz. Sizin için Beşiktaş'ın ayrı bir yeri var, bunun nedeninden bize bahsedebilir misiniz?

O işte öz değerlerle ilgili. Yanılmıyorsam 7-8 yaşlarındaydım. Rahmetli dayım fanatik Beşiktaşlıdır. "Bak çocuğum hiçbir Batı Trakyalı'nın Beşiktaş dışında bir takımı tutma hakkı yoktur. Osmanlı Balkanlar'ı kaybedince yas tuttu ve kırmızı beyaz olan renginin kırmızısını siyaha çevirdi. Tamam mı çocuğum? Tamam" O gün bugün Beşiktaşlıyım. Aynı zamanda kongre üyesiyim.

"ÖZ değer, ÖZ saygı ve ÖZ güven, başarının sırrı burada…"

Sayın Bakanım, oldukça zorlu bir mücadelenin ardından 1986 yılında vatandaşlığını aldığınız ülkenin şu an Sağlık Bakanısınız. Bu başarınızın sırlarını yurtdışında yaşayan akrabalarımızla paylaşır mısınız?

Gençlerle buluşmayı çok seviyorum. AK Parti İstanbul İl Başkanlığım döneminde "Gençler Buluşuyor, Geleceği Konuşuyor" ve "Genç Buluşma" adlarında iki ayrı projede 165 binden fazla gencimizle bir araya geldik. O zamanlar genç kardeşlerime başarılı olmak için gerekli üç kelimeden bahsetmiştim. Eğer bu üç kelimenin hakkını verirseniz sizi hayallerinizin ötesine taşır.

Birinci öz, öz değer. Bir insan öncelikle, dini, ırkı, mezhebi, milliyeti, vatandaşlığı ne olursa olsun, "ben bir insanım ve öz değerlerim var" demeli. Nedir o öz değerler? "Dürüstlük, güvenilirlik ve çalışkanlık". Bunlar bireye ait öz değerler. Aynı zamanda bir ailenin, bir ülkenin, bir milletin mensubusunuz. O zaman ait olduğunuz topluma ait öz değerler de önemli. Mesela ben Müslümanım ve Türküm. Bunun öz değerleri neyse, tarihi inanç değerleri neyse onlar, benim öz değerlerimin bütünleştiricisi, tamamlayıcısı. İkinci öz, öz saygı. Kişinin önce kendisine saygısı olmalı. Rahmetli babamdan söyledim ya "önce kendini mahcup etme" Önce kendime yalan söylememeliyim. Kendine saygısı olmayan insanın başkalarına saygı duyması beklenmez.

Üçüncü öz ise öz güven. Bakın; annenize, babanıza, öğretmeninize, patronunuza, güvenmeyin. Onlar geçici, ama benim kendime ait öz güvenim son nefesimi verinceye kadar benimle beraber. Dürüstsem, çalışkansam, güvenilirsem, öz saygım varsa niye başım dik durmayayım, niye cesur olmayayım, niye ondan bundan korkayım. Karşıma kim gelirse gelsin. Başımı öne eğecek, pısırık duracak bir durum yok ki!

Kendinize ve milletinize ait öz değerler, öz saygı ve öz güven; bunlar çok önemli, başarının sırrı burada…

GÖÇ ANILARI

H. MURAT TERZİ
murat.terzi@ytb.gov.tr

u, 2008

"RUSYA YATIRIM İÇİN CAZİP..."

Erdem Coşkun, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden inşaat mühendisi olarak mezun oldu, çalıştığı firmanın 8 aylık bir iş için onu Rusya'ya gönderdiği gün tüm yaşamı değişti... Önce bir teknik çalışandı, sonra şirketini kurdu, şimdi, Türk yatırımcısını destekleyen büyük projenin başında...

Coşkun'a göre, Rusya, tüketim mallarını ithal etmektense ülkede üretilmesini tercih ediyor, Türk firmalarının bu alandaki yatırımları çok cazip... O, yatırımcı firmaların işlerini kolaylaştırmak için Rusya'ya, Türkiye'nin Orgazine Sanayi Bölgesi deneyimini taşıyor...

Türk müteahhitlik firmalarının Rus pazarına girişleri SSCB'nin son yıllarına rastlamaktadır. 1987'de yürürlüğe giren Türkiye-SSCB Doğal Gaz Anlaşması ve bu anlaşmanın içerdiği SSCB'den alınacak doğal gazın bedelinin bir kısmının Türk mal ve hizmetleriyle ödenmesi koşulu sayesinde, Türk müteahhitlik firmaları 1987'den itibaren Rus pazarına girmeye başlamış ve SSCB'nin tarihe karışmasıyla bu süreç ivme kazanmıştır. Özellikle 1993-1995 döneminde eski Doğu Almanya'dan Rusya'ya dönen Rus askerleri için Almanya tarafından finanse edilen konut projeleri Türk müteahhitlik firmaları için dönüm noktası olmuştur. Bu kapsamda inşa edilen 46.000 adet konutun 15.000'i Türk firmaları tarafından yapılmıştır.

1998-99 döneminde Rusya'da yaşanan mali kriz tüm ekonomik ve ticari ilişkileri olduğu gibi Türk müteahhitlik firmalarının Rusya'daki faaliyetlerini de büyük ölçüde olumsuz yönde etkilemiştir. 1998-99 kriz dönemini izleyen yıllarda ise, Türk firmaları Rusya Federasyonu'nda (RF) önemli projeler üstlenmeye devam etmişlerdir. Türk müteahhitlerinin RF ve BDT ülkelerinde üstlendikleri projelerin toplam hacmi dikkate alındığında, BDT ülkeleri coğrafyasında Türk müteahhitlerince üstlenilen projelerin toplam bedelinin neredeyse yarısı Rusya Federasyonu'nda gerçekleşmiştir.

Dergimizin bu sayısında Rusya'da önemli müteahhitlik ve yatırım işlerine imza atan başarılı işadamı Erdem Coşkun'la yapılan sohbete yer verdik.

Rusya'ya ilk defa 21 yıl önce adım atan Coşkun o günleri şöyle anlatıyor.

Belki çok klasik bir soru olacak ama neden Rusya?

Aslında Sovyetler coğrafyasına gelmek ve burada çalışmak aklımın ucundan bile geçmezdi. Zaten bu demir perde ülkesi hakkında pek az bilgimiz vardı. Kendi küllerinden var olmaya çalışan, siyasi ve ekonomik buhran içerisinde olan bir ülkeydi bizim için Rusya. İşte tam bu dönemlerde 1992 yılında Türkiye'nin en büyük müteahhitlik firmalarından birinde genç bir mühendis olarak çalışırken, çalıştığım firma tarafından konvansiyonel kalıp grup şefi olarak sadece sekiz aylık bir iş için Rusya'nın Kursk şehrine gönderildik. Amacımız bu kısa süre içerisinde işimizi bitirip geri dönmekti. Ancak elimizdeki işi beklenilenden daha kısa bir süre içersinde sorunsuzca bitirip teslim etmemiz, Rusya'da işlerin yürümediği ya da çok yavaş ilerlediği o günlerde bazı işadamı ve bürokratların dikkatini çekmiş olacak ki hiç beklemediğimiz yeni iş teklifleri aldık. Almanya'dan dönen Rus askerleri için inşa edilen projelerin tamamlanmasından sonra artık Moskova'da yeni işler bizi bekliyordu.

Moskova bize yeni ufuklar açtı ve 2000 yılında kendi şirketimi kurmaya karar verdim. İlk etapta kurduğum şirketle ufak tefek işler yaptım. Az ama hızlı ve kaliteli işler yaptık. 2007 yılına kadar gayet başarılı projelere imza attık. Bu sırada yatırımcıların sürekli Rusya'ya gelmeye çalıştıklarını gördüm. Zaten durum da onu gösteriyordu, çünkü bizim yatırımcılarımız gelip ürününü burada yapmadıktan sonra pazardaki istediği payı alması biraz zor gözüküyordu. Bizim yatırımcılar buraya sık sık gelmeye başladılar. Burada yatırımlar için uygun yer bakmaya başladılar. Rusya'da yatırım yapma konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarından dolayı çok değişik problemlerle karşılaşıyorlardı. En ufak işi bile çok büyük sıkıntılarla ve büyük paralarla bitirebiliyorlardı. Biz de yaşanan bu sıkıntıları giderebilmek adına ASIA OSB projesini geliştirdik.

Rusya'da Türk yatırımcı olarak bir ilki gerçekleştirdiniz. Bize Projenizden bahseder misiniz?

Biz projemizin adını ASIA (Aleksandrova Sloboda Industrial Area) koyduk. Yani yatırımcılarımız geldiğinde arazi bulmak, altyapısını oluşturmak, enerjisini nasıl sağlayacağı gibi çok uğraştırıcı detaylarla uğraşmak yerine sadece en yakın zamanda üretimine nasıl geçebileceğine konsantre olmasını sağlayacak, Rusya'nın en büyük Organize Sanayi Bölgesi projesi.

Bu proje için seksen hektarlık bir arazi satın aldık. Organize sanayi bölgesi kurabilmek için enerji, inşaat izinleri ve altyapı ile ilgili tüm izinlerini aldık.

Projemiz Türkiye ile Rusya arasında imzalanan KEK Protokolü'ne dahil oldu.

Böylece her iki ülkenin de desteğini alan proje ismiyle protokolde yer aldı.

Birazda kendinizden ve ailenizden bahseder misiniz?

1963 Trabzon doğumluyum ama aslen Gümüşhaneliyim. Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi mezunuyum.

Okulu bitirdikten ve İstanbul'da ufak bir iki firmada çalıştıktan sonra kurumsal ve pazarda öncü MESA Mesken Sanayi firmasında inşaat mühendisi olarak çeşitli projelerde çalıştım. Kariyer basamaklarını tırmanmaya başladığım yıllarda Rusya'da bir proje de çalışmak üzere BAYTUR İnşaat firmasından davet aldık ve bu vesileyle Rusya'ya ilk adımımızı atmış olduk.

Evliyim, üç oğlum ve bir kızım var. Rusya'ya geldiğimizde büyük oğlum iki yaşında idi. Geçen yıl Moskova'nın güzide üniversitelerinden birinden mezun oldu. Diğerleri eğitimlerine devam ediyor.

Rusya'ya adaptasyon süreciniz nasıl oldu?

İlk yıllarda çalıştığımız şehrin küçük olması ve iş yoğunluğumuzun çoğunlukla şantiyede olmasından dolayı Ruslarla ilişkilerimiz asgari düzeydeydi. Moskova'ya geldikten sonra firmadaki görevimizin de daha çok Rus işverenlerle ilişkili olması bize Rus kültürünün kapılarını açtı ve gerçek anlamda Ruslarla tanışmaya başladık.

Çocukların okul süreçleri, komşularımız ve özellikle yabancı dil bariyerini aşınca belki de bahsettiğiniz adaptasyon süreci hız kazanmış oldu. Ruslar sıcakkanlı insanlar ve kültür olarak batıya oranla bize daha yakınlar. Tarihlerimiz, mistik taraflarımız ve belki de batıl inançlarımız iki toplum vatandaşlarının kaynaşmalarında ve bu adaptasyon sürecinde bizim farkında olmadan yararlandığımız kaynaklarımızdı.

Burada sizi en çok şaşırtan olay neydi?

Kafamızdaki güçlü ülke imajına rağmen teknolojide, inşaatta, ticarette bize göre belki 20-30 yıl daha geriden gelmeleri beni şaşırtmıştı doğrusu. Pazarda aynı tezgahta biraz domates birkaç sebze bir iki jiguli (Rus arabası) yedek parçası ve birkaç but et parçasını birlikte görmek mümkündü.

Firmanın oraya götürdüğü Kartal marka aracımız Moskava'nın sayılı lüks araçlarındandı. Ama bu açığı kapatmaları ve belki de tersine oluşan fotoğrafı artık aynı şaşkınlıkla değil ama aynı şiddette farkındalıkla müşahede ediyorum.

Zengin yeraltı kaynaklarını verimli kullanmaya başladıktan sonra artan yabancı yatırımları tüketimlerinin, büyük pazar olmalarının yanında üretimi de öğrenmelerinin başlıca sebeplerindendir. Artık üretim ve katma değer Rusya'nın ana ekonomik stratejilerinin başında gelmektedir.

Ama çocuk sahibi olmak yerine kedi ve özellikle köpek sahibi olmadaki ısrarları beni hala şaşırtmaktadır.

Rusya'da yaşayan Türk toplumundan bahseder misiniz?

Özellikle Moskova'dan bahsetmek gerekirse geçici sürelerle inşaat projelerinde yer alan işçilerimiz buradaki Türk toplumunun ya da nüfusun demek daha anlamlı büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu insanlar arasındaki ilişki ve durumdan bahsetmek güçtür. Kalıcı yatırımlarımızın başlaması, fabrikalarımızın açılması hukuk, mali müşavirlik, bankacılık gibi hizmet sektöründeki sayıları gün geçtikçe artan firmalarımızın olması burada çalışan iş adamlarımız yöneticilerimizin artık aileleriyle burada kalmaya başlamaları; Türkleri burada bir toplum olarak adlandırmaya başlayacaktır. Büyükelçiliğimizin ve özellikle ticaret müşavirliğimizin özverili çalışmaları, iş adamları derneklerimiz buradaki gücümüzün, birbirimizle olan irtibatımızın artmasındaki önemli etkenlerdir.

Hem nicelik hem nitelik olarak büyümekteyiz. İkinci kuşak artık yetişmektedir. Burada okumuş hem kendi kültürünü hem yaşadığı coğrafyanın kültürünü bilerek yetişen gençlerimiz bu işleri daha ileri seviyelere mutlaka taşıyacaklardır. Bunun yanında Türk-Rus evlilikleri Türk toplumunun Rusya'daki önemli bir unsurudur.

Türk yatırım şirketlerine önerileriniz nelerdir?

Rusya tüketim mallarının büyük kısmını ithalat ile temin ediyor. Bu durum Rusya'nın yatırımcıları kendi ülkesine davet etmek için en önemli etken. Şu an dünyanın en önemli pazar ülkelerinden biri Rusya Federasyonu.

BDT ülkelerini de dikkate aldığınızda devasa bir pazar çıkıyor karşımıza. Bağımsızlık sonrasında gelen hükümetler dünya ile entegrasyon, teknoloji transferi, yerli üretim gibi konularda birçok teşvik edici uygulamanın önünü açtılar. Bu durum pazar imkanları nedeniyle de üretim teknolojilerine sahip işletmeler için bir fırsat oluşturuyor. Bu vesile ile biz de Türk şirketlerinin gelip üretimlerini burada yapmalarını ve kurduğumuz organize sanayi bölgesinin ayrıcalıklarından yararlanmalarını öneriyoruz.

YUNUS EMRE TERZİ
yunusemreterzi@gmail.com

"Hüznü" yaşadı... Ama insanların gurur yüklü gülümsemesi solmadı…

SARAYBOSNA: Bir direniş ve canlanma öyküsü

Saraybosna'nın Türkiye açısından önemini anlatmaya gerek var mı? Bu topraklar ile kurduğumuz akrabalığı tarif etmeye çalışan cümlelerin hep zayıf kalması bir tesadüf mü? Türkiye ile Bosna Hersek'in gurur yüklü insanları arasında kurulmuş olan manevi bağ, dünyada hangi iki ulusun arasında var?

Burası, "Padişah düşmana Saraybosna'yı vereceğine İstanbul'u versin" diyecek kadar topraklarımıza bağlı insanların torunlarının yaşadığı bir kent… Ülkenin bilge lideri Aliya İzzetbegoviç'in askerleriyle birlikte sonsuz uykusuna yattığı şehitliği bile, bu kentin direniş ruhunu anlatmaya yetiyor…İgman Dağı'nın zirvesindeyim ve buraya ne zaman çıksam aklıma gelen cümleler hep aynı şeyleri tekrar ediyor. "Elimde çay, bitirmeden doldurduğum, gözyaşlarıyla demlediğim sonsuzluğa... Hararet dolu gözlerle baktığım Saraybosna! Hilal şeklinde bir hüzünname''. Evet, Bosna'yı anlatırken insanın kalbi buruklaşıyor. Yakın zamanda yaşanan savaş insanların gülümseyişlerinin önüne geçememiş. Bu gülümseyiş, karşısındaki insanlara ders verir nitelikte. İgman Dağı'nın soğuk ve bir o kadar berrak suyuyla beraber Saraybosna'ya doğru yola çıkıyoruz.

BAŞÇARŞI-GAZİ HÜSREV BEY CAMİ

Kaldığımız yerden Başçarşı'ya doğru yola koyulduk. Şehri ve insanları daha iyi tanımak için tramvayı tercih ettik. Tramvayın penceresinden baktığımda sağımızda ve solumuzda üç dört şeritli yol bizi takip ediyor. Saraybosna denilince aklımıza ilk olarak Başçarşı gelir. Başçarşı, Saraybosna'nın merkezidir. Girişte sizi sebil karşılar. Sebil bir yeniçeri edasıyla dimdik, babayiğit tarzıyla etrafa güven bahşeden görünümdedir. İçlere doğru devam ettiğimizde Osmanlı sanki bu şehirden hiç gitmemiş! Sağımızda ve solumuzda caminin vakfiyesi olan irili ufaklı dükkanlar sizleri karşılar. Merkez Camii'nin etrafında şekillenir. Bu caminin ismi Gazi Hüsrev Bey Camii'dir. Gazi Hüsrev Bey, Boşnak halkının çok sevdiği değerli bir zattır. 1521 yılında yapımına başlanan ve 1531 yılında tamamlanan, kendi adına yaptırdığı Saraybosna'nın en büyük camisinde, ilk günden bugüne kadar devam eden hatim 480 yıldır her gün yerine getiriliyor. Gazi Hüsrev Bey, aynı zamanda 2. Bayezid'in torunudur. Caminin avlusunda bulunan şadırvanın tavanında "O inkâr edenler görmüyorlar mı ki, (başlangıçta) göklerle yer, birbiriyle bitişik iken, Biz onları ayırdık ve her canlı şeyi sudan yarattık. Yine de onlar inanmayacaklar mı?" (Enbiya Suresi, 30) ayeti yazmaktadır. Caminin avlusunda aynı zamanda değişik inançlara sahip insanlar namaz kılan insanları merakla takip etmektedir. Caminin avlusunda ilginç olaylarla da karşılaştık. Yanımıza bir Osmanlı beyefendisi geldi ve bize "Bizi bırakıp neden gittiniz?" dedi. Ben ilk anda olayı kavrayamadım. Arkadaşım bana beyefendinin ne demek istediğini anlattı. Osmanlı'nın buradan gitmesini anlatıyordu bu beyefendi. "Bizi burada yalnız bırakıp neden gittiniz" diyormuş. Ben bir şey söyleyemedim… Daha sonra bu beyefendi bir olay daha nakletti. Osmanlı'nın bu topraklardan çekileceği kesinlik kazandığında çok kızmışlar. "Padişah Bosna'yı vereceğine İstanbul'u versin" demişler. İşte bizleri böyle seven insanların yıllar sonra unutmadıkları sitemi.

BİLGE KRAL

Yönümüzü Aliya'nın da kabrinin olduğu şehitliğe çevirdik. Şehitlik, bembeyaz, içinde en taze çiçekler ve içinden akan küçük bir su ile bizi karşılıyor. Aliya'nın kabrinin başında bir asker siz dua ederken hizaya giriyor. Aliya'nın kabri, Başçarşı'daki cami gibi şehitliğin tam kalbinde, ay-yıldız şeklinde.

Aliya İzzetbegoviç, 1925'te Bosna-Hersek'in Šamac kasabasında dünyaya geldi. İslami duyguları yüksek bir kişilik olarak tanınır. 16 yaşında Genç Müslümanlar Teşkilatı'nı kurdu. Bir şeylerin değişmesi gerektiğini bilen Aliya, ülkesi için her platformda faaliyet gösterdi. Komünist rejimden sonra koşulların değiştiğini gören Aliya, Bosna'nın bağımsızlığını ilan etti. Aliya'yı anlatırken bu kadar özet geçmek ona saygısızlıktır aslında. Avrupa'nın göbeğinde yapılan bu soykırımı aşağıda Aliya'nın birkaç sözüyle anlatacağım için bu denli özet yaptım. Evet, Aliya şöyle diyor;

"Ben Avrupa'ya giderken başım önümde eğik gitmiyorum. Çünkü çocuk, kadın ve ihtiyar öldürmedik, hiçbir kutsal yere saldırmadık."

"Görüyorsunuz, Allah bizi zor bir imtihandan geçiriyor. İnsanlarımız boğazlanıyor. Kadınlarımız ve çocuklarımız öldürülüyor, camilerimiz yıkılıyor ve biz, ne onları ne de kadınlarını ve çocuklarını öldürmek, kiliselerini yıkmak istiyoruz."

"Kazanacağız: Çünkü öteki dine, öteki ulusa ve öteki politik duruşa saygılıyız. Çünkü aklı başında dürüst insanlarız."

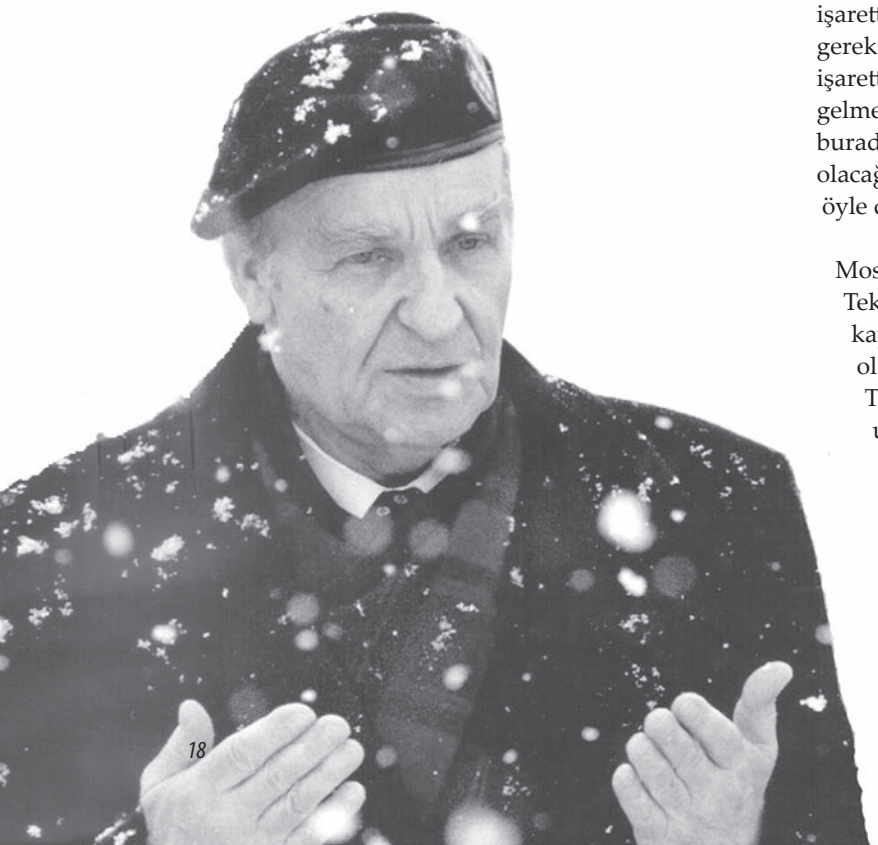

MOSTAR KÖPRÜSÜ - BLAGAY TEKKESİ

Mostar'a giderken gözümde canlanan bir görüntü köprünün yıkılışı. Evet, televizyonlar canlı olarak dünyaya servis etmişti o görüntüleri. Yıllardır anlam veremediğim bir şekilde yakınlık duyduğum, benim için önem arz eden o köprüye gidiyorduk. Yollar kıvrımlı, yanımızda güzel bir nehir (Neretva) bize eşlik ediyor. Yolda bir kıssa anlatıyor arkadaşımız: Fatih Sultan Mehmet Han bu topraklara girmeden şehrin dışında otağını kurar. O akşam bir rüya görür. Rüyasında ilk olarak Peygamber efendimizi, daha sonra sırasıyla Hz. Ebubekir, Hz. Osman ve Hz. Ali'yi görür lakin Hz. Ömer'i görmemiştir. Uyandığında hemen ulemayı toplar ve rüyasını anlatır. Onlar istişare ettikten sonra rüyayı "Peygamber efendimizin gelişi bu insanların Müslüman olacağına işarettir. Hz. Ebubekir'in gelişi onların İslam'a ve Osmanlı'ya sadık olacağına işarettir. Hz. Osman'ın gelişi bu insanların iyi huylu ve nazik insan olduğuna işarettir. Hz. Ali'nin gelişiyse bu insanların gerektiğinde cenk meydanında savaşacağına işarettir" buyurmuşlardır. "Hz. Ömer'in gelmeyişiyse bu topraklardan biz gidersek burada adaletin kalmayacağı zulmün peyda olacağına işarettir" diyerek yorumlamışlardır ve öyle de olmuştur.

Mostar'a gitmeden önce ilk olarak Blagay Tekkesi'ne uğruyoruz. Buna Nehri'nin kaynağının hemen yanı başında yapılmış olan bu nadide güzellik, "Alperenler Tekkesi" olarak da biliniyor. Buraya ulaştığınız andan itibaren içinize bir ferahlık geliyor ve sevgiliden gelen bir bad-ı sabayı hissetmeye başlıyorsunuz. Namazı kılmış olmanın ferahlığı dağılıyor içinize... Ve saatlerce akan nehre bakıyorsunuz.

İki katlı olarak yapılan tekkenin üst katında Sarı Saltuk ve Aşık Paşa'nın sandukaları bulunmaktadır. Yılın belirli dönemlerinde, bu mekanda zikir yapıldığı söylenmektedir. Tekkeye her baktığımda Osmanlı hanımefendisi canlanıyor gözümde. İnce işlemeleri olan utangaç bir hanımefendi edasında… Fetihten yıllar önce bu topraklara gelen Sarı Saltuk "irşad" vazifesi üstlenmiştir. Yarenleriyle beraber burada değirmencilikle uğraşmışlar ve insanlara hak diliyle İslamiyet'i anlatmışlardır. Şimdi yolculuğumuz Mostar Köprüsü'ne. Mostar'a vardığımızda köprü ihtişamıyla önümüzde duruyor. İnsanlar onunla aynı karede olmak için birbiriyle yarışıyor. Mimar Sinan'ın öğrencisi Mimar Hayreddin tarafından 1566 inşa edilmiştir. Geleneğe göre şehrin erkekleri, nişanlılarına cesaretlerini ispatlamak için düğün öncesinde köprüden atlarlarmış. Köprüye yaklaştığımızda sol tarafınızda küçük bir müze görürsünüz. Bosna Savaşı ile ilgili fotoğraflar, köprünün yıkılış videosu ve buna benzer şeyleri izleyebilirsiniz. Köprüye vardığınızda yerde şerit şerit taşlar dikkatimizi çekiyor. Bu şeritler savaştan önce 99 taneymiş yani Allah 99 ismini temsilen. Şimdi ise 95 tane yani Bosna savaşının bitiş tarihidir(1995). Savaştan önce köprünün tam ortasında bir kitabe bulunurmuş. Yeni köprüde bu kitabeyi koymamışlar. Köprü hilal şeklinde Neretva Nehri'nin üzerine işlenmiş bir ruh gibi. Akşam olunca ışıklandırmalarla beraber çok daha güzel oluyor... Bir gelin edasıyla bizleri karşılıyor.

Mostar Köprüsü'nün eski hâline uygun olarak yeniden inşası çalışmaları (TİKA) UNESCO ve Dünya Bankası'nın desteğiyle 1997'de başladı. Köprünün inşaatını Türk şirketi olan ER-BU üstlendi. Suyun içinde bozulmaya uğrayan taşlar yapıda kullanılamadığından orijinal taşların çıkarıldığı günümüzde kapalı olan taş ocağı tekrardan bu iş için açılıp, aynı ocaktan çıkarılan taşlar köprünün yapımında kullanıldı. Orijinal modele sadık kalan şirket, köprünün temellerini de sağlamlaştırdı. 30 metre uzunluğundaki, 24 metre yüksekliğindeki köprünün kemerindeki çalışma Haziran 2002'de başladı. Kilit taşı Ağustos 2003'te yerine konuldu.

İnşaatı tamamlanan Mostar Köprüsü, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu çok sayıda devletin temsilcilerinin hazır bulunduğu bir törenle, İngiliz Prensi Charles tarafından 23 Temmuz 2004 tarihinde açıldı. Açılışı, çok sayıda televizyon ekibi naklen yayınla seyircilerine ulaştırdı. Mostar Köprüsü, eski Mostar şehriyle birlikte 2005 yılında Dünya Miras Listesi'ne eklendi. Arkadaşımız bizlere bu teknik bilgileri verirken biz de çoktan yarinki durağımız olan Travnik'i düşünmeye başlamıştık bile… Mostar'a veda etmek zor... Kahvesini ve bize düşündürdüğü şeyleri çoktan özledik.

TRAVNİK

Burası "vezirler şehri" olarak bilinir. Osmanlı'ya yüzlerce devlet adamı yetiştirmiş olan kıymetli bir bölgedeyiz. Nobel ödüllü İvo Andric'inde doğduğu yerdir. Etrafımız yemyeşil ve en tepede bir kale. Yanıbaşımızda Bosna'da alışık olduğumuz nehirler. Nehrin kenarında oturuyoruz ve Bosna'da en çok tüketilen içecek olan "Boşnak Kahvesi"ni yudumluyoruz. Kahvemizin yanında ismen alışık olduğumuz lakin tadı biraz değişik olan baklavamızı yiyoruz. Şiir mi yazmak istiyorsunuz ? İşte burası tam size göre…

Bir başıma çaresiz yandım ki fezadan
Ezanları biriktir topla güzel bir koydan
Bir ışık mı geliyor ne üzerine aydan
Göklerde yerin hasretiyle mi yanıyor?

ÖZEL HABER

MEHTAP ALTINOK
mehtap.altinok@ytb.gov.tr

Artı 90, "gurbette" doğup büyümüş 3. nesil gençlerin nabzını tuttu…

YAŞAM TARZI MI, KORUNMA KAYGISI MI?

Tam 52 yıl önce Almanya başta olmak üzere, Avrupa'ya ekmek parası için gidenlerin sergiledikleri yaşam tarzı ile çocukları ve torunlarının tercihleri birbirine benziyor mu? Araştırmalar bu sorunun yanıtının "hayır" olduğunu gösteriyor. Yeni nesil "dünyalı Türk gençler" tercihlerdeki bu değişim hakkında ne düşünüyor…

Gençlere göre, geleneksel yaşam tarzını sürdüren Türkler'in çıkış noktası "muhafazakarlık" ama bu tercih, aynı zamanda farklı bir kültür dünyasında var olma kaygısından kaynaklanıyor. Giyimi ve diğer yaşam tercihleriyle gelenekseli sergileyen insanımız, köklerinden koptuğunda özünü kaybedeceği düşüncesini taşıyor.

Genç kuşakta ise, doğup büyüdüğü kültürle etkileşim açısından öz güven hemen dikkat çekiyor. İşçi babanın oğlu artık kravatlı genç bir girişimci. Geleneklerini tanıyor, kültürünü biliyor ama tercihlerini farklı olmakta değil, daha uyumlu olmakta kullanıyor… Bundan tam 52 yıl önce başladı onların hikâyesi. Anadolu'da kendilerine aydınlık bir gelecek göremeyen vatandaşlarımızın, daha iyi bir gelecek beklentisi ile ilk kez Almanya'ya gitmeye başladığı yıl olan 1961'den bugüne dile kolay tam 52 yıl geçmiş. Eğitimsiz ve sadece beden gücüne dayalı işçi sınıfı olarak kara trenlerle Almanya'nın yolunu tutan birinci nesil, bugün ya emekli ya da artık hayatta değil. Avrupa'da bayrak artık ikinci hatta üçüncü nesilde…

Türkler'in Avrupa'ya göçü denilince, ilk akla gelen ülke tabiî ki Almanya. Bugün ise Avrupa'nın hemen hemen her ülkesinde iş adamından, işçisine; öğrencisinden, doktoruna; akademisyeninden, mahalle bakkalına kadar Türkler ağırlıklarını her geçen gün arttırıyor.

Onlar, yaşadıkları ülkelerde tüm gelişim ve değişimlere ayak uydurmaya çalışırken bir taraftan da kendi öz kültürlerini, geleneklerini korumaya çalıştılar. O kadar çok sarıldılar ki kültürlerine, zaman geldi Türkiye'deki sosyal değişime uzak kaldılar. Kendilerine Türkiye'de "gurbetçi" dedirttiler, gurbette ise yabancı oldular. Saçlarından kıyafetlerine, konuşmalarından hareketlerine kadar kendilerini belli ettiler. Peki bu, onların yaşam tarzı mı yoksa kendilerini yabancı bir memlekette koruma içgüdüsü mü? Artı 90'nın bu sayısında gurbetteki Türkler'in yaşam tarzlarını mercek altına aldık, üçüncü nesilden gençlerle konuştuk.

DÜNÜN GURBETÇİLERİ BUGÜN KRAVATLI OLDU

Onlar, dedeleri gurbete işçi olarak giden bir neslin, kravatlı torunları.Yurtdışında yaşayan üçüncü nesil Türklerden bahsediyoruz… Gurbetteki üçüncü nesil, gerek eğitimleri gerekse hayat tarzları açısından Avrupa'nın geleceğinde söz sahibi olmaya hazırlanıyor. Üçüncü nesil, dünyada yaşanan gelişmelere ayak uyduruyor ancak kendi öz kültürlerinden de ödün vermiyor. Onlar gurbete giden dedelerinden daha şanslılar. Avrupa'nın, Amerika'nın en iyi okullarında eğitim alıyorlar, yabancılarla arkadaşlık ediyorlar, en az 3 dil konuşuyorlar…

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından belirli aralıklarla düzenlenen "Yurtdışı Genç Liderler Programı"na son olarak 8 ülkeden 40 genç katıldı. Biz de bu gençlerle, dünün gurbetçilerini, bugünün Avrupalı Türkler'ini konuştuk…

MEHTAP ALTINOK: Yurtdışında yaşayan Türkler olarak sizlerin ve burada yaşayan Türkler'in yaşamları arasındaki farklar nerden kaynaklanıyor? Ya da siz herhangi bir fark görebiliyor musunuz? Buraya geldiğinizde yabancılık çekiyor musunuz?

Burcu Yığ / Avustralya

Ben Türkiye'ye 5 senede bir geliyorum ve her gelişimde Türkiye'yi daha da farklı buluyorum. Avustralya'da bizim hayatımız çok kontrollü fakat Türkiye'deki insanlar oldukça rahat; tatildelermiş gibi. Bizim orda her yer saat 5'te kapanır. Türkiye'de yaşam daha uzun, herkes hayatı daha hızlı yaşıyormuş gibi. Türkiye'de yaşamaya başlasaydım sanırım buna alışmam zor olabilirdi. Düşüncelerimiz de biraz farklı. Türkiye'de yaşayan Türkler daha dobra konuşuyorlar, hiçbir şeye alınmıyorlar.

Sümeyye Gedikoğlu / Fransa

İki ülkede de farklı alışkanlıklarımız var çünkü iki ülkenin de kültürleri değişik. Ama ben kendi adıma iki ülkeye de kolay adapte olduğumu düşünüyorum. Avrupa'nın göbeğinde oturup yıllar önce geldikleri yerlerin kıyafet tarzıyla yaşamaya devam eden insanların durumunun muhafazakarlıkla ilgisi olduğunu düşünüyorum. Genelde İç Anadolu'dan göç eden insanlar ve muhafazakar insanlar oldukları için bu tarzlarını devam ettiriyorlar. Kültürlerine, dinlerine bağlı insanlar oldukları için alışkanlıklarından kopamıyorlar. Sanki bu alışkanlıklarını bırakırlarsa kültürlerinden de kopacaklarmış gibi bir algı da var aslında. Bunun korku olduğunu zannetmiyorum ama kendilerini geldikleri yere ait hissettikleri için o duyguyu da yanlarında hissetmek istiyorlar.

Özlem Kaplan / Fransa

Mesela Paris'te, uzun seneler boyu doğup büyüdüğüm yerde hiç Türk yoktu. Daha sonra yavaş yavaş Türkler de o bölgeye göç etmeye başladı. Tabi biz de çok sevindik bu duruma fakat biz normal karşılasak da giyim, davranış veya her türlü davranış alışkanlığı Fransızlar'a negatif geliyordu. Hepimizi öyle zannediyorlardı; aynı şekilde sınırlandırıyorlardı. Bizim için basma eteğiyle, yazmasıyla sokakta bir teyze görmek gayet sıradandı. Mesela araba park yerinde erişte kurutanlar vardı. Biz onu anlayabiliyorduk. Çünkü geldiği yeri ve nasıl yaşadığını; alışkanlıklarını biliyorduk. Fakat Fransızlar bunu bilmediği için bize de aynı şekilde yaklaşıyorlardı. Bu durum bence geldiğimiz yerden kopmamakla alakalı. Belki tek tük aileler gelseydi değişime ayak uydurabilirlerdi fakat özellikle aynı bölgelerden birçok ailenin gelmesi bir toplumun oluşmasına neden oldu. Doğal olarak Fransa'da gördüğü komşusuyla ilişkilerini Türkiye'deymiş gibi devam ettiriyor. Mesela alışverişlerini bile Türkiye'den yapıyorlar. Kıyafetlerini Fransa'dan aldıklarını hiçbir zaman görmedim veya nadiren belki hırka alırlar. Bizler yeni nesil olarak modayı daha farklı takip ediyoruz tabi. Bir de Türkiye'de Avrupa'ya bir özenti var. Genelde hepimiz aynı şeyi düşünüyoruz; aşırı makyaj, aşırı süs, her şey aşırı. Karakterler, konuşma tarzları açıkçası bize yapay geliyor.

Emrah Karadoğan / Danimarka

Ben Konya'ya gidip gelirken şöyle bir şeyle karşılaşıyorum; herhangi bir şey yaptığım zaman bana diyorlar ki "Biz bunu 10 sene önce yapıyorduk siz hala o kafada mısınız? Sonra düşünüyorum gerçekten de bazı yerlerde bazı şeyler değişmiş. Bu sanırım bizim göç ettiğimiz senelere takılıp kalmamızla alakalı. O zamanlardan kopamıyoruz sanki bir parçamızı da kaybedecekmişiz gibi geliyor.

Mesela düğünlere gittiğimiz zaman bile farkı görüyorum. Bizim orada bir düğün yapıldığı zaman kadın ve erkek hala ayrı ayrı oturur ama Türkiye'de bu değişmiş; kadın erkek karışık şekilde oturuyorlar. Biz bu adeti oralarda devam ettirmişiz ama Türkiye'de durum öyle değil.

Giyim konusunda da babam mesela ablamın açık giyinmesine izin vermezdi ama köye geliyorum kızların yüzünde makyaj, rahat giyinmişler. Bir de şöyle bir durum var mesela tekrar ailemden örnek verecek olursak babam, ablama Antalya'ya gittiğinde de karışmaz. Çünkü orada toplumsal bir baskı da var. Danimarka küçük olduğu için orda bütün Türkler birbirini tanıyorlar.

Özgün Tanrıkulu / Almanya

Türkiye Avrupa modasını sanırım 2 sene sonradan takip ediyor.

Selen Özgün / Avustralya

Özgün'ün dediği bana biraz ters geldi. Biz Avustralya'da olduğumuz için bize her şey 6 ay ya da bir sene sonra geliyor. Mesela Türkiye'ye geliyoruz alışveriş yapıyoruz, aynısını Avustralya'da bir sene sonra görüyoruz. Burada mesela her gün ben saçıma fön çektiriyorum, makyajsız çıkmıyorum sanki burada daha çok görüntüye önem veriyorlarmış gibi. Geçen sefer geldiğimizde bir restorana gitmiştik; hepimiz topuklu, makyajlıydık.

Garsonların hepsi bize koştu; "efendim nasıl yardım edebiliriz?" diye. Avustralya'da kot pantolonla, terlikle her türlü yere girip kolaylıkla işini halledebiliyorsun. Üst düzey insanlar daha rahat giyiniyorlar sanki. Mesela benim annem devlette çalışıyor ve her gün işe kot pantolon ve tişörtle gider. Gayet rahat yaşıyor. Buraya gelince her şey bana abartılı geldi.

Şeyda Karaoğlu/ İngiltere

Selen şu konuda haklı, burada insanlar tarz konusunda risk almıyor; herkesin tarzı birbirine çok benziyor. Mesela Türkiye'de üniversitede okuyanların giyim tarzları birbirine çok benziyor fakat İngiltere'de inanılmaz farklı tarzlar var. Ve kimse bu konuda birbirini hor görmez; dönüp arkasına bakmaz bile. İstediğin uzunlukta, renkte, orjinallikte giysileri giyip çıksan bile kimse kimseyi yargılamaz ama Türkiye'de yargılanma korkusu o kadar fazla ki, herkes klasik tarzda giyinip çıkıyor.

Gerçi üniversitelerde gençler, dünya gündemini takip etmeye, dergileri okumaya, bilgisayarda vakit geçirmeye başladı. İngiltere'de yaşayan yeni nesil Türklerden bahsedecek olursak onlar İngiltere'de bu duruma kesinlikle ayak uydurabiliyorlar. Mesela yemek kültürü konusunda da şunu söyleyebilirim. İngiltere'de dışarıda yemek daha yaygın fakat Türkiye'de akşam bir arada yemek yemek önemli.

BAHADIR AVŞAR
bahadir.avsar@ytb.gov.tr

KERKÜK, "kanıyor…"

Kerkük, türkülerimizde yer alan, adını her duyduğumuzda yüreğimizin ısındığı bir kent… Orada akrabalarımız, kardeşlerimiz yaşıyor… Türkmenler… Kürtler… Ama Irak'ta yaşanan gelişmeler, Kerkük'ü tehdit ediyor…

Kerkük, kentin yerli ahalisinin birbiriyle çok iyi geçindiği, bütün kışkırtmalara rağmen karşı karşıya gelmediği bir kenttir. Fakat Irak'ta süren adı konmamış bir iç savaş, bu kentin insanlarını ayrım gözetmeksizin hedef alıyor…

Kentin kaderini dün olduğu gibi, bugün de topraklarının altındaki zengin petrol yatakları çiziyor… Kerkük, toprağının altı zengin, üstünde yaşayan insanların ise fakirlikle mücadele ettiği bir yer…

Kerkük'te özellikle son dönemde yoğunlaşan olaylar dur durak bilmiyor. Irak'ın tartışmalı bölgelerinden Kerkük'te, istikrarsızlıkla beraber terör kol gezerken etnik ve mezhepsel ayrımlar terör için yoğun bir zemin oluşturuyor.

Yalnızca petrolünden dolayı değil, coğrafi, stratejik ve sosyokültürel açıdan da bir merkez olan Kerkük'teki olayları anlayabilmek için ABD'nin Irak işgali sonrası gelişmelere genel bir bakış atmamız gerekiyor.

12 Haziran 2013
Canlı bir bombanın, üzerindeki bombayı patlatması sonucu 59 kişi öldü, 35 kişi yaralandı.

25 Haziran 2013
Tuzhurmatu'da gerçekleşen bombalı saldırıda Irak Türkmen Cephesi Başkan Yardımcısı Ali Haşim Muhtaroğlu ve Selahaddin Vali Yardımcısı Ahmet Koca ile birlikte 13 kişi hayatını kaybetti, 71 kişi yaralandı.

13 Temmuz 2013:
Kerkük'ün güneyindeki Huzeyre Mahallesi'nde bir kıraathaneye yerleştirilen bomba infilak etti. Patlamada 38 kişi öldü, 35 kişi yaralandı.

15 Temmuz 2013:
3. Ordu'da muvazzaf Yarbay Rıza Hüseyin ve 3 asker silahlı saldırı sonucu öldü. Aynı gün Kerkük ve Tuzhurmatu'da 6 ayrı patlamada 1 ölü, 17 yaralı

22 Temmuz 2013
Kerkük Meclisi El-Arabiye Bloku Başkanı Abdullah Sami el-Asi, düzenlenen silahlı saldırıda hayatını kaybetti.

23 Temmuz 2013
Kerkük'te iki farklı camide meydana gelen patlamada ölenlerin sayısı 12, yaralananların sayısı 33.

ABD, Irak işgalinin ardından bütün kurumları lağvederek yeni bir yapı oluşturdu. ABD işgalinin hemen ardından, Saddam Hüseyin döneminde sürgün edilen Arap ve Kürt nüfus Kerkük'e dönmeye başladı. Bu göç Kerkük'teki demografik, askeri ve siyasi dengeyi çok değiştirdi. 2003'te ağırlığı Türkmen 750 Bin civarındaki nüfus şuan neredeyse ikiye katlanmış vaziyette ve Türkmenler azınlık durumunda. Bugün Kürtler, askeri ve siyasi olarak Kerkük'te hakim unsur.

Kerkük'te demografik, askeri ve siyasi hızlı değişim beraberinde iktidar tartışmalarını, iktidar tartışmaları ise gerginlik ve kaosu doğurdu. Ancak henüz çatışmalar bugünkü yoğunluğunda yaşanmıyordu. 2011 yılına kadar süper güç ABD oradaydı ve iktidar belliydi.

2006 yılına girerken Irak'ta birinci seçim yapılmış ve kurucu meclis oluşmuştu. Anayasa hazırlandı ve halk oylaması sonrasında kabul edildi. Anayasanın 140. maddesi, sorunlu bölge olarak nitelendirilen Kerkük'te sırasıyla normalleşme, nüfus sayımı ve en geç 31 Aralık 2007 tarihinde referandum yapılmasından bahsediyordu.

Anayasanın 140. maddesinde bahsedilen başlıklarının hiçbiri hayata geçmedi. Çünkü 2013 yılında olmamıza rağmen hala Kerkük'te normalleşme gerçekleşmedi. Nüfus sayımı ise demografik yapıdaki değişimler ve sebep olduğu tartışmalar nedeniyle yapılabilmiş değil. Maddenin üçüncü aşaması olarak öngörülen 2007 referandumu da hayata geçirilemedi. Sonuç olarak madde kendiliğinden geçerliliğini kaybetti.

2008'de çıkarılan Irak Yerel Seçimler Yasası'nın 24. maddesi, Kerkük'e özel bir durum atfediyor ve Kerkük'te eşit paylaşımlı bir yönetim kurulmasından söz ediyordu. Yani Kerkük il yönetiminin bütün yapılanması içerisinde Türkmen, Arap ve Kürtler'e yüzde 32'şer pay verilmesi düşünülmüştü. Ancak 8 yıldır Kerkük'te gruplar arasındaki derin anlaşmazlıklar nedeniyle yerel seçimler yapılamıyor. Son olarak Birleşmiş Milletler Irak Özel Temsilcisi Martin Kobler, 26 Mayıs 2013'te Kerkük'ü ziyaret etti. Kobler, Kerkük'te yerel seçimin yapılabilmesi için taraflarla toplantılar yaptı. Ancak anlaşmazlıklar çözülemedi ve bu çabalar seçim yapılmasına yönelik somut bir sonuç doğurmadı.

Amerikan askerleri 2011 yılında Kerkük'ten çekildi. ABD'nin çekilmeden önce çözüme dair attığı adımların hiçbiri Kerkük'te sorunları çözmemişti. ABD'nin bölgeden çekilmesiyle gruplar arasındaki derin anlaşmazlıklar ve iktidar mücadelesi iyiden iyiye su yüzüne çıktı.

Kerkük'te yaşananları Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi Hicran Kazancı'ya sorduk. Amerikan askeri çekildikten sonra sorunların iyiden iyiye patlak vermeye başladığını dile getiren Kazancı, "Herkes, ABD çekildikten sonra bütün siyasi aktörlerin el ele tutuşup bir fotoğraf vermesini beklerken taraflar birbirlerini tasfiye etme yoluna gitti" diyor.

Kerkük'te Çözüm Siyasi Akıl ve Uzlaşı Kültüründen Geçiyor

Irak'taki sorunların siyasi olduğunu ve ancak uzlaşı kültürüne sahip politikacılar tarafından çözülebileceğini belirten Kazancı, "Biz Saddam döneminde zorla evinden yollanan kişilerin evlerine geri dönmesine hiç karşı değiliz. Onlar dönsün ama kat be kat dönmesi yanlış sonuç olur. 2003 yılında Kerkük'ün en etkin nüfusu Türkmenler iken şimdi bu oran yüzde 18-20 ye düşmüş, Türkmenler 3. etkili nüfus durumuna gelmiş vaziyette. Nüfus sayımının bu şartlar altında yapılması yanlış olacaktır. Bu da yanlış sonuçlar doğurur."

Ortadoğu'daki Kaygan Zemin Güç Odağını Sürekli Değiştiriyor

Kerkük için en iyi çözümün idari ve siyasi paylaşımın taraflar arasında yüzde 32'şer yönetim olduğunu ifade eden Kazancı "Hangi taraf diğerine gitse, ziyaret edilen çözümü kabul etmiyor. 'Ben güçlüyüm' diyor pazarlık masasında. Güçlü olan haklıdır mantığı bizi yanlış sonuçlara götürecektir. Ortadoğu'da gücün odağı açısından kaygan bir zemin var. Geçmişte çok güçlü olanlar bugün çok güçsüz hale gelmiş. Güç odaklı çözüm arayışı sorunları büyütür ve orman kanunlarına dönüşür. İstikrar açısından Kerkük'te Türkmen, Kürt ve Araplar'ın eşit şekilde yönetimde olması bütün tarafların hayrına olacaktır."

Halk Arasında Çatışma Yok

Siyasi duruş ve siyasi farklılıklar etkili olsa da Türkmen, Kürt ve Arap nüfus arasında, uzun yıllardır bir arada yaşadıkları için, bir çatışma olmadığını söyleyen Kazancı, 2003'ten sonra bütün provakasyonlara rağmen Kerkük merkezde etnik ya da mezhepsel temelli bir çatışma olmadığına dikkat çekiyor.

Silahlı Güçlerin Devreye Girmesi İstikrarsızlığı Artırıyor

Irak Türkmen Cephesi olarak silahlı milislere karşı olduklarını ifade eden Kazancı, herhangi bir siyasi krizde silahlı güçlerin devreye girdiğini ve bunun da istikrarsızlığı artırdığını vurguluyor. Kerkük'te Türkmenler dışında tüm grupların silahlı güçlerinin olduğuna işaret eden Kazancı "Ordu olacaksa bir tane olur. Örneğin Türkiye'de AK Parti var, CHP var, MHP var, bunların her birinin silahlı kanatları var. Böyle bir şey olur mu? Bu parti var onun şu silahlı kanadı var, şu parti var onun şu silahlı grubu var, ama Türkmenler'in yok".

"En iyi çözüm silahlı grupların hepsinin lağvedilmesi ama edilmedi. 2003 yılından bu yana Irak Parlamentosu'nda ve diğer siyasi alanlarda bunu dile getirdik. Siyasi kriz ortaya çıktığı anda bu silahlı gruplar devreye giriyor ve istikrarsızlık hat safhaya yükseliyor" şeklinde konuştu.

Türkiye'nin Manevi Desteği

Türkiye'nin 2003'ten sonra Irak'taki bütün gruplarla görüşmesi, Erbil hükümetiyle ilişkisinin iyi olması bizim için iyi. Irak'taki güç odaklarıyla görüştüğünde mutlaka Irak Türkmenleri'nin hakkını gözetiyor.

Bu manevi desteği her zaman arkamızda hissediyoruz. Irak seçimlerinin olduğu 2010 yılı bizim için dönüm noktası oldu. Parlamentoya ilk defa 6 milletvekili 3 bakan gönderdik. Erbil hükümetinde de bakanlarımız var. Irak'ın siyasi sürecine katılmamız bir bakıma çok iyi oldu. Bunların hepsi Türkiye'nin manevi desteği sayesinde oldu.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

Şefik Karagüzel

Zonguldak'ın Tonya ilçesinden Almanya'ya uzanan ilginç göç öyküsü…

Hayaller ve yaşam…

Şefik Karagüzel'in tutkusu havacılıktı… Hem de, kendi yaptığı hava araçları ile uçmayı istiyordu… İlk denemesinde başarısız olunca Almanya'nın yolunu tutu, burada helikopter pilotu oldu, kendi hafif uçaklarını yapacak kadar işi ilerletti… Tutkusu, bazen ona ölüm riski bile getirdi ama o yapmak istediklerinden vazgeçmedi.

Yaptığı 5 uçak hala uçuyor ama o, çok arzu etmesine rağmen uçaklarından biriyle Tonya'nın üzerinde uçamamanın üzüntüsünü yaşıyor… Şefik Karagüzel artık Köln Kale Camii'nin başkanı ve Türkler'in sorunları için mücadele veren bir portre…

Şefik Karagüzel, fikirlerinin peşinde koşan, bunu yaparken de bazen "ölümcül" sayılabilecek riskler alan ilginç bir karakter…

Öyküsü, Karadeniz'in Tonya ilçesinde bir kaza ile başlıyor. Hedefi, otomobil motoruyla yaptığı helikopteri uçurmak. Ama o, daha ilk denemesinde bayır aşağı gidiyor ve bir okulun duvarını yıkıyor… Okul duvarının parasını ödemek zorunda kalan babası, bu işe çok kızsa da, ideallerinden kopmaya niyeti yok. Çareyi, Almanya'ya gitmekte buluyor. Şefik Karagüzel'in uçma serüveni de böyle başlamış oluyor.

UÇUŞ HAKKI KAZANDI

Almanya'daki ilk senesi bitmek üzereyken gençlik hevesi olan uçma hayalini gerçekleştirebilmek için pilotluk okuluna yazıldı. Okul masraflarını karşılayabilmek için Köln'deki araba fabrikasında işe başladı.

Fabrikanın sosyal masasında görev aldı. Uzun uğraşlarının sonucunda emeklerinin karşılığını almaya başlamıştı Şefik Karagüzel. Uçuş saatlerini tamamlayarak 8 kişilik özel uçaklarda uçabilmek için gerekli olan bröveyi aldı.

HELİKOPTERLE HASTANEYE KALDIRILDI

Olaysız atlattığı ilk iki uçuşundan sonra üçüncü uçuşunda ciddi bir tehlike atlattı. Karagüzel, ilginç kazayı ve devamını şöyle anlatıyor: "Gençliğimin verdiği hevesle Köln'den Frankfurt'a uçtum. Oradaki arkadaşların yaptığı bir gösteriye ben de katılmak istedim.

O zaman iniş kalkış parası 1.5 marktı. 1.5 markı ödemeyi unuttuğum için kayıtlı olduğum kulüpten bunu yazılı olarak isteyeceklerini biliyordum. Hem benimle dalga geçerler, utanırım hem de bir kahve içerim diyerek havaalanına geri döndüm. Havaalanına inerken başka bir uçak daha iniyordu. Ben o uçağın arızalı olduğunu ve bana verilen iniş müsaadesinin kalktığını telsizden duymadım. İnecek olan uçak arızalı olduğu için ona iniş hakkı tanıdılar. O sırada inerken onunla çarpışmayayım diye kaçtım. Sanırım o an ürkeklik yapmıştım. Muhit olarak da yabancı olduğum bir bölgeydi ve ormana çakıldım."
Asıl hikayenin bundan sonra başladığını anlatıyor Şefik Karagüzel: "Beni hastaneye helikopterle kaldırdılar. Aynı hastaneye kaldırılan başka bir adam da attan düşmüş. Onun da ayağı üzengiye takılı kalmış. At da onu 500 metre kadar sürüklemiş. Adamın kırılmayan yeri kalmamış. O sırada da röntgenlerimizi çeken hemşire de "uçaktan düşenin daha çok kırığı vardır" düşüncesiyle röntgenlerimizi karıştırmış. Haliyle beni yoğun bakıma aldılar. onu da diğer odaya aldılar.

“İŞİN ASLI RÖNTGENDEN SONRA ANLAŞILDI”

Uyandığım zaman kendimi bir tahtaya bağlanmış şekilde buldum. Beni çözün diye itiraz ettim. Başhekim bana seni çözersek patates çuvalı gibi buraya yığılırsın, senin her tarafın kırık dedi. Ardından kendi arzumla tahtadan çözüldüğüme dair benden onay imzası aldılar. Ayağa kalkmaya çalıştım. Bunu gören başhekim beni tekrar geri yatırdı ve röntgen çekimi için geri götürdü. Röntgenden anladılar ki her yeri kırık olan adam ben değilim. Kırıkları olan adam normal yerde yatıyor ve ben yoğun bakımda yatıyorum. Kırıklarım olmadığı anlaşılınca beni yoğun bakımdan alıp adamcağızı yoğun bakıma yatırdılar. En son gördüğümde adamın tek açık kalan yeri ayak tabanlarıydı.”

Kazadan sonra doktorlar, uçak korkum oluşmasın diye hastaneden çıkar çıkmaz tekrar uçmamı önerdiler ve ben de aynen dedikleri gibi yaptım. Hastaneden çıkar çıkmaz tekrar uçmaya başladım. Uçtuğum uçak paramparça oldu ama sigortalı olduğu için herhangi bir sıkıntı yaşamadım. Ondan sonra yeni bir uçak yaptım. Benim hafif uçaklarla uçma hikayem de o zaman başladı. Yaptığım uçakla buralardaki büyük çayırlarda inip kalkmaya başladım. Bunun üzerine Almanlar hemen belge ve ehliyet aramaya başladılar. Böylece en hafif uçaklarla uçmaya başladık. Daha sonra yaşım ilerlemeye başladı, kan basıncı, tansiyon işin içine girdi. Üstüne maddi durum da el vermeyince ben de uçmayı bıraktım.

“UÇAKLAR ALMANYA’DA HALA UÇUYOR”

“Almanya’da yapmış olduğum 5 adet uçak hala uçuyor. Henüz daha kaza geçiren de olmadı Allah’a çok şükür. Yaptığım uçaklar tek kişilik spor uçak ve çift kumandalı eğitim uçağı olarak kullanılıyor. Benim hep hevesimdir, bu uçakları Türkiye’de yapıp Avrupa’yı doyurabilmek.

“UÇAĞIMLA TÜRKİYE’YE UÇMAYI ÇOK İSTEDİM”

O zamanlar böyle bir hevesim vardı fakat o zamanlar Rusya henüz dağılmamıştı ve Yugoslavya parçalanmamıştı. Arnavutluk’a inip kalkma izni için uğraştım onu vermediler. Yukarda Macaristan üstünden dolaşmayı istedim o da olmadı. O sırada izinler için uğraşırken buradaki Alman televizyonu beni takip ederek Türkiye’ye kadar gelecek bir uçak vermeyi önerdiler ve bir iki tane film çektiler. Maddi sıkıntılardan dolayı uçuş işleri aksamaya başlayınca vazgeçmek zorunda kaldık.

KÖLN KALE CAMİİ'NİN BAŞKANI SEÇİLDİ

Şefik Karagüzel, aynı zamanda Köln Kale Camii'nin başkanlığını da yapıyor. 53 senedir Köln'de yaşayan Karagüzel'in oldukça da aktif bir kişiliği var. Bir yandan Türk işçilerinin problemleriyle ilgilenmiş, öte yandan çalışmış olduğu fabrikanın sosyal masa görevini sürdürmüş. Bu yüzden de çevresindeki insanların güvenini kazanmış. Daha önce de başka bir caminin idari heyetine başkan olarak seçilmiş Şefik Bey.

Karagüzel, Kale Camii'nin bugünlere nasıl geldiğini anlatmaya başlıyor: "Binamız satıldı ve biz binayı satın alamadık. Bu yüzden muhitimizde 3 sene boyunca namaz kılabileceğimiz bir yerimiz olamadı. Diğer camiler gibi başka yerlere bağlı kalmak istemedik. Tarikatlardan ayrı olan diğer arkadaşlarla buraya toplandık."

Bu arada ben de yer kiralayıp mescit haline getirmeye çalıştım. Malum, burada yaşayan insanların çoğu katolik. Bu yüzden bu konuda pek başarılı olamadık. Daha sonra burayı bulduk. Bulduğumuzda bina harabe şeklindeydi. Onarımını biz yaptık. Şu anda 120 metrekarelik çok amaçlı kullanabildiğimiz bir salonumuz, mutfağımız, oturmak için kullandığımız bir alanımız, çocuklara ders yaptırabileceğimiz bir odamız ve bir de bahçenin içinde ve oldukça geniş portatif bir çadırımız var. Orada da akşam yemekleri veriyoruz ayrıca toplantılar yapıyoruz.

"DERNEĞİMİZ İÇİN HOCA TALEBİNDE BULUNACAĞIZ"

Biz parkın içindeyiz ve yanımızda da sur duvarı var. Sur duvarının yarısı bizim duvarımız. Alanımız tel örgüyle kaplı ve sarmaşıklarla da iyice kapattık, içerisi de görünmüyor. Bizi kimse rahatsız etmiyor, giriş ve çıkışımız rahat. Civardaki esnaf, yaklaşık 100-120 kişi namaza geliyor. Eskiden Diyanet İşleri, kendine bağlı derneklere hoca tahsis ediyordu. Şimdi yeni yeni Türkiye'den yurtdışında olan diğer derneklere de vermeye başladılar. Bizim de böyle bir şeyi talep etme niyetimiz var. Bizden buna daha fazla layık olan başka bir dernek olduğunu zannetmiyorum.

"TÜRKLER'İN SORUNLARINA ÇÖZÜM BULMAK İÇİN ÇALIŞIYORUZ…"

Düzenlediğimiz toplantılara savcılıktan, mahkemeden, polis teşkilatından insanlar katılıyor. Onlarla oturup enine boyuna ortaya attığımız bir konuyu tartışıyoruz. Düzenlediğimiz dini faaliyetlerin haricinde milletle kaynaşmak için uyum çalışmaları yapıyoruz. Daha çok savcıyla, mahkemeyle ve polisle el ele çalışıyoruz. Orada problemleri olan vatandaşlarımızın sorunlarının çözümünde yardımcı oluyoruz.

"TÜRKLER'İN UYUM KONUSUNDA SIKINTISI YOK"

"Türkler kadar çok iyi uyum sağlayan başka bir millet daha yok. Ancak bariz olarak görülüyor ki biz kalabalık olduğumuz için göze batıyoruz. Alman politikası bize açık açık söylememekle beraber birçok engel önümüze çıkarıyor. Almanya'nın doğusundaki ülkelere kapıyı açmasıyla beraber ırk farkı gözetmeksizin burası işsiz doldu. Tabi o işsizler Bulgaristan'da Türkçe konuşan Osmanlı'dan kalma insanlar. Biz Türkler, onlara da sahip çıkmak durumunda kalıyoruz. Böylece faaliyetimiz bütün Avrupa'ya da yayılmış oluyor.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

MERAK EDİP GİTTİ, BAŞARDI DÖNDÜ...

Selahaddin Koca, Almanya'ya ayak bastığında cebinde 600 Mark vardı… Çalışmak için değil, meraktan gitmişti gurbete… Kendini bir Alman restoranında bulaşıkçı olarak buldu… Disiplinli bir insandı, azimliydi, ekmek kapısının restoran sektörü olduğuna inandı ve azimle çalıştı. Kaderi onu, Almanya'nın en güzel restoranlarının sahipliğine götürdü…

Selahaddin Koca, Almanya'da kazandığı deneyimleri artık Türkiye'deki işletmesinde sergiliyor… Ankara'daki işletmesi, başkentin en çok tutulan restoranlarından biri oldu… O, Türkiye'nin özellikle ticari ahlakta daha disiplinli olması gerektiğini savunanlardan… Bir de, kentlerimizin mimari karakterinin daha iyi belirlenip korunması gerektiğini düşünüyor…

Merak edip keşfe çıktığı Almanya'da bulaşıkçılıktan başlayarak bugünlere yükselen başarılı bir işletmeci. Cebindeki 600 Mark'la çıktığı Almanya macerasında azmi ve çalışkanlığı sayesinde bugünlere gelmiş bir isim. İşin mutfağından yetişen ve 30 senedir bu işi sürdüren Selahaddin Koca, Türkiye'ye kesin dönüş yaparak son 6 yıldır işlerini Türkiye'de devam ettiriyor. Selahaddin Koca ile Almanya'da geçen hayatını ve orada edindiği tecrübeleri konuştuk.

"ALMANYA'YA SIRF MERAKIMDAN GİTTİM"

54 yaşındayım. İşin mutfağından gelme bir restorancıyım. Nereden baksanız bulaşıkçılıktan başlayarak yurtdışında 24 sene kesintisiz olarak bu işle uğraştım.

Son 6 yıldır da Türkiye'de bu işi sürdürüyorum. 30 yıldır bu meslekteyim. Almanya'ya gitme sebebim Almanya'ya gitme isteğimden değildi. Türkiye'de o zamanlar siyasi anlamda bir karışıklık vardı. Almanya'ya 79'da gittim. Biliyorsunuz ki 1980 yılında da Türkiye'de darbe oldu. Lise yıllarımdayken amcamın oğlu da Almanya'ya okumak için gidiyordu. Ben de hakikaten sadece merakımdan; Almanya'yı göreyim diye oraya gittim.

Kuzenimle birlikte uçağa bindik. Böylelikle 20 Kasım 1979 tarihinde Almanya'ya gitmiş oldum.

“RESTORANA BULAŞIKÇI OLARAK GİRDİM”

Almanya’ya gittikten sonra orada akrabalarımdan da birkaç kişi vardı onların yanına gidince beni de bir yerlere girip çalışmam konusunda yönlendirdiler. Zaten aile durumumuz da o zamanlar çok çok iyi değildi. Babamlar köyde yaşıyorlardı. Bu vesileyle bir Alman restoranında bulaşıkhanede çalışmam için beni işe başlattılar. Böylece işe başlamış oldum. Günde 17 saat bulaşık yıkadım. Tuvaletleri temizledim, yerleri paspasladım. Bu sırada yabancı dilim de yoktu tabi. Hiç Almanca bilmiyordum.

“6 AYDA ALMANCA ÖĞRENDİM”

Hiçbir dil okuluna gitmeden 6 ay gibi kısa bir sürede Almanca’yı çok rahat bir şekilde konuşur hale geldim. Onun da sebebi şuydu, çalıştığım yerde sadece Almanlar vardı ve benim kendi vatandaşlarım ve akrabalarımla sadece izin günümün dışında herhangi bir buluşmam olmuyordu. Bu yüzden Almanca öğrenmeye mecburdum. Meyilli ve hevesli de olunca işim de kolaylaştı.

“BULAŞIKHANEDEN ALAKARTA”

Restoranda çalışan tek Türk bendim ve çalıştığım yer bir Alman restoranıydı. Patronum Alman’dı. İsviçreli bir şef garsonumuz vardı. Evim çalıştığım yere yaklaşık 200 metre uzaklıktaydı. Kendime olan inancım gitmesin, pespaye görünmeyeyim diye bulaşıkhanede işim bittikten sonra şık giyinir evime giderdim. Bu olay müşterilerin de dikkatini çekmiş ve patronumla görüşmüşler. Bu çocuk kim demişler? Utanmıyor musun bu çocuğu bulaşıkhanelerde heba etmeye demişler. Bu durum üzerine beni ertesi gün bara aldılar. Böyle bir yükselişim oldu. Bar, küçük – soğuk servis derken alakarta kadar yükseldim. Böylece bu işe de başlamış oldum.

“İŞİNİZİ İYİ YAPTIĞINIZ SÜRECE SIKINTI YOK”

Sokakta yürürken karşılaştığımız şeyler oldu tabi fakat restoranda Türk olduğum için herhangi bir kötü durum ya da engellemeyle karşılaşmadım. Hizmet ehli olduğunuz zaman hiç kimse size bir şey yapmaz fakat siyasi ya da kültürel anlamda bir talebiniz olduğunda o zaman bazı zorluklarla karşılaştığınız oluyor.

"İŞİMİ SEVEREK YAPTIM"

Servis nasıl yapılır, ilişki nasıl kurulur, bardaki kokteylleri öğrendim. Kabiliyetim vardı ve işimi severek yapıyordum. Alakarta yükselince birkaç ay orda çalıştım ve dedim ki bu iş benim nasibim, bu işi yapacaksam derinlemesine öğrenmeliyim. Daha sonra çok kısa aralıklarla o iş yerinden ayrıldım. Bazı yerlerde 3 ay bazı yerlerde 5 ay Uzakdoğu, Fransız ve İtalyan mutfağı sunan muhtelif yerlerde hem mutfaklarını daha iyi anlamak hem de servis biçimlerini öğrenebilmek için çalıştım.

Bir sene bu şekilde dolandıktan sonra Düsseldorf kentinin telefon kulesinde yerden 172 metre yükseklikte kendi etrafında 180 derece dönen çok şık bir restorana garson olarak başladım. Normalde orda çalışan elemanların hepsi 3-3 buçuk sene eğitim almış insanlardı. Orada bir sene çalıştıktan sonra şef garson oldum. Altımda bu işin eğitimini almış 35 tane garson vardı.

"EN ZOR MÜŞTERİLERİ BANA VERİRLERDİ"

Orda sizin niteliğinize, ortaya çıkardığınız sonuca bakarlar. Hizmet ettiğiniz sürece kimliğiniz, şahsiyetiniz ve inancınızla çok fazla ilgilenmezler. Bundan dolayı da hemen işe kabul edildim. İşimi çok iyi yaptığım için kimse bana yan gözle bakmadı. Ne kadar zor müşteri varsa hepsini bana verirlerdi. Zor müşteriler geldiğinde onların servislerini mutlaka ben yapardım çünkü bana güvenirlerdi. Allah'a şükürler olsun ki hepsinin altından alnımın akıyla çıkmayı başardım.

"EŞİMLE ALMANYA'DA TANIŞTIM"

Orada yaklaşık iki buçuk yıl kadar çalıştım. Değerli tecrübeler edindim. Ardından orada Türk bir hanımla evlendim. Eşimle tanıdıklarımız vesilesiyle tanışmış olduk.

4 saat içerisinde birbirimizi beğendik ve ardından kendisini istemek için büyüklerimizi gönderdik. Onların da "köprüden öteye kız vermem" gibi katı bir tutumları vardı. İki kere daha büyüklerimizi yolladık yine olmadı. En sonunda ne yapacağız diye sordum. Kendisi de bana "Sana ne yapman gerektiğini ben mi söyleyeyim" dedi. Bunun üzerine telefonda anlaştık ve ben onun yanına gittim.

Ertesi gün de beraber yola çıktık. İlerleyen süreçte ortam biraz daha yumuşadı, aileler birbirini tanıdı ve her şey yoluna girdi.

"İNANCIM GEREĞİ İŞİMİ BIRAKTIM"

Ardından Stuttgart tarafına taşındık ve bir sene boyunca ben işimi yapmaya devam ettim. 1986 yılına doğru Ramazan vesilesiyle teravih namazında tanışmış olduğumuz bir imam efendiyle konuşurken bana alkol işleriyle uğraşmanın çok doğru işler olmadığını söyledi.

Konuştukları bana oldukça mantıklı gelmişti. Zaten Müslümansam bu işleri yapmamam gerekir diye düşündüm. Bu sebepten dolayı da restoran işini bırakma kararı aldım.

Bunun üzerine iki sene kadar bir sıvacı firmasında çalıştım. Ardından bir sene kimya fabrikasında çalıştım. Bu arada namaza başladım. Eşimin başı açıktı. Kendi isteğiyle kapandı. Farklı farklı işlerde çalışmaya başladım.

“AVRUPA’NIN EN BÜYÜK TÜRK RESTORANINI AÇTIM”

Esnaflık kanımızda olunca da üç sene sonra egzotik sebze ve meyve üzerine bir dükkan ve bir mandıra açtım. Kendi inançlarım doğrultusunda içime sinen bir işe başlamış oldum. Ratingen’in en kaliteli restoranını açtım. İsmini de Babylon koydum. Allaha şükür işlerimiz yolunda gitti. Sonra baktık ki bu işi başarıyoruz biraz daha genişlettim. Bir arkadaşımla Offenburg’da İtalyan restoranı açtık derken 1999 senesinde Stuttgart’ın merkezinde Avrupa’nın en büyük ve en şık Türk restoranını açtım. 400 metre kare bir yerdi. İsmi Schark restorandı. 2005 yılına kadar orayı devam ettirdik ve Türkiye’den birçok ünlü, Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül’de dahil olmak üzere hepsi benim misafirim oldu.

“ALMANYA’YA GİDERKEN HİÇBİR BEKLENTİM YOKTU”

Ben Almanya’ya tek tabanca gittim. Almanya’ya gittiğimde cebimde 600 Mark param vardı. Allah’a şükür orada evlendim, çocuklarım oldu fakat evliliğim devam edemedi. Almanya’nın çalışma sistemi bana çok şey öğretmesine rağmen bir o kadar da beni yordu. Bir yerde dur demem gerektiğini hissettim. Onun için orayı tasfiye ettim ve 2005 yılında Türkiye’ye döndüm. Eşim ve çocuklarım bir arada Almanya’da kaldı.

“TÜRKİYE’YE DÖNÜNCE İŞİMİ DEVAM ETTİRDİM”

2005 yılında Türkiye’ye gelince önce bir süre gözlem yaptım. Ciddi bir çevrem olduğu için çok şanslıydım. Bir süre gözlem yaptıktan sonra birikimlerimi burada kullanmam gerektiğini düşündüm. 2009 yılında da Çukurambar’daki yerimiz olan S’LO yu açtık. Ahbaplarım bana kendi aramızda Selo derler. Bundan esinlenerek ben de bu markayı kurdum ve oldukça da şık oldu. Herkes de beğendi. Bu cadde boyunca oturmuş markaların arasından sıyrılıp çıkmak da çok kolay bir iş değil ama hamdolsun ki kabul gördük ve 4 buçuk yıldır da buradayız. İyi bir noktada olduğumuzu da söyleyebilirim.

“TÜRKİYE’NİN AHLAK PROBLEMİ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM”

Dünya’nın en kuralcı ülkesinden geliyorsunuz. Oradan buraya gelen için haliyle burası adeta bir kaos ortamı gibi oluyor. Adaptasyon sorunu derseniz hala bu sorunu yaşıyorum. Almanya’nın bana çok şey kattığına inanıyorum. Hem çevremi geliştirmek açısından hem de para kazanmak açısından vizyonuma çok şey kattığını düşünüyorum.

O çalışma disiplinini buraya uygulamak istedim fakat bu mümkün değil. Buranın insanlarının karakteristik yapılarıyla iş ahlakları hiç birbirine uymuyor. Bu ülkenin en ciddi problemi bana kalırsa ahlak problemidir. Ahlaktan kastım ticarette, sanatta, kültürde her yerdeki ahlak anlayışı. Şehirlerde bir karakter yok fakat Londra’ya, Prag’a, Fransa’ya gittiğinizde o karakteri görüyorsunuz. Rusya’da Stalingrad’a gittiğinizde görüyorsunuz. Bizde maalesef ki böyle bir şey yok.

“TÜRKİYE’NİN DAHA İYİ NOKTALARA GELECEĞİNE İNANIYORUM”

Bizde hakikaten şehirler çok gecekondulaşmış şekilde oluyor. Türkiye’ye geldiğim günden beri maddi manada Türkiye’nin zenginleştiğini görüyorum fakat üretim noktasında, kültürde, sanatta, ticarette ve sanayide kalıcı yatırımları yok.

Türkiye maalesef çok günübirlik yaşıyor. Hastaneler konusunda iyileşme olduğunu görüyorum. Binalarımız, fiziki olanaklarımız gelişiyor fakat eğitim sisteminin içeriğinin iyi olduğu konusunda pek emin değilim. Ben daha üst seviyedeki bir ülkede yaşadığım için çıtam daha yüksek. Buradaki vatandaşlara çok iyi gelen bir şey bana absürt gelebiliyor.

“Buna mı seviniyorlar” diye şaşırıyorum. Tüm karışıklıklara rağmen her nedense bu ülkeyi çok seviyorum ve Allah nasip ederse ömrümün geri kalanını da ülkemde geçirmeyi arzu ediyorum.

“TÜRKİYE’DE STATÜ FARKLI ALGILANIYOR”

Ben 20 yaşında, kimliğim oturmuş bir şekilde Almanya’ya gittim. Türkiye’nin en azından düşünce yapısını, medeni ilişkileri, karakter yapısını hemen hemen biliyordum. Almanya’dan gelip Türkiye’ye baktığımda fiziksel olarak Türkiye’nin geçirdiği değişimi fark edebiliyorsunuz. Benim en çok tuhafıma giden şey şuydu. Buraya gelirken benim arabam yoktu. Otobüsle, dolmuşla gidiyorum gideceğim yerlere. Ben ihtiyacım olduğu kadar alıp kullanıyorum.

Mesela mütevazi bir cep telefonu kullanıyorum insanlar “Başbakanın ev sahibi” diyorlar ama bunun emarelerini göremiyorlar. Gördüm ki burada statü arabayla, cep telefonu ve giyim kuşamla oluyor. Bu durumu hiç hoş bulmadım, beni çok rahatsız etti. Ki biz ümmi bir peygamberin ümmetiyiz. Sadelikten yana olmamız gerekirken; kafa yapımıza göre değerlendirilmemiz gerekirken burada işler daha farklı değerlendiriliyor.

BAHADIR AVŞAR
bahadir.avsar@ytb.gov.tr

İsveç'te Ezan Sesi

İsveç'in başkenti Stockholm'un Botkyrka bölgesinde bulunan Fittja Ulu Camii'nin tüm Avrupa'daki camilere göre farklı bir özelliği var: Avrupa'da Cuma namazı ezanının hoparlörle okunabildiği tek camii olması… Caminin geçtiğimiz günlerde çok önemli bir ziyaretçisi vardı… İsveç Kralı Gustaf ve Kraliçe Silvia…

Tahta çıkışının 40. yılı dolayısıyla İsveç Kralı Carl XVI. Gustaf göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Başkent Stockholm'ün Botkyrka bölgesinde bulunan Fittja Ulu Camii'ni ziyaret etti. Kralın, Kraliçe Silvia ile gerçekleştirdiği ziyarette Fittja Ulu Camii başkanı İsmail Okur, cami imamı Ergin Öğcem, Yeşiller Partisi Milletvekili Mehmet Kaplan da hazır bulundu.

Kral ve kraliçeye caminin mimarisi ve İslam dini hakkında bilgi veren Fittja Camii Kadın Derneği Üyesi Rabia Nur Zengin, "Kim bu dünyada bir cami yapımında katkısı olursa, Allah'ta ahirette ona cennette özel yer tahsis eder." hadisini hatırlattı. Kral ve kraliçeye, caminin Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden örnekler taşıdığı ancak kubbesinin İsveç mimarisi örnek alınarak yapıldığı açıklandı. Kral Gustaf, camide İsveç mimarisi kullanılmasından memnuniyet duyduğunu söyledi.

"Camide Nikah Kıyılabiliyor mu?"

Kral ve kraliçeye ayrıca, caminin minberi, mihrabı ve müezzin odası hakkında bilgi verildi.

Cami duvarında elektronik saatler ile gösterilen namaz vakitlerini merak eden Kral Carl XVI. Gustaf, en önemli namazın hangisi olduğunu sordu. Fittja Ulu Camii İmamı Öğcem ise namazlar arasında fark olmadığını ancak Cuma Namazı'nın Müslümanlar için çok önemli olduğunu söyledi.

Kraliçe Silvia'nın camide nikah kıyılıp kıyılmadığını merak etmesi üzerine istek geldiği zaman imamın camide nikah kıyabileceği ifade edildi.

Caminin içerisinde bulunan minber, mihrap ve duvarları süsleyen çiniler, halifelerinin isminin yazılı olduğu tablolar ve namazın kılınışı hakkında kral ve kraliçeye bilgi verildi.

Botkyrka Belediyesi Basın Sözcüsü Hediye Güzel, Kral Gustaf'ın Fittja Camii'nde ezan okunmasını da yakından takip ettiğini belirtti. Güzel, bu ziyaret ile caminin Müslümanların meşru mabedi olduğunu kabul etmeyen ön yargılı insanlara da önemli bir mesaj olduğunu dile getirdi.

ALMANYA WÜRSELEN'DE İLK SESLİ EZAN

Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya eyaletine bağlı Würselen kasabasında bulunan DİTİB Fatih Camii, Würselen Belediyesi Meclisi'nin aldığı kararla 13 Eylül 2013 tarihinden itibaren "açık ezan" uygulamasına başladı.

YTB BAŞKANI KEMAL YURTNAÇ: "BİRLİKTELİK VE HOŞGÖRÜ KÜLTÜRÜ ÖNEMLİDİR"

Cuma namazı öncesi gerçekleştirilen açılış törenine Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç ve başkanlık heyeti katıldı. YTB Başkanı Kemal Yurtnaç, yaptığı konuşmasında birliktelik ve hoşgörü kültürünün önemine vurgu yaptı. Başkan Yurtnaç sözlerine şu şekilde devam etti: "Türkiye'de farklı kültür ve dine mensup olan insanların bir arada yaşaması yeni bir durum değildir."

"BU KÜLTÜRÜN KÖKLERİ OSMANLI'YA UZANIYOR"

Yaptığı konuşmasında birliktelik ve hoşgörü kültürünün köklerinin Osmanlı'ya kadar uzandığını belirten YTB Başkanı Kemal Yurtnaç, "Osmanlı döneminde kilise, havra ve camiinin aynı mekan içinde bulunduğu örneklerin bulunduğunu söyledi. YTB Başkanı Kemal Yurtnaç, "Bu hoşgörü kültürü bugün Türkiye'de devam etmektedir. Türkiye'nin köklerinde bulunan farklılıklara saygı prensibini, bugün de bir zenginlik olarak algılamaktadır. Avrupa'da 50 yılı aşkın bir süredir yaşamakta olan Müslümanların da dinine, kültürel ve sosyal haklarına saygı göstermek, demokrasinin en temel unsurlarından biridir" diye konuştu. Törene Würselen Belediye Başkanı, Würselen Katolik ve Protestan Kilisesi temsilcilerinin yanı sıra DİTİB Genel Sekreter Yardımcısı Bekir Alboğa, Türkiye Cumhuriyeti Köln Başkonsolosu Hüseyin Emre Engin de katıldı.

WÜRSELEN BELEDİYE BAŞKANI RUDİ BERTRAM: "BİR ARADA YAŞAYABİLECEĞİMİZİN GÜZEL BİR KANITI"

Würselen Belediye Başkanı Rudi Bertram, törende yaptığı konuşmasında Würselen'deki Fatih Camii'nde başlanacak olan açıktan ezan okuma uygulamasının, farklı din ve inançlara sahip olan insanların karşılıklı hoşgörü ve saygı içerisinde yaşayabileceklerinin güzel bir örneği olduğunu belirtti.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

Avrupa'nın "en genç" pilotu...

Melahat Çağmır, Fransa doğumlu... Henüz 15 yaşında... Amsterdam'da düşen bir uçak onun bütün yaşam rotasını değiştirdi... Önce merak etti... Sonra eğitim aldı... O, artık, Avrupa'nın pilotluk mesleğindeki en genç üyesi...

Çok zor geçinen bir ailenin evladı Melahat... Ama ana-babası dişlerinden tırnaklarından ayırdıklarıyla onun pilot okulu masraflarını karşıladılar. Aile fedakarlık yaptı, Melahat kararlı çıktı ve başarı bu noktada doğdu...

Melahat Çağmır, henüz küçük uçakları kullanıyor, ama onun hedefi daha yükseklerde... Türkiye'yi çok özleyen, yaşadığı ülkede doğan ayrımcılıktan sıkıntılar yaşayan bu genç kız, eğitimini tamamlayıp pilotluğu bir mesleğe dönüştürecek...

Pilotluk mesleğine karşı hiçbir ilgisi yokken 2009 yılında Amsterdam'a düşen bir uçak yüzünden, birden uçaklara ilgisi arttı. "Bir uçak nasıl havada kalır" sorusuna haftalarca yanıt aramaya çalışırken buldu kendini. Birkaç gün sonra da internetten nasıl pilot olunabileceğine dair detayları araştırmaya başladı ve araştırma sonunda pilotluğun ona göre bir meslek olduğuna karar verdi. Fransa doğumlu 15 yaşındaki Melahat Çağmır'ın da hikayesi böylelikle başlamış oldu.

HERKES ŞAŞIRDI

Pilot okuluna yazılmak istediğinde çevresindekiler yaşının küçük olmasından dolayı ona farklı tepkiler vermiş olsa da sonradan insanlar destek vermeye başladı Melahat'e. Melahat şöyle anlatıyor o dönemi: "Annem bir İtalyan restoranında bulaşık yıkıyor. Akşamları geç vakitlere kadar çalışıyor ve çok yoruluyor. Bundan birkaç sene önce Tiroid kanserine yakalandı, çok zor günler yaşadık. Babam ise inşaatlarda sabahtan akşama kadar çalışıyor. Uçuş okuluna yazıldığımdan beri maddi durumumuz kısıtlandı ama ailem bu durumda olmamıza rağmen pilotluğuma engel olup beni durdurmadılar. Babam hiç söylenmeden beni hep uçuş okuluna götürdü, hatta uçuş derslerimi karşılayabilmek için cumartesi günleri bile çalıştı."

EN GENÇ PİLOT

13 saatlik uçuş eğitimiyle tek ve çift motorlu küçük uçak kullanması için uçuş izni almayı başaran ve Avrupa'nın en genç Türk pilotu ünvanını kazanan Melahat, uçuş için gerekli olan aerodinamik hava akış ve basınç teknikleriyle, uçak motorlarının nasıl çalıştığını öğrendi. Bir sene süren pilotluk eğitimini başarıyla tamamladı ve Mulhouse hava sahası içinde tek başına uçma izni aldı.

BAKIŞ AÇILARI DEĞİŞTİ

Melahat elde ettiği başarısıyla, Okul Başkanı François Furstenberger'in Türkler'e olan bakış açısının da tamamen değiştiğini anlatıyor: "Elde ettiğim başarı Türkler'e olan ön yargıları da yıktı. Okul Başkanı François Furstenberg'in Türkler'e olan ön yargısını kırdım. Babam da ona Türkler'in nasıl güvenilir ve misafirperver olduğunu ispat etti. Uçuş öğretmeni Michael Antal ile de aralarının çok iyi olduğunu söylüyor Melahat; "Uçuş öğretmenim hedefime ulaşmam için beni hep destekliyor. Uçuş okulundaki en genç ve tek kız öğrenci olduğum için benimle gurur duyduğunu söylüyor ve çok seviniyor."

FRANSA ZOR BİR ÜLKE…

Fransa' da Türk olarak yaşamanın zorluklarına da değinen Melahat; "İsmimden dolayı özellikle çoğu zaman sıkıntılar yaşıyorum. Mesela bazı öğretmenler farklı davranıyorlar bu yüzden. Derslerim iyi olmasına rağmen hata arıyorlar. Gerek evde olsun gerekse okulda olsun çok çalışıyorum" diyor.
Türk bayramlarının Fransa'da zor geçtiğini söyleyen Melahat, bayramlarda okula gitmek zorunda olmaktan dolayı da oldukça şikayetçi. Melahat; "Bayramlarda okula gitmediğimizde, Fransa'nın bayramı olmadığı için okula gitmek zorunda olduğumuzu söylüyorlar. 'Bu Fransa'nın bayramı değil, okula geleceksiniz' diyorlar. Bu yüzden bayram günleri okula gitmek zoruma gidiyor" diyor.

MÜSLÜMANLARA İYİ BAKMIYORLAR…

Melahat şu sözlerle devam ediyor röportaja: "Fransa'da Müslümanlara karşı bakış açısı özellikle Alsace'de çok kötü. Burda her Müslümanı genelde terörist yerine sayıyorlar; erkekleri eşlerine de kötü davranan koca olarak görüyorlar. Dinimizi bilip bilmeden yargılıyorlar. Mesela baş örtüsüyle gezen kadınlara, Fransızlar ön yargıyla bakıyor. Ben arkadaşlarıma her zaman Müslümanlıkta kadına şiddet, hırsızlık, kötülük olmadığını söylesem bile aileleri onlara bunun tam tersini söylüyor; onları yanlış yönlendiriyorlar. Bazı arkadaşlarıma Müslümanlık hakkında bilgiler verdiğimde bana "Müslümanlığı anlattığına emin misin?" diye soruyorlar. Biz genelde Fransa'da yaşayan Müslümanlar olarak bu tür sıkıntılarla hep karşılaşıyoruz ve sırf bu yüzden dinimi ve kültürümü Türkiye'de devam ettirmek istiyorum.
Her ne kadar Fransa'da doğup büyümüş de olsam ben Türkiye Cumhuriyeti'nin kızıyım ve bu yüzden Türkiye'ye dönüp orda yaşamak istiyorum. Ailem böyle bir şeye şu an hazır değil çünkü her ikisi de Türkiye'de iş bulamamaktan korkuyor.

Ben gurbette yaşayan biriyim. Memleket hasretinin ne demek olduğunu sadece yaşayan bilir. Ben memleketimi çok seviyorum. Türkiye'yi görmek ve oraya gidebilmek için hep yaz tatillerini bekliyorum. Maddi durumumuz yüzünden bazen iki – üç sene Türkiye'ye gidemediğimiz oluyor. "

HEP YABANCI OLMAK…

Melahat şu andaki tek hayalinin ilerde THY'de pilot olmak ve Türkiye'de yaşamak olduğunu söylüyor: "THY'de çalışmayı çok istiyorum çünkü orası Türkler olarak bizim gurur kaynağımız. Ben Türk olarak yabancı bir şehirde doğup büyüdüm. Ben yabancı bir firma için çalışmak istemiyorum. Bana Fransa'dayken "Fransa'nın yabancı Türk'ü" diyorlar. Türkiye'ye gittiğimde de yabancı diyorlar. Yani hem Fransa'nın yabancısıyım hem de Türkiye'nin. Bu durum benim çok zoruma gidiyor. Türkiye'ye gittiğimiz zaman sevinerek gidiyoruz fakat Fransa'ya istemeyerek dönüyoruz. Hele annem hastalandığında "Ben Fransa'da ölmek istemiyorum. Tabutumu uçağın kuyruğunda istemiyorum. Ben Türkiye'de yaşamak istiyorum" haykırışları hala kulaklarımda…

HÜSEYİN ÇALIŞKAN - *huseyin.caliskan@ytb.gov.tr*
NAZLI CEREN AKÇAY - *ceren.akcay@ytb.gov.tr*

İSKANDİNAV ÜLKELERİNDE
SİYASİ İKLİM DEĞİŞİYOR

Avrupa'nın kuzeyi, her zaman, diğer bölgelerine göre biraz daha "seçkin" davranmayı tercih etti… Sosyal demokrasinin kök saldığı, toplumsal yaşamın barış zemini üzerine şekillendiği bu coğrafyada son dönemde yaşananlar, geleceğe dönük soru işaretlerinin de doğmasına neden oluyor…

Bünyesinde, Müslüman toplumları azınlık olarak bulunduran ülkelerde son yıllarda, literatüre 'İslamofobi' olarak geçen eğilimler gözlemlenir olmuştur. İskandinav ülkelerinde de göç ve göçmen politikalarındaki yaşanan değişimler bunun açık birer örneğidir. 2006 yılında Norveç'in çifte vatandaşlığı yasaklayan uygulamalara gitmesi, bu değişimin bir kanıtı sayılabilir. Bununla birlikte, asıl amacı, üyesi olan devletlerin ulusal, kültürel, dilsel çeşitliliğini güce dönüştürmek olan Avrupa Birliği bünyesindeki İskandinav ülkelerinde son dönemlerde milliyetçi hatta yer yer ırkçı eylemler ve göçmen karşıtı eğilimleri ile bilinen sağ partilerin yükselişi dikkat çekmektedir. Zaman zaman liderlerin iç politikalarında göçmenlere öz kültürlerini yaşatmalarına izin veren uygulamalarda bulunmaları, demeçlerinde çok kültürlülüğü vurgulamaları ve kamuoyuna çok kültürlülüğün toplumun bir değeri olduğuna dair mesaj vermeleri göçmenlere yönelik var olan olumsuz havayı dağıtsa da, İskandinav ülkelerinde yaşayan göçmenlerin ülkede hâkim olan siyasi iklimden içlerinin çok rahat olduğu söylenemez.

Rahatsız eden gelişmeler…

Danimarka'da Müslüman ailelerin kapılarına domuz kafaları bırakılması, Danimarka Halk Partisi'nin Danimarka vatandaşlığına geçen Müslümanları ulusal gazeteler aracılığıyla terörist olarak lanse etmesi, geçtiğimiz günlerde İsveç Polisi'nin Roman asıllı vatandaşları fişlemesi, 2011 yılında Norveç'te yabancı karşıtlığı söylemleri ile bilinen İlerleme Partisi ile bağlantısı olduğu öğrenilen Anders Breivik'in, içlerinde Gizem Doğan isimli genç bir Türk kızı da bulunan 77 kişinin ölümüne neden olduğu katliamı, Avrupa'da ırkçılık ve şiddet tartışmalarını yeniden gündeme getirmiş ve son yıllarda gözlemlenen ırkçı argümanların sağ partiler tarafından merkeze çekilerek meşrulaştırılması tehlikesi karşısında Avrupa kamuoyunda birlik ve beraberlik anlayışını güçlendirmesi gerektiğini düşündürmüştür.

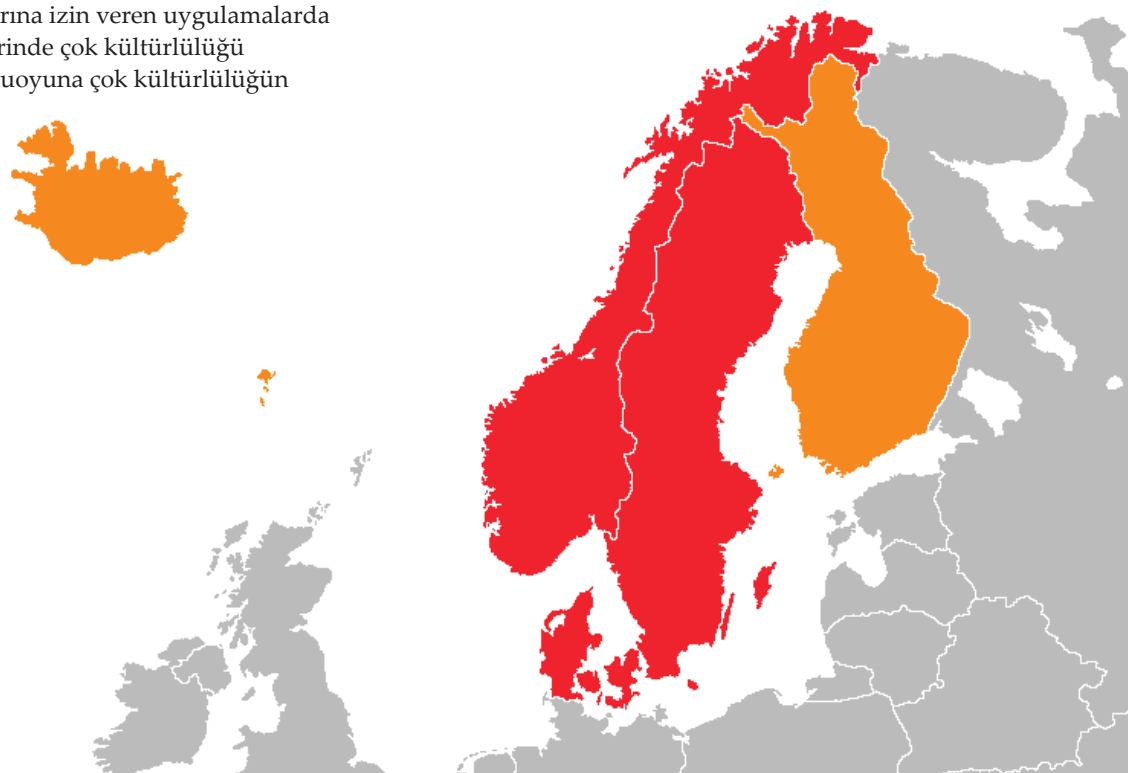

Bu çerçevede Norveç Başbakanı Jens Stoltenberg'in saldırının ikinci yılı vesilesi ile organize edilen anma törenlerinde "22 Temmuz'da saldırıda bulunulan değerlerimizden asla vazgeçmemeliyiz: Çeşitlilik, dayanışma ve açık toplum. Bunlar bizim şiddet ve teröre karşı en güçlü silahımız ve savunmamız" açıklamasında bulunması bu düşünceyi desteklemiştir.

Bununla birlikte, Norveç kamuoyunun, rahatlıkla ırkçı olarak nitelendirebilecek bu saldırı karşısında gösterdiği reaksiyon da dikkat çekmiştir. Saldırının akabinde yapılan anketler de, Breivik'in bağlantısı olduğu öğrenilen İlerleme Partisi'nin oylarında tarihi bir düşüş yaşadığını göstermiştir.

Norveç'te kritik gelişme…

9 Eylül 2013 tarihinde yapılan Norveç genel seçimleri siyasi eğilimlerle ilgili son durum hakkında bilgi vermektedir. Nitekim yabancı düşmanlığı esaslı olan Breivik saldırısından yaklaşık 2 sene sonra gerçekleştirilen bu seçimlerde İlerleme Partisi'nin oylarında bir önceki seçimlere göre düşüş yaşanmıştır. İlerleme Partisi, tabanının bir kısmını daha ılımlı bir sağ parti olan Muhafazakâr Parti'ye kaptırmıştır. Ancak İlerleme Partisi'nin düşüşü, çok kültürlülüğe açık olan İşçi Partisi'nin, en çok oy oranına sahip olsa da, tekrar iktidara gelmesine yetmemiştir. Genel seçimler, oy oranları toplamı İşçi Partisi'nden fazla olan 2. sıradaki Muhafazakâr Parti ile 3. sıradaki İlerleme Partisi'nin oluşturduğu sağ koalisyon hükümetinin zaferi ile sonuçlanmıştır. Dolayısıyla, İlerleme Partisi, Muhafazakâr Parti'nin iktidarına en güçlü ortak olacağından, ülkedeki göçmen ve Müslümanların hakları konusunda tavizler verilebileceği ihtimali ortaya çıkmaktadır. Seçimler sonucunda genel anlamda sol partilerin oy kaybetmesi, sağ partilerin ise İlerleme Partisi dışında oy kazanması göçmenlerin bu konuda yaşadıkları endişeyi haklı çıkarmaktadır.

İsveç'te kritik gelişme…

Diğer taraftan halkın sağ ve muhafazakâr partilere eğiliminin artması olgusu diğer İskandinav ülkelerinde de dikkat çekmektedir. Örneğin, İsveç'te ırkçı söylemleriyle ön plana çıkan İsveç Demokratları, parti tarihinde meclise hiç girememişken son seçimlerde 20 tane milletvekili çıkarmıştır. Yine Danimarka'da milliyetçi eğilimlere sahip Sağcı Venstre Partisi seçimlerden birinci çıkmış ancak Sol Blok'un oylarının yüksek olması nedeniyle seçimi kaybetmişlerdir. Aynı şekilde 2011 Danimarka seçimlerinde milliyetçi ve göçmen karşıtı olduğu bilinen Danimarka Halk Partisi yine %13 oranında oy alarak 3. Parti olmuş ve 22 milletvekili çıkarmıştır.

Bütün bu örnekler bir arada düşünüldüğünde toplamda yaklaşık 130.000 Türk kökenli Müslüman kişinin yaşadığı İskandinav bölgesi ülkelerinde sağ eğilimlerin arttığı genellemesini haklı çıkarmaktadır.

Milliyetçi ideolojiler üzerine parti programları ve yol haritası oluşturan sağ partilerin iktidara geldiği ülkelerdeki konjonktürel değişimler, ister istemez kamuoyunun göç ve göçmenlere yönelik ırkçı/ayrımcı yaklaşımlara verdiği reaksiyonların niteliğini ve niceliğini değiştirme riskini barındırmaktadır.
Son olarak yukarıdaki olumsuzluklara karşın olumlu örneklerin de mevcut olduğunu ifade etmek gerekir. Geçtiğimiz ay İsveç'te başörtülü Müslüman bir kadına yapılan saldırının ardından İsveç toplumunda içlerinde bazı tanınmış kişilerin de bulunduğu farklı inançlara sahip geniş bir kesimin tepkilerini sosyal medya araçlarında başörtülü fotoğraflarını yayınlayarak göstermesi, kamuoyunun farklı inanç ve değerlere sahip insanlarla bir arada yaşama konusunda edindiği olumlu tutumu yansıtmaktadır.

Danimarka'da tahliyesine 45 gün kala namaz kılarken polislerin domuz bağı yaparak üstüne çullandığı Ekrem Şahin isimli vatandaşımız hapishanede ölmüş ve olayda payı olan polisler cezasız kalmıştır. Açılan davalar daha soruşturma aşamasındayken kapatılmış ve ulusal yargı yolları tükenmiştir. Ancak olaydan 2 yıl geçmesinden sonra Danimarka kamuoyu uyanmaya başlamış, vatandaşımızın yaşadığı olaylar belgesel olarak hazırlanmaya başlanmıştır

EGEMEN TEZCAN
egemen.tezcan@ytb.gov.tr

BİRLEŞİK KRALLIK: GÜÇLÜ TÜRK DİASPORASI

İngiltere'yi, Türkler açısından diğer Avrupa ülkelerinden farklı kılan ana tarihi gerçek, bu ülkedeki Türk nüfusun, 1960'lı yıllardaki emek göçünden çok önce bu ülkeye gelmesi kuşkusuz… Türkler, 1950'li yılların başlarından itibaren İngiltere'ye yerleşmeye başladılar…

Özellikle Londra'daki Türk nüfusun köklü olmasının nedeni, Kıbrıs'ın bir dönem Birleşik Krallık yönetiminde olması ve Kıbrıs Türkü'nün yaşadığı göç kolaylığı… İngiltere'ye okumak için gelen Türkler'in buraya yerleşmesi, devamında gelen Balkan kökenli Türkler, nüfusun artmasına neden oldu.

Bugün Avrupa'da yaşayan Türk nüfusunun en köklü geçmişe sahip olduğu ülke Birleşik Krallık'tır. Diğer ülkelerde 1960'lı yıllarda işçi antlaşmaları imzalanırken, İngiltere'de 15-20 yıldan beri Türk toplumu yaşamaktaydı. Bu gelişmede kuşkusuz, Kıbrıs'ın bir dönem Birleşik Krallık yönetiminde olması ve Kıbrıslı Türkler'in göç konusunda yaşadıkları kolaylıkların büyük payı var…

İngiltere'de, çeşitli nüfus araştırmalarına göre 200.000 ile 500.000 arasında Türk vatandaşı yaşamaktadır. Bu nüfusu, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, bir diaspora olarak kabul etmek mümkündür. Tahminlere göre Türk nüfusun yaklaşık 75%'i Londra'da, 23%'ü İngiltere'nin diğer bölgelerinde ve 2%'si Kuzey İrlanda ve İskoçya'da bulunmaktadır.

İngiltere'deki Türk toplumunu mercek altına aldığımızda, Türk toplumu olarak atfettiğimiz yapının heterojen bir mozaik yapıya sahip olduğunu görmekteyiz. Bu nüfusu oluşturan gruplar arasında öncelikle Türkiye'den ve Kıbrıs'tan göç eden vatandaşların çoğunluğu oluşturduğunu görmekteyiz. Araştırmalara göre, İngiltere'de yaşayan toplam Türk nüfusun yaklaşık yüzde 40'ı, Kıbrıs Türkleri'nden oluşmaktadır. Toplam nüfusun geri kalan büyük bölümü ise Türkiye vatandaşlarından oluşmaktadır. Bu iki kesimin dışında Bulgaristan, Batı Trakya, Kuzey Irak gibi bölgelerden göçmüş olan ortak kökenli olarak tanımladığımız gruplar da bulunmaktadır. Bunun yanı sıra akraba toplumlar diye nitelendirebileceğimiz, Kazakistan, Azerbaycan ve benzer ülkelerden gelen ve kendi ülkelerindeki Türk okullarında eğitim görmeleri ile Türkçe'ye hâkim olan kitlelerin de bu toplum içinde yer aldığını görmekteyiz.

İngiltere'ye göçün tarihi

İngiltere'de yaşayan Türk toplumunun oluşum tarihi 1950'lerden sonraki göç hareketiyle başlar. Türklerin İngiltere'ye gelmelerine genel olarak bakıldığında eğitim, çalışma ve ekonomik imkânlardan faydalanma amacının güdüldüğünü görmekteyiz. Nitekim İngiltere'deki Türk toplumu ağırlıklı olarak bir "işçi göçü" çerçevesinde ele alınmaktadır. Bunun yanı sıra, siyasi sebeplerden dolayı ve mülteci olarak bu ülkeye gitmiş olan vatandaşlar da mevcuttur. İlk olarak 1950 ve 60'larda Kıbrıs'ın İngilizlerden özgürlüğünü kazanmasını müteakip, Rum ve Türk vatandaşlar arasında yaşanan etnik sorunlar ve bundan doğan ekonomik ve siyasi sıkıntılardan dolayı önemli bir Kıbrıs Türk göçü gerçekleşmiştir. Bu göçün sonucu olarak ilk defa belirgin bir şekilde İngiltere'de Türk toplumu oluşmaya başlamıştır. Ardından Avrupa'da görülen 60'lı ve 70'li yılların Türk göçleri, İngiltere'yi de kapsamıştır. Fakat bu göçler, Almanya, Avusturya, Hollanda ve Fransa gibi ülkeleri önemli bir şekilde etkilerken, İngiltere'de etkisi az görülmüştür. Dolayısıyla İngiltere ve diğer Avrupa ülkeleri arasındaki en büyük fark, bu göç hareketlerinden nüfus yoğunluğu olarak İngiltere'nin diğer Avrupa ülkelerine göre daha az şekilde etkilenmesi olarak karşımıza çıkar. Son olarak, 1990'larda Türkiye'den dikkate değer bir göç olduğunu görmekteyiz. Bu hareketlilik, araştırmacılar tarafından Türkiye'de gerçekleşen siyasi sorunlara ve terör olaylarına bağlanmaktadır.

Toplumsal Örgütlenme

İngiltere'deki Türkler, diğer ülkelerde olduğu gibi, gittikleri yerlerde toplumsal olarak organize olmak için girişimlerde bulunmuşlardır. Bu girişimler, ilk olarak Türkler'in yerleştiği ve çoğunlukta olduğu mahallelerde küçük çapta faaliyetler ve toplanmalar ile başlamıştır. İngiltere'deki Türk nüfusu arttıkça bu girişimler değişik amaçlara ulaşmak ve ihtiyaçlara hizmet etmek için daha büyük ve resmi yapılanmalara dönüşmüş, sivil toplum kuruluşları inşa edilmiştir. Günümüzde toplam sayısı yüzlerce olan Türk sivil toplum kuruluşlarını, çalışma yaptığı sosyal alana bağlı olarak değişik kategorilere ayırabiliriz.

Bu yapılanmaların ilki olarak toplumun dini ihtiyaçlarını karşılamak için cami eksenli hizmet yürüten dernekler karşımıza çıkar. Bu dernekler 1970'li yıllardan itibaren etkisini göstermeye başlamıştır. Cami dernekleri ilk olarak çevrede yaşayan Türkler'in boş mekânlarda mahalli mescitler kurmalarıyla ortaya çıkan yapılardır.

Dernekler sayı olarak arttıkça ve güçlendikçe camiler de açılmaya başlanmıştır. İngiltere'de, 11'i Londra'da olmak üzere, toplam 17 cami İngiltere Türk toplumu tarafından kurulmuştur. Bu camiler sadece ibadet yeri olmakla kalmayıp yerel toplum için bir kamusal merkez niteliği taşıyarak eğitim yeri, toplantı salonu, sosyal alan gibi ihtiyaçları karşılamaktadır. Bu mescitler etrafında örgütlenen dernekler, zaman içerisinde dini ve kültürel değerleri muhafaza etmek ve yeni nesillere aktarmak amacıyla Türk toplumunun hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. Türk toplumu nüfusunun artması ve dini derneklerin etkinleşmesiyle, Türkler, Pakistanlı ve Arap toplulukların yani sıra İngiltere toplumunda yer alan bir Müslüman topluluk konumuna gelmiştir. Türk toplumuna hizmet eden bir diğer yapılanma türü, Türk meslektaşların ve akademisyenlerin ortak hedefler altında buluştuğu derneklerdir. Bu derneklerin sayısı çok miktarda olmakla beraber, çok değişik mesleki alanları da kapsamaktadır. Bunların içinde esnaf dernekleri, hukukçu ve iş adamları gibi farklı yapılar bulunmaktadır.

Bu dernekler yıllık toplantılar ile bilgi alışverişi, iletişim ve yardımlaşmayı hedefleyerek çalışmaktadırlar. Türk akademisyenlerden oluşan ve değişik uzmanlık alanları etrafında kurulan derneklerin yanı sıra, tüm Türk akademisyenlerin birleştiği "Association of British Turkish Academics" gibi dernekler de mevcuttur.

Çok sayıda bulunan bir diğer örgütlenme türü, üniversitelerde okuyan Türk öğrenciler tarafından kurulan öğrenci birlikleridir. İngiltere genelinde yaklaşık 50 üniversitede Türk öğrenci derneği bulunuyor. Bu öğrenci kuruluşlarında İngiltere'de yetişen Türk öğrencilerle birlikte çoğunlukla Türkiye'de yetişen ve öğrenim amaçlı olarak kısa süreliğine gelen öğrenciler yer almaktadır. Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı bursiyerlerinin yüksek lisans ve doktora çalışmalarını İngiltere üniversitelerinde yapmaları, bu öğrenci derneklerinin yapısını etkilemektedir. Öğrenci derneklerinde ayrıca Azerbaycan ve diğer Orta Asya ülkelerinden gelen öğrenciler de aktif rol oynamaktadır.

Sorunlar: Irkçılık, Eğitim ve Kültürel Kimlik

1950'li yıllardan bugüne devam eden göçlerden dolayı İngiltere'de belirgin bir Türk toplumu oluşmuştur. Bununla birlikte bu kesimin genel toplumda yaşadığı sorunlar da yok değildir. Bu sorunlar birçok boyutta diğer Türk diaspora toplumlarında görülen sorunlara benzer olmakla birlikte, önemli farklara da sahiptirler.

İngiltere'deki hâkim düşünce, "çok kültürlülük" modeline ve dolayısıyla yabancılara ılımlı bir tavır sergilemektir. Bu düşünce, Almanya'da uygulanan sıkı uyum politikasıyla kıyaslandığında, oldukça kucaklayıcı bir atmosfer meydana getirmiştir. Bu kucaklayıcı tavrı görmek için, geride bıraktığımız Ramazan ayında, İngiltere'nin büyük kanallardan biri olan Channel 4'da sahur vaktinde ezan yayınlama kararı alınmasına bakmak yeterlidir. Fakat göçmen nüfusun artması ve İngiltere'nin ılımlı siyaseti dolayısıyla, başta Pakistan kökenli göçmenler olmak üzere farklı kesimlere mensup azınlıkların İngiliz sosyal hayatında belirgin olması, İngiliz milliyetçiliği ve ırkçı düşünceyi kamuoyu önünde önemli bir konu olarak gündeme getirmektedir. Avrupa'nın genelinde olduğu gibi ırkçılık, İngiltere'de yaşayan Türkler'in karşılaştığı sorunların en önemlilerindendir. Hükûmet tarafından yapılan araştırmalara göre İngiltere'de, 2012 yılında 47.000 tane resmi olarak kaydedilen ve 2007-2011 arasında 87.000 adet, okullarda gerçekleşen ırkçı olay meydana gelmiştir. Bu gelişmeler sonucunda kamunun gündemine gelen ırkçı düşüncenin bir özelliği, hedef aldığı kitledir. İngiltere'de Türk nüfusunun oransal olarak az olması ve buna göre çok büyük şekilde Pakistanlı, Bangladeş ve Hindistanlı (Güney Asya toplumu olarak bilinen) nüfusun bulunması, Türk toplumun öne çıkmamasını sağlamaktadır. Dolayısıyla milliyetçi sağ kesimler tarafından yayılan propagandaların, hedef olarak Güney Asya kültürünü ve insanlarını göstermesi, Türk toplumu için ırkçılıktan koruyucu bir etmen haline gelmiştir.

Türk toplumun karşılaştığı sorunlardan gelecek kuşaklar için en önemlisi, Türk gençlerin eğitimde diğer gençlere göre başarısız olmalarıdır. Bu durum, hükûmet tarafından bilinen bir problem olarak kabul edilmiş ve araştırmalara konu olmuştur. Bu problemin arkasında, İngilizce dil bilgisinde ve kültürel adaptasyonda yetersizlikle birlikte "kurumsal ırkçılık" gibi sebepler tespit edilmiştir. Kurumsal ırkçılık, okullarda eğitimciler tarafından uygulanan ayırımcılıktan kaynaklanan, eğitimcinin Türk çocuklarından beklentisini düşürmesi ve akabinde çocuğun arkadaşları ile aynı fırsatlardan ve ilgiden mahrum kalmasına sebep veren ayrımcılık türüdür.
Türkler için aşılması gereken bir diğer konuda, kültürel kimliklerini muhafaza etmeleridir. İngiltere'nin çifte vatandaşlığı yasal kılması ve azınlık toplumların kültürel özgürlüğünün önünü açması, diğer Avrupa ülkelerine kıyaslandığında kimliğin korunmasında kolaylık sağlamaktadır. Fakat böyle bir ortamda ortaya çıkan sorun, kişilerin, özgür ortamı, milli ve manevi değerlerine sahip çıkmak yerine, yaşadığı ortama uyum sağlamak için kullanmalardır. Rehavete kapılma sonucu belirlenen bu yaşam tercihi, Türk kimliğine sahip çıkılması üzerinde de ciddi sorunları beraberinde getirmektedir. İngiltere'deki Türkler'in en önemli kimlik belirleyici unsurlarından biri olan Türkçe'nin muhafaza edilmesi de bu sorunun bir parçasıdır.

İngiltere genelinde ve özellikle İngiltere'nin kırsal bölgelerinde yaşayan Türk nüfusun sayısal olarak az olması, toplum içindeki bağların gelişmesini engelleyerek, Türkler arasında irtibatın daha az olmasına neden olmaktadır. Doğal olarak dernekleşmenin de daha seyrek olduğu bu bölgelerde durum, çoğu alanda Londra'daki durumu bir kaç adım geriden takip etmektedir.

Bu toplumsal sorunlar üzerine çalışan şemsiye organizasyonlar olarak tanımlanan ve değişik dernekleri bünyesinde barındıran bir kaç teşebbüs bulunmaktadır. Bu kuruluşlar yukarıda ifade edilen toplumsal sorunların çözümlenmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. İngiltere Türk Dernekler Federasyonu ve Network of Students bu kapsamda ifade edebileceğimiz iki örnektir. İngiltere Türk Dernekler Federasyonu kendisine bağlı 17 dernekten oluşarak, sosyal hayatta değişik alanlarda çalışan dernekleri bir araya getirmektedir. Network of Students benzer şekilde ülkedeki üniversitelerde bulunan Türk öğrenci birlikleri ile gayriresmi bir network oluşturarak, birlikler arasında buluşmalar ve etkinlikler düzenlemiştir. Bu tür yapılanmaları bir araya getirerek beraber çalışma ve dayanışma sağlamaları için ortak platformlar oluşturmuştur. Dolayısıyla derneklerin tek başlarına mümkün olmayan, büyük çapta çalışmalara imza atmalarının önünü açmıştır. Bu alanda bu tür yapılanmalara önem verilmesi ve eksikliklerin giderilmesi, toplumun organizasyon sorunlarını çözmek için gerekli gözükmektedir.

Sonuç olarak İngiltere'de yaşayan Türk toplumu, Türkiye'deki toplumun bütün zenginliğini yansıtmaktadır. Bu farklılıkların zenginliğe dönüştürülmesi yolunda atılacak adımlar neticesinde, toplumun sosyal ve ekonomik sorunları hızla çözülecektir. Nitekim Londra Büyükelçiliğimiz ve Başkonsolosluğumuz öncülüğünde kurulan Türkçe Konuşan Toplum Şurası(TURKUAS) bu yönde atılmış bir adımdır. TURKUAS, Türk toplumunun bahsettiğimiz bütün farklı kesimlerini içine alan bir yapı olarak toplumun ihtiyaçlarını tek bir ağızdan yetkili makamlara ileterek önemli bir eksikliği dolduracaktır.

ÜNAL KOYUNCU - *unal.koyuncu@ytb.gov.tr,*
FATİH NİŞANCI - *fatih.nisanci@ytb.gov.tr*

ALMANYA FEDERAL MECLİSİ'NİN **NSU RAPORU:**

"IRKÇI CİNAYETLERDE AĞIR İHMAL VAR!"

NSU Terör Örgütü Cinayetleri Araştırma Komisyonu Başkanı Sebastian Edathy rapor hakkında yaptığı açıklamada polis ve istihbarat birimlerinde ''sistemli ve çok boyutlu ihmalkârlığın'' söz konusu olduğunu ifade ederek, güvenlik birimlerinin cinayetlerin faillerini yıllar içerisinde yanlış yerde arama sebebine de işaret etti: İhmalkarlık.

NSU davasındaki müdahil avukatlar, Federal Meclis NSU Araştırma Komisyonu'nun sonuç raporu ile ilgili bir değerlendirmede bulundular. Rapor metninde esas sorun olan kurumsal ırkçılığa değinilmediğini ifade eden avukatların açıklamasında, "Komisyon, seçim yarışı döneminde problemi karşımıza çıktığı şekliyle adlandırmayı başaramamıştır" denildi.

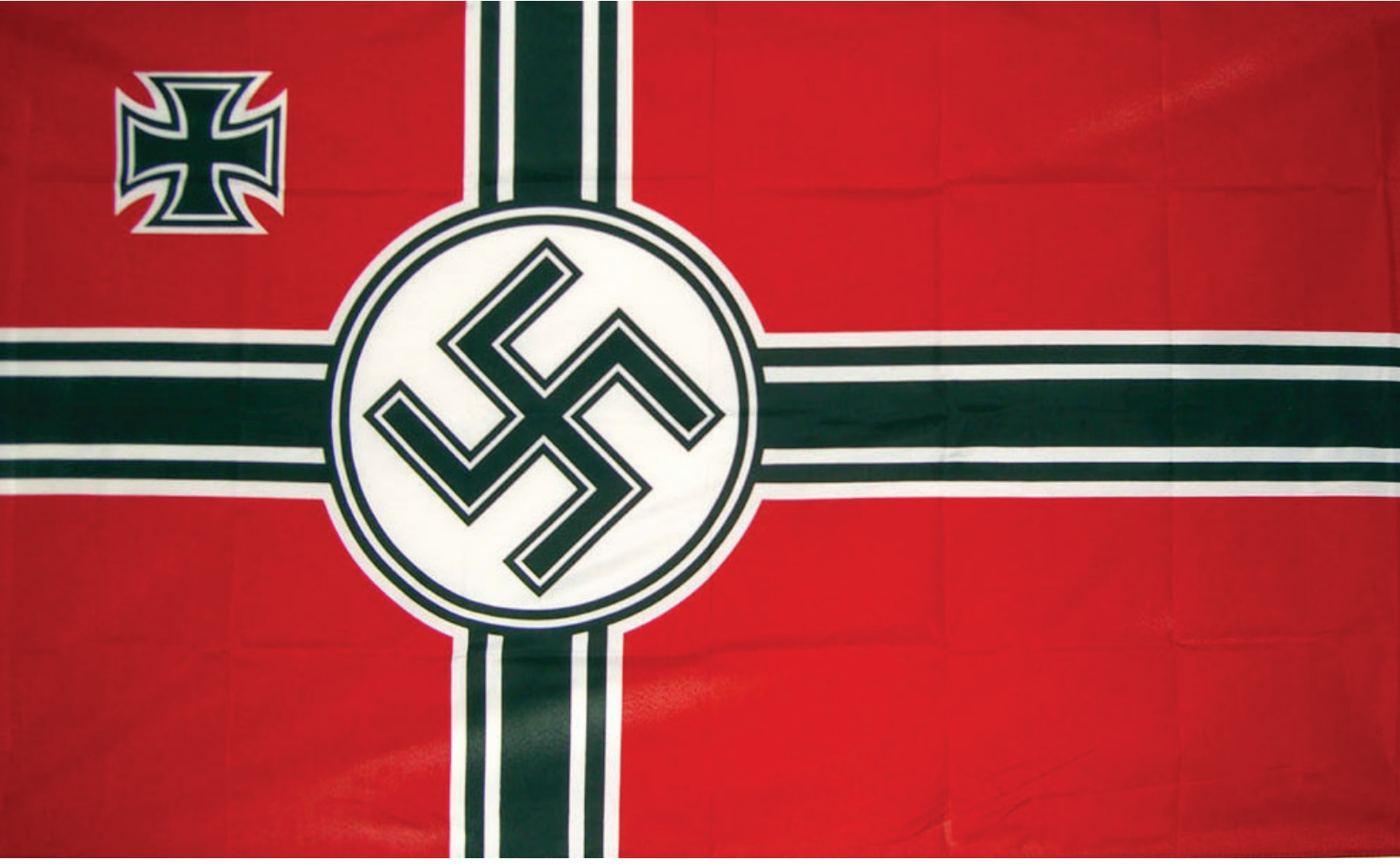

Almanya'da Neonazi terör örgütü NSU davası Münih'te devam ederken, Berlin'de Almanya Federal Meclis NSU Terör Örgütü Cinayetleri Araştırma Komisyonu, hazırladıkları raporu Federal Meclis Başkanı Prof. Dr. Norbert Lammert'e takdim etti.

Komisyon Başkanı Sebastian Edathy, rapor hakkında yaptığı açıklamada polis ve istihbarat birimlerinde ''sistemli ve çok boyutlu ihmalkârlığın'' söz konusu olduğunu ifade ederek, güvenlik birimlerinin cinayetlerin faillerini yıllar içerisinde yanlış yerde arama sebebine de işaret etti: İhmalkarlık. Edathy ayrıca, yaşanan cinayetlerle hukuk devletinin vatandaşların korunması ve suçların aydınlatılması ilkelerinin ihlal edildiğini ve işlenen cinayetle ilgili suçlular aranırken tarihte eşi benzeri olmayan bir felaketin yaşandığını bildirdi. Komisyon Başkan Yardımcısı Stephan Stracke de yaşananların söz konusu kurumlar için ''utanılacak bir yenilgi'' olduğunu ifade etti.

Davaya müdahil olarak katılan avukatlardan 17'si yaptıkları ortak açıklamada raporu olumlu bulmakla birlikte Neonazi cinayetlerinde kamu güvenlik birimlerinin hata ya da ihmalkârlıklarından öte "kurumsallaşmış bir ırkçılık" söz konusu olduğunu ancak bu durumun raporlarda yeterince vurgulanmadığını kaydettiler.

6 bölümden oluşan raporda, komisyonun işleyişi, yaşanan cinayetlerle ilgili durum tespiti, ihmalkârlıklarla ilgili değerlendirmeler ve komisyon üyesi partilerin ek değerlendirmeleri yer almaktadır. Cinayetlere ilişkin yıllar süren soruşturmaların başarısızlığı, devlet birimlerinin ırkçılara karşı kayıtsızlığı, Anayasa Koruma Teşkilatı'nın olayları analizde yetersizliği ve ırkçı gruplarda yer alan ajanlar konusu genel değerlendirme başlığı altında yer alan temel konulardır.

Komisyon raporunda ayrıca bu tip olayların tekrarlanmaması maksadıyla uygulanmak üzere güvenlik ve istihbarat birimlerini de kapsayan 47 reform teklifi de yer almaktadır. Tavsiye edilen maddeler arasında polisin bir suç olduğunda bunun aşırı sağ veya ırkçılıkla ilgili olup olmadığı yönünde soruşturma yaptığını belgelemesi, güvenlik birimlerinde daha fazla göçmen kökenlinin istihdam edilmesi, çalışanların çok kültürlülük konusunda eğitilmesi gibi önlemler bulunmaktadır.

Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'nun rapor hakkında "Neonazi cinayetlerinin aydınlatılmasında adaletin tecellisine hizmet edecek ve ırkçılığa karşı mücadelede önemli bir mesaj anlamı taşıyacak bu rapordan dolayı memnun olduğu" şeklindeki açıklaması Almanya basınında geniş yer buldu.

Raporun Türkçesi Federal Dışişleri Bakanlığı Batı Balkan Ülkeleri, Türkiye ve EFTA Ülkeleri Özel Elçisi Dr. Ernst Reichel tarafından Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Başkan Kemal Yurtnaç'a takdim edildi.

Kamuoyunda yer alan bilgiye göre rapor hazırlama sürecinde 100'ün üzerinde sanık ve uzman dinlendi, 12 bin üzerinde dosya incelendi.

NSU Davası Müdahil Avukatlarının Değerlendirmeleri:

NSU davasındaki müdahil avukatlar, Federal Meclis NSU Araştırma Komisyonu'nun sonuç raporu ile ilgili bir değerlendirmede bulundular. Rapor metninde esas sorun olan kurumsal ırkçılığa değinilmediğini ifade eden avukatların açıklaması aşağıdaki şekilde devam etmektedir:

Soruşturma makamları, münferit memurların zihniyetleri ve kişisel niyetlerinden bağımsız olarak, kendi kurumsal mantıklarını, normlarını ve değerlerini takip etmektedirler.

Bunların ırkçı sonuçları NSU'nun cinayet ve saldırılarına ilişkin soruşturmalarda da görülmektedir. Araştırma komisyonundaki grup yöneticilerinin partiler üstü angajmanı takdir edilmekle birlikte, Komisyon, seçim yarışı döneminde problemi karşımıza çıktığı şekliyle adlandırmayı başaramamıştır. Bizler, Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi nezdinde görülen ve "NSU davası" olarak adlandırılan davanın müdahil avukatlarıyız.

Dosyaları okuduk. Şahitleri dinledik. Ancak her şeyden önce müvekkillerimizden, eylemlerin ardından uzun yıllar boyunca nasıl bizzat soruşturmaların odağında kalmak zorunda olduklarını öğrendik.

Bunun anlamı aşağıdadır:

1. Kurban yakınları ve yaralılar, soruşturma makamlarının sistematik başarısızlığının kurumsal ırkçılığa dayandığı hususunun siyaset tarafından da tanınmasını talep etmektedirler. Sorun açıklıkla ifade edilmelidir. Bunun dışında her şey göz boyama olacaktır. Cinayetler önlenebilirdi.

2. Araştırma komisyonunun önümüzdeki yasama döneminde yeniden teşkil edilmesini talep ediyoruz. NSU'nun eylemleri ile soruşturma makamlarının ve Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın olaylarla olası bağlantıları henüz eksiksiz bir şekilde açıklığa kavuşturulmamıştır.

3. Gelecekte her şiddet suçunda, şayet soruşturma makamları olayda ırkçı ya da Neonazi zihniyetli bir motif bulunmadığı görüşüne varmışlarsa, bu husus zamanlıca ve tutarlı bir şekilde kayda geçirilmeli ve gerekçelendirilmelidir.

4. Tüm polis memurlarının, kurumsal ve bireysel ırkçılığa karşı koyucu bir eğitim almasını ve bu bağlamda mesleki yeterliklerinin sürekli olarak geliştirilmesini talep ediyoruz. Ayrıca eyalet polis teşkilatlarında, belirli çevrelere ilişkin bilgi sahibi olan (özellikle sağcı şiddetle ilgilenen ve "devlet düzeninin korunması ile ilgili suçlar"a ilişkin genel bölümlerin yerine geçen) uzman bölümlerin yeniden yapılandırılmasını ve bu bölümlerde personel değişikliğine gidilmesini talep ediyoruz. Bu soruşturma grupları gelecekte, sağcı arka planının ihtimal dışı tutulamadığı olaylarda zorunlu olarak soruşturmalara müdahil edilmelidirler.

5. Savcılıklarda, sağcı şiddet olayları bağlamında eğitilmiş ve bilhassa bu olaylardan sorumlu yeni bölümler oluşturulmalıdır. Genel anlamda "siyasi motifli" suçlardan ya da polis memurlarının işlediği veya polis memurlarına karşı işlenen suçlardan sorumlu bölümler kesinlikle yeterli değildir.

6. Göçmen kökenli memurların yönetici pozisyonlarına da getirilebilmeleri için daha fazla çaba gösterilmelidir. Şimdiye kadar, görüldüğü üzere, bu durumun gerçekleşmemesi nedeniyle uygulama bağlamında öncelikle bağlayıcı bir kota oluşturulmalıdır. Soruşturma makamları içindeki ırkçı eğilimlere karşı tutarlılıkla, gerektiği takdirde disiplin süreçleri çerçevesinde de, mücadele edilmelidir.

7. Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın muhbir sistemi başarısız olmuştur. Aşırı sağcı gelişmeleri engellemekten ziyade teşvik eden bu sistem feshedilmelidir. Anayasayı Koruma Teşkilatı bilhassa NSU bağlamında, malum, yetersiz ya da bilinçli bir şekilde yanlış bilgiler aktaran muhbirler için muazzam bir kaynak harcadığını göstermiştir. Muhbirlerin paraları kısmen Neonazi yapılarının tesisine akmıştır. NPD'ye yönelik bir kapatma davası da, muhbirlerin üst düzey yönetici kadrolarına kadar parti içinde entegre olmaları nedeniyle başarısızlığa uğramıştır. Bu bağlamda, Neonazi faaliyetlerinin yalnızca polis makamları tarafından aydınlatılmasının hangi derecede mümkün olduğu hususu tartışılmalıdır.

8. 1990 yılından bu yana sağcı şiddet kurbanı olanlar, Amadeu Antonio Vakfı ile "Zeit" ve "Tagesspiegel" gazetelerinin listelerine göre eksiksiz olarak "sağcı şiddet kurbanları" olarak tanınmalıdırlar.

9. Sağcı şiddet kurbanlarına danışmanlık hizmeti sunan kurumlar muhafaza edilmeli, Almanya geneline yayılmalı ve teşvik edilmelidirler.

10. Soruşturma makamları tarafından kurumsal ya da bireysel ırkçlığa maruz bırakılmış kişiler ya da "whistleblower"lar için federal düzeyde ve eyaletler düzeyinde bağımsız muhatap niteliğinde kontrol heyetleri oluşturulmalıdır. Bu heyetler Meclis tarafından görevlendirilmeli ve bunlara etkin kontrol yetkileri verilmelidir.

Avukatlar

- Antonia von der Behrens,
- Dr. Mehmet Daimagüler,
- Dr. Björn Elberling
- Berthold Fresenius,
- Alexander Hoffmann,
- Carsten Ilius,
- Detlef Kolloge,
- Stephan Kuhn,
- Angelika Lex,
- Stephan Lucas,
- Ogün Parlayan,
- Jens Rabe,
- Eberhard Reinecke,
- Aziz Sariyar,
- Sebastian Scharmer,
- Reinhard Schön,

MUHLİS KAÇAR
muhlis.kacar@ytb.gov.tr

AVRUPA "ASLAN"LARI...

Futboldan değil, bir başarı öyküsünden söz ediyoruz… Eğer Türk ekonomisinin bugün sergilediği başarıda giderek büyüyen payları ile dikkat çeken Anadolu yatırımcıları, "Anadolu Kaplanları" olarak adlandırılıyorlarsa, Avrupa'daki Türk girişimciler de bu ünvanı hak ediyorlar…

1960'larda Avrupa'ya ayak bastıklarında, Avrupalılar için düz işçi, Türkiye içinse, "gurbetçi"ydiler… Zamanla herşey değişti… Şu anda, Avrupa Birliği'nin ilk 15 ülkesinde 118 bin Türk yatırımcı toplam 62.8 milyar yıllık cirolarıyla büyük bir ekonomik gücün sahipleri olarak anılıyorlar. 1960'larda başlayan ve her on yılda bir farklı bir atılımla büyüyerek ilerleyen Yurtdışındaki iş adamlarımız son on yılda gerçekleştirdikleri büyük başarılarla Türkiye'nin yüz akı oldular. 1960'larda yatırım için yurtdışına giden öncüller bugün global yatırımcı pozisyonuna gelirken, 1980'ler de müteahhitlik hizmetleri için yurtdışına gidenler bugün Türkiye'yi, dünyanın en büyük ikinci müteahhitlik ülkesi pozisyonuna getirdiler.

Tüm dünya coğrafyasına yayılan bu güç özellikle 1980'li yılların ikinci yarısına gelindiğinde dernekleşmeye başlayarak günümüzde Türkiye'nin, dünyanın en büyük onuncu diasporası konumuna getirdi (getiren itici güç pozisyonundaydı).

Bugün Kanada'dan Avusturalya'ya, Japonya'dan Amerika'ya kadar dünyanın dört bir yanında yüzbinlere ulaşan şirketleriyle ve milyar dolarları çoktan geçmiş cirolarıyla dünya devleriyle yarışıyorlar. Türkiye'nin, birçok ülkenin aksine yurtdışında ve yurtiçindeki girişimleri devlet eliyle değil, bizzat özel sektör tarafından gerçekleştirilen bir ülke olmasının, bu büyük yapının oluşmasında çok büyük payı var.
Türk Alman Eğitim ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı (TAVAK)'nın tespitlerine göre 2013 itibari ile Türkiye'den göç etmiş 6,8 milyon kişi muhtelif ülkelerde yaşıyor. Bunların 5,2 milyonu Avrupa Birliği ülkelerinde bulunuyor ve birliğin nüfusunun yüzde 1´ini oluşturuyor. Üstelik önemli bir kısmı da işveren konumunda. AB'nin ilk 15 ülkesinde bağımsız çalışarak geçimlerini temin eden girişimcilerin sayısı 118 bin ve ciroları 62,8 milyar Euro'ya ulaşmış durumda. AB Bütçesi'nin 146 milyar Euro olduğu dikkate alındığında, rakamın büyüklüğü daha da anlam kazanıyor.

AB'de yaşayan Türk girişimcilerin yüzde 68'i Almanya´da ikamet ediyor. Ardından Fransa ve Hollanda'da yaşayanlar geliyor. Diğer yandan Birliğin yeni üyeleri Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan da bünyesinde sayısal olarak önemli miktarda Türk işletmesi barındırıyor. 2007 başında birliğe katılan Bulgaristan ve Romanya´daki Türk girişimciler de göz önüne alındığında toplam girişimci sayısı 150 bine yaklaşırken, yatırım hacmi 16,3 milyar Euro'ya, toplam ciroları da 62,8 milyar Euro'ya ulaşıyor. Söz konusu işyerlerinde 627 bin kişi de istihdam ediliyor. TAVAK, 2020 yılında AB'deki Türk girişimci sayısının 200 bini aşacağını öngörüyor.
Bu sayımızda uluslararası iş güçleri ve etkinlikleriyle küresel yatırımcı pozisyonuna gelmiş olan Türk şirketlerinin yöneticileriyle bir araya geldik. Kanada'da satın aldığı Alliance Grain Traders(AGT) şirketi ile uluslararası pazara açılan ve Kanada başta olmak üzere, ABD, Avustralya, İngiltere, Çin, Güney Afrika ve Kazakistan'da toplam 28 tesiste global üretim ve ticaret yapan Arbel Grup yöneticileri; ABD Merkezli olan ve Dünyada her ay yaklaşık 1 milyon PC'ye indirilen bilgisayar güvenlik ürünleri üreten Comodo Yazılım! şirketinin sahibi Melih Abdülhayoğlu; 700 milyon dolarlık marka değeri ile bugün ABD yoğurt piyasasının en büyük oyuncusu haline gelen Chobani yoğurtlarının sahibi ABD'de Hamdi Ulukaya ve Enerji sektöründe önemli yatırımları olan ÜNİT Grup Yönetim Kurulu Başkanı ve aynı zamanda Galatasaray Spor Kulübü Başkanı Ünal AYSAL ile birlikte Yurtdışındaki Türk Girişimcisi konuştuk.

BURAK DEĞİRMENCİ - *burak.degirmenci@ytb.gov.tr*
FOTOĞRAFLAR: İLKER KIRMIZI - *ilker.kirmizi@ytb.gov.tr*

Galatasaray Kulübü Başkanı: Ünal Aysal

Başarı öyküsü"nü yurtdışında yazmış bir portre…

1964 yılındaki Münih Garı'nı unutamıyorum…"

"Öğrenciydim, tesadüf Münih Garı'ndaydı, Türkiye treni geldi, Türkler bando ile karşılandı. Çünkü Almanya zor durumdaydı ve Türkler'in desteğine ihtiyacı vardı. Bugünkü Almanya'nın zemininde bu işbirliğinin olduğu unutulmamalı…"

"1999 yılında Türkiye'yi Avrupa'da en iyi temsil eden işadamı olarak cumhurbaşkanlığı liyakat madalyası ile onurlandırılmam benim için en büyük gururdur. Hep, o madalyaya layık olmaya çalıştım."

"Şimdi Avrupa'da çok başarılı iş insanlarımız var. Herkese bir uyarım var. Avrupa'da iş yaparken sakın hukuki bir sorun yaşamayın. Siciliniz çok önemli, sonra yaşam boyu sırtınızda taşırsınız."

"Spor ve politika değil, bir görev adamıyım. Galatasaray camiasının ufak bir ögesiyim. Bu görevi üstlenmemin tek nedeni bir görev olarak kabul etmemdir…"

Yurtdışında yaşamış ve başarılı olmuş Türk işadamlarımızdan Sayın Ünal AYSAL ile beraberiz. Ünal Bey daha çok yurtdışındaki hayatınızı konuşacağız ama önce yurtdışına çıkmadan önceki dönemden bize bahsedebilir misiniz?

Aslında yurtdışına çıkmadan önceki dönemim, o kadar uzun bir dönem değil. Yani Türkiye'den çok genç yaşta ayrıldım. Liseyi Galatasaray'da bitirdim. Ondan sonra üniversiteyi bir burada denedim, Türkiye'de. Ama ondan sonra karar verdim yurtdışında okumaya, İsviçre'de Neuchatel'e gittim. Neuchatel Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudum. Orasını bitirdikten sonrada Türkiye'ye tekrar döndüm ve Türkiye'de askerliğimi yaptım iki sene. O zaman yedek subaylık iki seneydi. Ondan sonra iki sene de Koç'ta çalıştım, Koç Holding'te yeni kurulan bir firmanın yurtdışı satış koordinatörüydüm.

Sayın Başkan yurtdışına ilk olarak eğitim amaçlı gittiğinizi belirttiniz. Öğrenci olarak yurtdışında karşılaştığınız zorluklar nelerdi?

Öncelikle şunu söyleyeyim. Ben karakter icabı hangi ortama girersem gireyim, kendimi yabancı hissetmeme gibi bir alışkanlığım var. Bu doğal yapımdan gelen bir durum. O yüzden gittiğim hiçbir yerde kendimi yabancı olarak hissetmedim. Ama şöyle bir şokla karşılaştığımı da itiraf etmeliyim. Galatasaray mezunu olarak çok iyi Fransızca biliyorum diye gittiğim İsviçre'deki üniversitede, sınıfta sıraya ilk gün oturduğum vakit hoca gelip konuşmaya başladığında iki tane şok yaşadım. Birincisi İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden oraya geçmiştim, fakülte birinci sınıfta iki-üç bin kişi otururken orada 25 kişi oturuyordu sınıfta. Bu durum benim için ciddi bir farklılıktı ama daha önemlisi hoca konuşmaya başladığı vakit Fransızca'ya benzer bir lisan konuşuyordu ama ben bir türlü yakalayamıyordum çünkü bizim okulda öğrendiğimiz kâğıt üzerindeki Fransızca'yla konuşulan fonetik lisan çok ayrıydı. Ama bunu lisanı yakalamam tam olarak üç ay sürdü. Üç ay sonra daha rahat derslerimi anlayabilir duruma geldim.

Ünal Bey uzun yıllar yurtdışında yaşadınız. Özellikle Belçika ve Avrupa'nın birçok ülkesinde bulundunuz. Yurtdışına çıktığınız dönemdeki Avrupa'da yaşayan Türk toplumuyla, şu anda Avrupa'da yaşayan Türk toplumu arasında ne gibi farklar görüyorsunuz?

Bunu bir hatıramla açıklayayım. 1964'te gözümün önünde bir manzara var. Münih Habbanoff merkez garında bir tren geldi. Bende tesadüfen oradaydım talebe olarak bulunuyordum. Trende herkes siyah giyimli siyah kravatlı beyaz gömlekli, bir sürü genç insan indi. Türkiye'den gelen bir trendi. Bu insanların hepsi Türkiye'den gelen işçilerdi. Hepsinin elinde aşağı yukarı birbirine benzer, aynı tipte çantalar vardı. Bu valizlerin büyük bir kısmı tahta valizlerdi ve o insanlar askeri bir nizam içerisinde trenden indiler, toplandılar, gruplara ayrıldılar ve garın dışında bekleyen otobüslere bindirilip gönderildiler. Ama güzel olan şey şuydu; garda bir bando vardı, bando mızıka eşliğinde karşılandılar çünkü Almanya o zaman zor bir durumdaydı ve bizim insanımıza ihtiyaçları vardı. Çalışacak iş gücüne ihtiyaçları vardı ve Türk toplumu, Almanya'nın en zor zamanında geldi ve en zor işleri yaptı. Avrupa'da yaşayan bugünkü Türkler'in durumu çok daha farklı. O giden neslin arkasından gelen nesil bugün hemen hemen hepsi, iş adamı oldu. Ağır sanayide, toprak altı işlerde çalışmaz oldular. İş seçer oldular ve niteliksiz dediğimiz iş gücü bugün nitelikli iş gücü haline dönüştü. Yani artık iş konusunda daha başarılıyız, çok daha seçiciyiz. Artık karar alan, yön veren konuma geçtik.

Bahsettiğiniz bu konuyla ilgili olarak, Avrupa'ya giden Türkler'in birçoğu, daha sonra iş adamı oldular. Şu an Avrupa'da yaşayan genç Türk işadamlarımız için tecrübelerinize dayanarak, iş hayatı ve Avrupa'daki toplum hayatına uyum konusunda ne gibi tavsiyeleriniz olur?

Avrupa'da Türk işadamlarımız şu anda çoğunlukta. Bir kısmını da tanıyorum seyahatler sırasında da beraber oluyoruz. Ama iş hayatına yeni atılmış, küçük ölçekli işletmesi olan genç Türk işadamlarımıza benim ilk önerim şudur. Hukuki hata yapmamak lazım. Bu işin temeli bu. Çünkü yaptığınız her türlü ticari hatayı, mali hatayı zaman içerisinde kapatabilirsiniz. Ama hukuki bir hata yaptığınız vakit, Avrupa'da bu bütün bir ömür boyu sizin sicilinize işlenir ve başarısızlığı getirir. Ne kadar para kazanırsanız kazının, hukuki bir sorun yaşadıysanız bunu hiçbir zaman sırtınızdan atamazsınız. O yüzden iş hayatına yeni atılan genç arkadaşlarıma, ilk tavsiyem bu konuda çok ama çok dikkatli olmaları. İkincisi daha uzun süreli düşünmeleri mesela konuştuğum gençlerden çoğu vakit şöyle bir izlenim alıyorum. Ben 200 bin Euro kazandım. Şimdi ben bu parayla rahat bir hayat kurarım rahat rahat yaşarım. İşimi kapatayım mı? Başkasına devredeyim mi? Diye düşünmeye başlıyorlar. Hayır, katiyetle başarılı olduğunuz işi satmayı değil geliştirmeyi düşünün. Çünkü hiçbir para bir insan hayatı için yeterli değildir. Bu parayı geliştirmek, kazanmaya devam etmek lazımdır. Paranın artması lazım. Para durduğu vakit erir gider. Bunun da tek çıkar yolu yeni projeler üretmek ve bu akışı devam ettirmek lazım. İnsan vücudu, insan fiziği dinlenmek için değil, çalışmak için vardır. Bir de yaşanan yere, Avrupa'ya uyum sağlamak lazım. Avrupa'da yaşayan Türk toplumu bu konuda oldukça gelişim sağladı. Gerek lisan konusunda, iş hayatında, gerekse de Avrupa toplumuna artık uyum sağladık.

Avrupa ekonomisi zor günler geçiriyor son yıllarda. Türk ekonomisine baktığımız zaman bölgede yükselen yıldız konumunda. Hem Avrupa'yı hem de Türkiye'yi bilen bir iş adamı olarak bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Doğrudur. Türkiye ilerleyen demografisine paralel olarak, devamlı olarak üreten bir ülke ve üretmek, ülkelerin gerçek gücünü ortaya koyuyor. Türkiye'nin üretimi son dönemlerde çok arttı. Buna rağmen ithalatı, ihracatından daha fazla olan bir ülke görünümündeyiz. Bizim bölgedeki gücümüzü ekonomik olarak da hissettirmemiz gerekir. Ben politikayla uğraşmıyorum, uğraşmadım da hiçbir zaman ama şunu söyleyeyim, bölgesel güç olmak için aynı zamanda ekonominizin de güçlü olması gerekiyor. Türk ekonomisi son yıllarda büyük bir atılım içerisinde. Daha almamız gereken yolumuz var. Zaman içerisinde bölgesel güç olma, bunu yakalama potansiyelimiz, trendimiz var. Bu hızla gidersek önümüzdeki on on iki yılda bunu yakalayacağımıza inanıyorum.

Bir de Avrupa'daki ırkçılık, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı son dönemlerde oldukça gündemde. Avrupa da yaşayan Türkler'in son yıllarda gerek iş hayatında gerekse sosyal hayatta maruz kaldıkları saldırılar var. Kısacası Avrupa'da Türkler'e karşı bir ön yargı olduğu hissediliyor. Son zamanlarda sosyal bir konu olduğundan dolayı ve gündemde çok yoğun olarak yer aldığı için sormak istiyorum, olimpiyatların bize verilmemesinin, Avrupalı'nın Türkler'e bahsettiğimiz bakış açısıyla ilgisi var mıdır? Ya da biz ülke olarak olimpiyatları almaya hazır mı değildik? Bir spor adamı kimliğinizle cevaplar mısınız?

Ben dışardan baktığımda olayı çok yakından izledim. Olimpiyatların Türkiye'ye gelmesini hepimiz çok istedik. 2020 olimpiyatlarının Türkiye'de yapılması bizim marka değerimizi, ülke olarak Türkiye'nin marka değerini çok arttıracaktı. Aynı zamanda spor kulüplerimizin de marka değerini arttıracaktı. Ancak maalesef olmadı. Olimpiyatlar için ülke olarak yaptığımız hazırlıklar gayet yeterliydi. Yapılabileceklerin en iyisi yapıldı. Ama Türkiye'nin buna daha tam olarak hazır olmadığını diğer ülkelerin bize verdikleri oy sayılarından görüyoruz. Bence bunun iki nedeni vardı. Birincisi etrafımızdaki ülkeleri saran volkanik durum. Etrafımızdaki ülkelerin hepsi kaynıyor, hepsinde sorunlar var. Yani yanımızdaki en durgun bölge Bulgaristan, Yunanistan olmasına rağmen oralardaki ekonomik sorunlarda bile bize politik olarak yansıyordu. Birinci sebebi bence komşularımız. Onların iç ve dış siyasetlerinin huzurlu olmayışı ve güçlü ekonomileri olmayışından dolayı gerçekleşmedi. Yani oturduğumuz bölge ve jeopolitik durumumuz. İkinci sebebi dünyada bu gün özellikle dine dayalı, din içindeki bazı gruplaşmalara dayalı çatışma ortamı var. Müslüman bir ülke olmamızdan da kaynaklı tercih edilmeme durumumuz var. Maalesef böyle şanssız bir dönemden geçiyoruz.

1999 yılında Türkiye'yi yurtdışında en iyi temsil eden iş adamlarımızdan biri olarak, Bakanlar Kurulu kararı ve cumhurbaşkanı onayı ile yüksek liyakat madalyası ile onurlandırıldınız. O anda neler hissettiniz?

Bu benim için bir ayrıcalık, büyük bir gurur kaynağı. Bir Türk olarak yurtdışında bu şekilde algılanmış olmak muhakkak ki herkesi sevindirir, mutlu eder. Bunun için özel bir çaba sarf etmedim ama sürdürdüğüm hayat şeklim, ilişkilerim ve de her fırsatta ülkemi ön plana çıkarma önceliğim her halde böyle bir karara sebep oldu. Gayet tabi benim için gurur verici bir şey. Aynı durumu Belçika tarafından da geçen yıl yaşama şerefine ulaştım. Bu sefer de Belçika tarafından layık görüldüm.

Birazdan da spor adamı kimliğinizden bahsetmek istiyoruz. 14 Mayıs 2011, tarihin en fazla oy alan Galatasaray Spor Kulübü Başkanı oldunuz. Galatasaray sizin için ne ifade ediyor?

Ben aslında görev adamıyım. Yani bir politikacı değilim, gerçek bir sporcu değilim, bir spor yöneticisi değilim. Böyle bir göreve gelmemin bir tek sebebi var. Ben Galatasaray camiasının parçalarından bir tanesiyim, bir elamanıyım, bir öğesiyim, ufak bir parçasıyım. Benim görevlerim olduğunu düşündüm. Hayatta kendim için çalıştım ama bağlı olduğum bir camia ve ülkem için de bir şeyler yapmam gerektiğini düşündüğüm için geldim. Kendime bir süre de koymadım. Sadece bir hedef koydum. Bu hedefi bir sene, iki sene, üç sene ne zaman gerçekleştirirsem, o zaman kendi iş hayatıma dönmeyi planladım. Bu program da devam ediyor şu anda. Galatasaray'ın o gün ihtiyacı vardı. Bazı ihtiyaçları vardı. Her şeyden evvel kurumsal yapılanmasının günün gerçeklerine, modern dünyanın gerçeklerine uygun bir şekilde yeniden uygulanması gerekiyordu. Bunu önceliğim olarak tuttum ve yavaş yavaş gerçekleşiyor da. Bundan son derece mutluyum. İkincisi Galatasaray'ın mali durumu mevcudiyetini devam ettiremeyecek bir yere gelmişti. Yapılması gereken, mali yapılanmasını yeniden elden geçirmek ve camianın, kulübün, kulübe bağlı şirketlerin ayakta durması için gerekli mali imkânların finanse edilmesine yönelik yeniden bir yapılandırma gerçekleştirmekti. Bu konuda da aşağı yukarı bir yerlere geldik. Üçüncü hedefim sportif başarıydı. Orada biraz daha şanslıydım çünkü daha erken ulaştık başarıya. İki sene üst üste şampiyonluk yaşadık, Avrupa liglerinde çok iyi bir yere geldik. İki tane süper kupa aldık, en son İngiltere' deki "Emirates Cup"ı aldık. Aşağı yukarı son iki senede üç yüzün üzerinde bütün branşlarda altın madalya ve kupa almışız. Bu beni ayrıca mutlu kılıyor. Ama önemli olan geçmiş değil gelecek. Geleceğe dönük umutlarım çok daha büyük. Hedeflerim çok daha gerçekçi.

Galatasaray Spor Kulübü'nün Avrupa daki marka değerini nasıl görüyorsunuz?

Bir spor kulübünün Avrupa'da marka değeri aslında biraz da ülkenin marka değeriyle beraber orantılı olarak gelişiyor. Türkiye'nin son yıllarda dışarıda artan görünürlüğü, Galatasaray'ın Avrupa Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek final oynaması ile daha fazla arttı. Galatasaray'ın yurtdışında görünürlük ve marka değeri olarak en fazla tanınan Türk spor kulübü olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Galatasaray yalnız Avrupa'da değil, bütün bir dünyada tanınan bir marka ve bu marka değerini biz her gün arttırmayı hedefliyoruz. Bütün çalışmalarımız da buna dönük.

Yine sosyal bir konu olması sebebiyle, Gezi Parkı ile başlayan ve son oynanan Beşiktaş-Galatasaray derbisinde çıkan olaylarla devam eden bir süreç var. Ev sahibi takım taraftarlarının çıkardığı olayların maçın sonucuyla ilgili olmadığı, siyasi amaçlı olduğu, özellikle Türkiye'nin yurtdışındaki imajının zedelenmesine yönelik olduğu dile getiriliyor. Galatasaray'ın bu konuda daha hassas olduğu, bu işlerin daha dışında kaldığı gözleniyor. Bu konu hakkında siz nasıl bir değerlendirme yapmak istersiniz?

Samimiyetle söyleyeyim, ben Galatasaray Kulübü Başkanı olarak defaten belirttim. Bir spor kulübünün politikayla herhangi bir şekilde ilişkili olmaması gerektiğine inandığım için biz bu işlerin dışında kaldık. Galatasaray'da politika ve siyaset olmaz. Biz kendimizi sadece sporla sınırlıyoruz. Bunun dışına çıkmak da istemiyoruz. Bunun için de bizim stadımızda daha huzurlu ortam var. Eğer stadda huzur bozulacaksa sportif sebeplerden dolayı bozulur. Politik sebeplerden dolayı Galatasaray da huzur bozulmaz.

MUHLİS KAÇAR - *muhlis.kacar@ytb.gov.tr*

Mersin'den küresel pazarlara…

Kanada gibi, dünyanın zengin ülkelerinden birinin mercimek pazarının bir Türk şirketinin elinde olması bile, yeterli bir başarı öyküsüdür… ARBEL A.Ş., "tipik" bir Anadolu şirketi ama önüne koyduğu hedefler onu bir anda dünya şirketi haline getirdi…

Öykü 1980 yılında başladı, bugüne kadar, durmak bilmeyen, her zaman kendini yenileyen bir süreçte devam etti. ARBEL, ilk bakliyat ihracatını yapmaya çalıştığında elinde yalnızca bir teleks vardı, şimdi ise, farklı ülkelerde ürünlerini üreten ve dünyaya pazarlayan bir şirketten söz ediyoruz…

Mersin'de değirmenci ustası olan İbrahim Arslan'ın en büyük çocuğu olarak 1953 yılında İskenderun'da dünyaya gelen Mahmut Arslan, 1979 yılında Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra Mersin'e dönerek baba mesleğini seçer. Günümüzde, dünya, bakliyat piyasasında söz sahibi olan tüm ülkelerde, hem üretim tesisleri olan hem de bakliyat ticareti yapan bir şirket haline gelen ARBEL A.Ş.'yi 1980 yılında kurar.

ARBEL A.Ş.'nin yıllar içerisinde uluslararası alanda da bu kadar başarılı olmasının altında stratejik bir "teknik" hamle yatmaktadır. ARBEL A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Arslan'ın Artı90'a verdiği bilgiye göre, Türkiye'de 1980'li yıllarda telekomünikasyonda büyük sıkıntılar yaşanması nedeniyle ihracatçı firmaların zorlandığını görürler ve bakliyat eleyerek ve çuval dikip satarak elde ettikleri sermayenin büyük bir bölümü ile teleks alırlar.

"Yurtdışıyla iletişim kurmak için aldığımız teleks hayatımızın dönüm noktası oldu. O yıllarda ihracatın özendirilmesi için yaş meyve sebzeye verilen 5 milyon TL krediyi almak ve ilk ihracatımızı yapabilmek adına İsrail'e 1 konteynır kayısı ihraç ettik. Yaptığımız bu ilk ihracat büyümemizin ilk adımı oldu. 1983 yılında ilk mercimek ihracatını Bangladeş'e 3 bin ton olarak yapan şirketimiz 1987 yılına kadar dış ticaret şirketlerine mal tedarik ederek ihracat tecrübesini arttırdı." diyor Arslan o yıllarını anımsarken.

Mersin'in ilk mercimek fabrikasını 1980 yılında, şehrin ilk bulgur fabrikasını 2001 yılında, makarna fabrikasını da 2005 yılında kuran ARBEL grubu, 1980'li yıllarda dışa açılma hamlesini de başarılı bir biçimde gerçekleştirerek ilk yurtdışı yatırımını Kanada'ya 2001 yılında yaptı. O günden bugüne ARBEL grubu, Türkiye dışında, Amerika, Avustralya, Kanada, İngiltere, Çin, Güney Afrika ve Kırgızistan'daki 28 bakliyat tesisi ile dünyanın tanıdığı global bir şirket haline geldi. 5 kıtada gruba ait bulunan şirketler Alliance Grain Traders(AGT) adı altında Toronto Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmektedir ve yüzde yüzü halka açıktır.

Kalite hassasiyeti

Mahmut Arslan bu bilgilere ek olarak, sektörde kaliteye öncülük etmesi ile de tanındıklarının altını çiziyor. "1987-1988 yıllarında tarımsal ihraç ürünlerinde yaşanan kalite sıkıntısı pazar kaybına yol açtı. Uzun süre bununla mücadele eden sektör temsilcileri olarak 1997'de ürün kalitesini arttırmak adına Tohumculuk A.Ş'yi kurduk.1998 yılında tüm dünyada bir fasulye krizi yaşandı. Çözüm arayışına girdik ve Kırgızistan'ın fasulye ekimine müsait geniş ve verimli toprakları olduğunu gördük. Kırgızistan'daki üreticilere tohum ve teknolojik destek vererek burada dünyanın kabul ettiği Kırgız fasulyesinin yetişmesine öncü olduk. Kırgızistan'ın tarım sektörüne ve ekonomisine yaptığımız bu destekten dolayı bana Kırgızistan Fahri Konsolosluğu unvanı verildi." bilgilerini aktarıyor Arslan.

Bakliyat sektörü hakkında da bilgi veren Arslan, nohut, mercimek ve buğdayın anavatanının üzerinde yaşadığımız coğrafya olduğunu vurguluyor. Türkiye bugün, bakliyatta dünyanın yedinci büyük üreticisi ve Avrupa'da ise ilk sırada yer almakta.

ARBEL Grup bugün Kanada'nın mercimek ihracatının yaklaşık %40'ını gerçekleştiren dev bir şirket.

Yetkililerin verdiği bilgiye göre bakliyata ek olarak Arbel'in yıllık 180 bin ton irmik, 160 bin ton makarna üretim kapasitesi bulunmakta.

MAHMUT ARSLAN

"Hedef, küresel şirket olmak…"
"Biz 50 yıllık geçmişi olan, üretimden paketlemeye, pazarlamadan satışa sektörün her kademesinin içinde yer alan bir şirketiz. Dünya bakliyatının yönetildiği her yerde olmayı kendimiz ve ülkemiz adına ilke edindik. Biz bugün, dünyada mercimekte söz sahibi olan bir Türk şirketiyiz. Dünyadaki tüm tesislerimizin önünde Türk bayrağı dalgalanmaktadır. Kalifiye elemanından tutun, hat ve diğer teknik alt yapılarına kadar Türkiye'den göndermekteyiz. Bununla da ülkemiz adına övünmekteyiz. Firmaların ve markaların küresel anlamda bir yere gelebilmeleri için büyütülmesine ihtiyacı vardır. Bunun için en iyi bildiğimiz alanda, doğru zaman ve yerde, doğru markaya yatırım yapmak bizim önceliğimiz.

Amacımız büyümenin, para kazanmanın dışında şirket olarak bir dünya markası haline gelmek, ürün çeşitliliğimizi arttırmak ve tarımın geliştiği en önemli noktalarda yapılanmalarımızı tamamlamaktır. Önümüzdeki süreçte yüzde 20 büyüme hedefindeyiz. "

Melih Abdülhayoğlu

“Türkiye’ye teknoloji transferi önemli…”

Melih Abdülhayoğlu, 10 Mart 1968’de Hatay’da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Hatay’da tamamlayan Abdülhayoğlu’nun yurtdışında yaşayan Türk beyin gücü açısından önemi, dünya çapında bir bilişim başarısına imza atmasından kaynaklanıyor. 1998 yılında, İngiltere’de bilgisayar güvenlik ürünleri üreten bir kuruluş olarak Comodo’yu kuran Abdülhayoğlu, bilişim sektörünün önde gelen isimlerinden biri olarak Kabul ediliyor.

2005 yılında Melih Abdülhayoğlu internet sektöründe öncü şirketleri bir araya getirerek bir endüstri konsorsiyumu olan ve uçtan uca kimlik doğrulama (end-to-end authentication) ve iş süreçleri güvenliği (security business processes) kurmak için oluşturulmuş CAB adlı forumu (şimdiki adı: Sertifika Yetkilileri Tarayıcı Forumu (Certification Authority Browser Forum)[4] [5]) oluşturmaya gerek duydu. 2009 yılında Ortak Bilgisayar Güvenlik Standartları Forumu’nu düzenlemiş, meşru antivirüs motorlarının bir listesini çıkartmıştır.

Kişisel internet kullanıcılarına bedava antivirüs programı sağlayan Comodo’nun programları her ay 1 milyon PC’ye indiriliyor. Abdulhayoğlu, antivirüs programını, şirketlere parayla sattıklarını, elde ettikleri gelir sayesinde kişisel bilgisayar kullanıcılarına bedava verdiklerini söylüyor.

ABD’de 400’ün üstünde üniversitenin internet güvenliğini sağlayan Comodo, 30’dan fazla ürünle SSL’den son kullanıcıya kadar geniş müşteri potansiyeline hitap ediyor.

Comodo’nun referansları arasında; IBM, Xerox, Harvard, Stanford ve Michigan Üniversitesi, Chase Bank gibi pek çok kuruluş yer alıyor.

Türkiye’de ofis açan Comodo’nun CEO’su Abdülhayoğlu, “Türkiye’deki amacım, sadece ürünlerimi pazarlamak değil. Bütün derdim ABD’den Türkiye’ye teknoloji transferini gerçekleştirmek” dedi. Türkiye’de güvenlik alanında Amerikalı ve Rus teknoloji firmalarının da bulunduğunu hatırlatan Abdülhayoğlu“Fakat çoğunluğu ürünleri getirip Türkiye’de satıyor, parasını kazanıp ülkesine geri götürüyor. Bizim hedefimiz burada teknoloji üretimini gerçekleştirmek ve Türkiye’den dünyaya satabilmek’’

COMODO®

Hamdi Ulukaya

“Babam ürünümü beğenmedi, iyi oldu…”

Amerika’nın en başarılı 10 işadamından biri olarak gösterilen Hamdi Ulukaya, 700 milyon dolarlık “Chobani” markasıyla ABD yoğurt piyasasında bir numaraya oturdu. Chobani’yi teknoloji devi Apple ile kıyaslayan Amerika’nın ünlü ekonomi dergisi Forbes, “Yoğurdun Steve Jobs’u” ilan ettiği Ulukaya’ya geçtiğimiz ay sayfalarında geniş yer verdi. Elazığ’da doğup büyüyen ve mandıracılık yapan bir aileden gelen Ulukaya, dil öğrenmek için geldiği Amerika’da üniversiteye devam eder. Kendisini ziyarete gelen babasının oradaki peynirleri beğenmemesi ve oğluna kendi kasabalarında ürettikleri peynirleri burada satmayı önermesiyle Hamdi Bey rotayı peynirciliğe çevirir. Sonrasında da, ürün odaklılık ve stratejik pazarlama teknikleriyle başarı tıkır tıkır gelir.

Yolda gördüğü bir ilanın yaşamını değiştirdiğini anlatan Ulukaya, yoğurt serüveninin başlangıcını “İlan, tam teçhizatlı 95 yıllık bir yoğurt fabrikasının satılık olduğuna ilişkindi. Burayı satın almaya karar verdim. Ancak param yoktu. Küçük ölçekli işletmelere yönelik bir krediye başvurdum. Fabrika’da çalışan 55 kişiden 5’ini istihdam etmeye karar verdim. Sonraki 2 yılı yoğurt üretmekle geçirdim” şeklinde aktarıyor.
Erzincan’da doğan Ulukaya, ailesinin koyun çiftliği ve peynir üretim tesisinde çalışarak büyüdü. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nden mezun olduktan sonra Aldephi Üniversitesi’nde İngilizce eğitimi almak üzere ABD’ye gitti.

Daha sonra New York State University’de işletme dalında yüksek lisans (MBA) yaptı.
Bu sırada ABD’de süt ürünleri alanındaki boşluğu gören Ulukaya, ilk şirketini toptan beyaz peynir satışı üzerine 2001 yılında kurdu.

MELEK YÜCEL SALUR
melek.salur@ytb.gov.tr

Hollanda
Seyahat Sektörü

Atilay Uslu: Şirketimiz her alanda büyüme süreci içerisindedir. Bundan sonraki süreçte hedef olarak, grubumuzu en az riskli seviyelerde büyüterek otel yatırımlarına ağırlık vermek istiyoruz.

Şirketin aldığı ödüller:

- 2011 Graydon En İyi Finansal Performans Gösteren Şirket
- 2012 Corendon Dutch Airlines En İyi Orta Doğu ve Afrika Havayolu Şirketi
- 2013 Corendon Web Sitesi (User Friendly)
- 2013 Graydon – FT Dagblad
- 2013 Zoover En İyi Lowcost Havayolu ve Popüler Web Sitesi

Aslen Emirdağlı olan Atilay Uslu, 1 yaşındayken Hollanda'ya babasının orada işçi olarak bulunması nedeniyle gidiyor. Hollanda'da Uçak Kokpit Teknisyenliği eğitimini alıyor.

İş hayatına 1997 yılında Spirit Travel ve Travel Contact şirketkerini kurarak atılan Uslu, o dönemin teknolojisiyle teletext üzerinden satışlar yapıyor. İşler büyümeye başlayınca şirketlerin markalaşma ihtiyacı ortaya çıkıyor. Bunun üzerine 2000 yılında "Corendon" markasını oluşturuyorlar ve tüm işleri bu marka altında yürütüyorlar.

Corendon büyümeye başlayınca, rakip firmalar buna engel olmak için havayolu şirketlerini koltuk vermemeleri konusunda sıkıştırmaya başlıyorlar. Bunun üzerine Türk Bayraklı havayolu şirketi olan Corendon Airlines kuruluyor. Şirket aynı zorlukları 2010 yılında da yaşıyor. Hollanda seyahat acentalarının üst kuruluşu konumundaki SGR'nin çıkarmış olduğu, 75% Türkiye destinasyonlu paket satan şirketleri başka bir çatı altında toplama kararı ile adeta itibarsızlaştırmaya maruz kalıyor. Bu durum karşısında Corendon Airlines, Türkiye harici destinasyonlara yöneliyor. Bu arada yine koltuk sıkıntısı yaşadıkları için Hollanda'nın tek charter şirketi olan -Hollanda bayraklı- Corendon Dutch Airlines'ı kuruyorlar.

Atilay Uslu şu anda satışlarının 62%'sinin Türkiye'ye, 38%'inin diğer destinasyonlardan oluştuğunu ifade ediyor. Şirketin cirosu hakkında da bilgi veren Uslu, cironun Hollanda, Belçika ve Almanya'da toplam 320 milyon Euro olduğunu ifade ediyor. Şirkette tur operatörü kısmında 130, havayolu kısmında 180 kişi olmak üzere toplamda 310 kişi çalışıyor.

TÜRKİYE BURSLARI
SCHOLARSHIPS

TÜRKİYE'DE
BURSLU OKUMA İMKANI

T.C. BAŞBAKANLIK
YURTDIŞI TÜRKLER
VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

Telefon:
00 90 (312) 218 4000

info@ytb.gov.tr
www.ytb.gov.tr

BAHADIR AVŞAR
bahadir.avsar@ytb.gov.tr

ZORDUR ALMAK BİZDEN KIZI

Kültürel yakınlığa sahip coğrafyaların sosyal yaşamından yansıyan gelenekler de benzerlikler taşıyor… Yalnız yemek kültürü veya yaşamda bağlı kalınan değerler bütünü değil, düğün gelenekleri bile kültürel yakınlıkların sembolü oluyor…

Anadolu… Balkanlar… Ortadoğu… Orta Asya veya Kafkasya… Bu ölçüde geniş bir coğrafyada kız isteme, nişan ve düğün geleneklerine yakından bakıldığında, toplumlar arasındaki akrabalık da kendiliğinden ortaya çıkıyor…

Balkanlar'dan başlayıp, Anadolu üzerinden, bir rotası Ortadoğu'ya diğer rotası Kafkasya ve Orta Asya'ya uzanan bir coğrafyanın kültürel yakınlıklarının boyutlarını anlamak için yalnız düğün geleneklerine bakmak bile yeterli…

Düğün geleneği deyip geçmeyin… Anadolu'da bırakın bölgeler arasındaki değişimi, komşu köylerde bile farklılık gösteren, sosyal yaşamın içinde insanların üzerinde en çok titizlendiği bir kültürel kavramdan söz ediyoruz…

Komşu köyler bile düğün geleneğinde farklılık gösterir ama kültürlerini aynı kökten alırken, geniş bir coğrafyada bu gelenekte bu ölçüde benzerlikler yaşanması tabii ki şaşırtıcı… Ama, işin gerçeği, söz konusu geleneklerin bir yanında, Türkler'in renklerini taşıyan tarihsel birikim, diğer yanında ise ortak dini değer olarak İslamiyet'in bulunması…

Bu nedenle Kosova'daki bir düğüne de gitseniz, Beyrut'ta bir nişanda da bulunsanız veya Bişkek'te bir kına gecesinde de bulunsanız, bu geniş coğrafyanın insanlarını akraba kılan ortak değerleri görmeniz mümkün…

Artı 90, elinizde tuttuğunuz nüshasında içinde bulunduğumuz bölgenin düğün geleneklerini, biraz da bu akrabalığı bir kez daha hatırlamak için inceledi…

ORTADOĞU

Genç bir adam için evlenme zamanı geldiğinde, ailesi potansiyel gelin adaylarını belirlemek için etrafa bakmaya başlayacaktır.

Aile kızı araştırırken güzellik, saygı, temizlik gibi özelliklerine dikkat edilirken kızın "hafız" olup olmadığı da önemli bir kriterdir.

Kız isteme sürecinde ise ailenin en yaşlı erkeğinden izin istenir ve ardından ailenin büyükleri kızı istemeye giderler. Kız istemenin ve anlaşmanın sağlanmasının ardından Fatiha Suresi okunur. Bundan sonra yapılacak olan, iki tarafın çarşıya gidip "altın kesme"leridir. Ailelerin durumuna göre, külfetin büyük çoğunluğu damada ait olmak üzere geline altınlar alınır. Nişan töreni bazen yemekli, bazen sadece aileler arasında olan törenlerdir.

NİŞAN

Nişan, genellikle çok basit bir düğün ya da aileler için bir akşam yemeği şeklinde gerçekleştirilir. Nişanlılık dönemi boyunca uyulan bazı gelenekler vardır. Damadın ailesi, dönem dönem gelinin ailesini ziyaret eder ve bu ziyaretlerde geline maddi destek sağlar. Gelin bu destek ve ailesinin yardımıyla çeyizini tamamlar. Bu süre zarfında bir anlaşmazlık olur ve çiftin uyum sağlayamayacaklarına karar verilirse çiftler ayrılır. Bu durumda gelinin kendisine çeyizini hazırlaması için verilen hediyeleri, altın vb. şeyleri iade etmesi adettendir.

KATB EL-KİTAB

Bu tören, İmam ya da Şeyh'in Peygamber Efendimiz'in kadın ve erkeğin birbirlerini onurlandırmaları için nasıl davranmaları gerektiği konusundaki konuşmasıyla başlar. Her iki ailenin en yaşlı iki erkeğinin şahitliğinde damat kızı ister. Kız tarafının aile büyüğü veya kızın babası imamın duyacağı şekilde kızı verdiğini söyler. Fatiha Suresi'nin okunmasının ardından artık Katb el-Kitab evliliğini, resmi evliliğini gerçekleştirmiştir.

Düğünlerin dini bayramların hemen öncesine rastlamamasına çalışılır. Düğün töreni yöreden yöreye farklılıklar gösterir. Düğünler geleneksel olarak 3 gün sürer. İlk gün bütün mahalle halkı toplanır, yemekler yapılır ve eğlence başlar. Ertesi gün kına yakma günüdür. Kına töreni gelinin evinde olur. Kına gecesi gelinin evinin önünde bir bahçede yapılır. Çalgısı iyi olan, yöresel bir grup çağrılır. Türküler eşliğinde oyunlar oynanır, halaylar çekilir. Orada bulunan ihtiyarlar uzun hava çekerler. En son gelinin avuç içlerine, damadın serçe parmağına, kadınların zılgıtları arasında kına yakılır. Kına gecesi biter.

Üçüncü gün gelin, eskiden at sırtında, şimdi daha çok otomobille damadın evine getirilir. Bütün araçlara mendil takılır. Damadın evine gelinir, burada gene müzik eşliğinde oynanır, halay çekilir. Üç gün boyunca eğlenceler düzenlenir. Düğünün sonunda herkes kendi maddi durumuna göre yeni evlilere yardım eder.

George Grigore, "Marriage Iraqi Style", Gilgamesh, Dār al-Ma'mūn, Bagdad, nr. 4/2012: 20-24.
Arab wedding Customs, Muhammad Dhul Salaim, pg 74
http://en.wikipedia.org/wiki/Arab_wedding#cite_note-1
http://en.wikipedia.org/wiki/Arab_wedding#cite_note-1

ANADOLU

Anadolu topluluklarında aşiretlerin, boyların, obaların, yaşama kurallarına, ahlâk anlayışlarına, gelenek ve göreneklerine ve yaşanan ortamın kültür durumuna göre az çok değişen evlenme törenleri vardır.

Bu törenler, yapı ve nitelikleri bakımından bölgeden bölgeye, ilden ile, bazen köyden köye göre de değişiklik gösterebilir. Eski çağlardan kalma gelenek ve inançlar farklı tutumlarla bu törenlerde yaşar. Bu yüzden, Anadolu evlenme törenlerini tek bir ölçüye göre açıklamak yeterli olmaz. Ancak, temel kaideleri doğrultusunda kısaca şu şekilde özetlenebilir;

"Ete Kemiğe Bürünen İslam"

Anadolu'daki evlilikle ilgili örf ve âdetlerin aslında bir âyet ya da hadise dayandığı, en azından onlara ters düşmediği ve oluşması aşamasında hadisten büyük katkı sağladığı görülmektedir. Toplumun İslam'la bütünleştiğini çok net müşahede eden Delaney, Anadolu halkının yaşantısını anlatırken "ete kemiğe bürünen İslam" tabirini kullanmıştır.

Anadolu'da eş seçimi, genellikle dünür gezme şekliyle yapılır. Erkek, kızı beğenirse dünürcülerini gönderir. Görücü usulünde de kız görmeye gidildiğinde eğer kız beğenilmişse dünürcü gönderilir. Hıtbe (dünür göndermek), evlenmek için bir kimsenin kızını istemektir. Hıtbe; dünürcülük yapıp, belli bir mehir ile iki tarafın anlaşmasını içerir

NİŞAN

Anadolu'da nişan merasimi, aile arasında sadece bir yüzük takma şeklinde veya bir salonda, kalabalık davetliler huzurunda ve özel hazırlıklar yapılarak olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilir. Nişan yüzükleri, ince kırmızı bir kurdele ile birbirine bağlanır ve bir tepsi içerisinde getirilir. Anadolu'daki nişan törenlerinde en önce göze çarpan şey, yüzük takma ve altın mücevher türü hediyelerin geline takdim edilmesidir. Aslında bu; Eski Türkler'de, evlenmeyi düşünen çiftlerin birbirine yüzük takıp mendil vererek nişanlı sayılmaları âdetine dayansa da, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) evlenecek kişilere, gelin adayına en azından demirden bir yüzük takmayı tavsiye etmesiyle, halk arasında daha da kabul görmüştür.

DÜĞÜN

Düğünün başlamasından bir kaç gün önce, yakın akraba ve dostlar, davetiye yazısı ya da okuntu denilen bir hediye ile düğüne çağrılır. Bu daveti yapmak üzere bir kişi görevlendirilir. Görevli, kendisine verilen listedeki kişileri tek tek dolaşarak davetiyelerini verir ya da sözlü olarak davetli olduklarını bildirir.Anadolu'da düğünler genellikle iki gün sürmekle birlikte bazen farklı uygulamalar da görülmektedir. Ege'de düğün dört gün olup, birinci gün bayrak dikme, ikinci gün kına, üçüncü gün gelin alma, dördüncü gün duvak günüdür. Aslında fiili olarak; düğün Cuma akşamı başlayıp, Pazar akşamı sona erer. Eski Türkler'de düğün günleri üç günden başlayıp, kırk güne kadar çıkmaktaydı. Ancak Hz. Peygamber'den (s.a.v.) aktarılan, düğün töreninin iki gün olmasının daha uygun olacağına dair rivayetler rehber edinilince Anadolu toplumunda düğün törenleri çoğunlukla Cuma akşamı başlayıp, en geç Pazar akşamı sona ermiştir.

Mehir

Orhun Abidelerinde "kalıng" olarak bahsedilen günümüzde de 'başlık' olarak bilinen gelenek "mehir" kavramı altında ele alınıyor. "Mehir" doğrudan geline verilir ve malın miktarından çok, alan şahsın kabulü önceliktir. Bakara Suresi 229. Âyet'de "kadınlara verdiğiniz mehri geri almanız size helâl olmaz" ve Nisa Suresi 4. ayette ise, "aldığınız kadınların Mehirlerini isteyerek ve Allah`ın bir atiyyesi olarak verin" hükümleri ile ifade edilmiştir. Ayrıca, "nikâhta mutlaka Mehir lazımdır". Hadisi şerifi Mehirsiz nikâhı yasaklamıştır.

Hadis Temelli Anadolu Düğün Adetleri, makale, Ali ÇOLAK - Yrd. Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Hadis Anabilim Dalı Öğretim Üyesİ
Carol Delaney, Tohum ve Toprak, İletişim Yayınları, 4.Baskı Mart 2012, İstanbul (1.Baskı Ekim 2001, İstanbul) s. 43.
Yurt Ansiklopedisi, c. 1
0 Koşay, Türkiye Türk Düğünleri Üzerine Mukayeseli Malzeme
Ahmet Davutoğlu, Selamet Yolarr, lll. cilt, tarhsiz, s315.

Kosova'da tarihî gelin kostümü giydirilen gelinin yüzü, düğün töreninin kötü şans getirmemesi için beyaz boyayla boyanır.

BALKANLAR

KIZ İSTEME

Kosova'da(Prizren'de) kız istemeye giden kişiye "misiçi" denir. İlk defa gelen misiçiye kesinlikle bir cevap verilmez. Kız, verilmeyecek dahi olsa, "yine gelin" denir.
Söz kesme günü oğlan evinin en yakınları bir araya gelip misiçiye kızı verdiklerini bildirirler ve erkeğin evine "Yeşil Yaprak" denilen bir işaret veya bir havlu verirler. Söz kesimi bittikten iki hafta sonra karşılıklı olarak "Lişanlar" (Nişanlar) değişir. Bu lişan değişmesinde kız tarafı kaynana, kaynata ve diğer evin en yakınlarına çeşitli eşyalar götürürler. Lişanlar-nişanlar değiştikten sonra evlenecek olan kızın ve erkeğin resmi olarak nişanlı olduğu sayılır.

KINA GECESİ

Kına yakılırken gelin aynaya baktırılır. Bu sayede gelinin kerameti ve bereketini aynaya yansıttığına inanılır. Kına yakma işlemi bitince ayna çıkartılır ve genç kızlar da aynaya bakarak bir çeşit gelinin bereketini üzerlerine alırlar. Kına gecesinde gelin Boşnak yöresel kıyafeti olan Dimija (şalvar) giyer. Damat kızın baba evinde kaldığı son akşam (yani kına gecesi akşamı), evin küçük erkek çocuğu ile uyutulur. Bunlar da genellikle erkek yeğenler olur. Böylelikle ilk çocuğunun erkek olacağına inanılır.

Gelin evden çıkarken yapılan merasime "prstenovanje" denir. Bu merasim "prtenski djever" tarafından yapılır. Prstenski djever, damadın en yakınlarından biri olur. Prstenski djever, evlenen kızın eşinden sonra danışabileceği, birçok konuda yaslanabileceği ilk kişidir.

DÜĞÜN

Gelin salona getirilir. Düğün alayının önüne gelmeden görümcelerinden biri ya da yoksa erkeğin kadın bir yakını Prstenski djeverin önünden başlayarak gelinin ayaklarına kadar bir kumaş serer. Gelin bu kumaşı toplayarak gelir ve salonun orta yerinde durur. Prstenski djever gelinin yanına gelerek hediye edeceği yüzüğü çıkarır. Gelin ellerini birleştirir ve parmaklarını aralık bırakır prstenski djever yüzüğü 3 kez parmakların üstünde tur attırır ve 3.turun sonunda gelinin parmağına takar. Ardından yanında getirdiği ayakkabıları geline giydirir ve gelini belinden tutarak 3 kez hafif kaldırır. daha sonra da 3 kez etrafında döndürülür. Son olarak başından aşağıya şeker, kuru yemiş(fındık beyaz leblebi)ve bozuk para döker. Gelin yerine geçer ve boş bardakları toplar en sonunda dışarı çıkarma işlemi gelir gelinin erkek kardeşlerinden ya da kuzenlerinden bir çift, gelini dışarı arabaya götürür gelin arabaya bindirilirken yemiş, şeker ve para tekrar dökülür, düğün salonuna gidilir.

DVOREJNA

Gelin, evlendikten bir süre sonra kayınvalidesi (svekırva),varsa görümce ve diğer eltileriyle beraber önce ailenin büyüklerine ziyarete gider tabi bu ziyarete gelin şalvarlarını(dimija) giyerek gider. Bu ziyaretlerle erkek tarafının ve kızın aile büyükleri ziyaret edilir. Gelinin hamaratı gösterilir. Ziyaretler süresince tüm servisleri gelin(snaha) yapar ve salonun bir köşesinde ya ayakta bekletilir ya da ev sahibinin verdiği bir sandalyeye oturur. Buna da dvorejna denir.

http://www.bosnasancak.net/
http://www.balkanincileri.gen.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=138:bosnakkina&catid=42:guncel&Itemid=63
http://www.mostar.com.tr/koseDetaylar.aspx?konuID=1390

ORTA ASYA

Orta Asya Türkleri'nde, bilinen en eski evlenmeler, toplumun bağlı olduğu din inançlarına göre yapılırdı. Boyun, obanın dini önderi olan kam veya şaman, evlilik kurumunun gerçekleşmesinde en önemli görevi yerine getirir, evlenmeye kararlı çiftleri törenle birleştirir, bölgenin durumuna göre ev veya çadır sahibi yapardı.

Kırgızlar'da nişan için erkek tarafı, hediyelerini at sırtına yükler, atın başına da bir parça pamuk asar. Kızın ailesi ise, eğer evlilik teklifini kabul ederse, damat adayının üzerine un serperek mutluluk diler, ardından düğün tarihi kararlaştırılır. Genellikle kız evinde yapılan düğün, üç gün sürer. Düğünün ilk günü damadın getirdiği hediyelerin vazgeçilmez parçası, canlı bir koyundur. Koyun, kesildikten sonra derisi çıkarılmaz, yalnızca tüyleri ateşle alınır. Bu koyuna "Kuykakoy" denir. Düğün, İslami kurallara göre imam başkanlığında yapılır. Gelin ve damat, aşklarının sonsuza kadar sürmesini simgeleyen tuzlu suya batırılan nanı paylaşarak yerler.

Geline ağırlığınca altın

Türkmenistan'da tam üç gün süren düğünlerin ilk gününe "yalan çelpek", ikinci gününe ise "çın çelpek" deniliyor. Bu günlerde düğün evinde toplanan Türkmen kadınları çelpek denilen yufka benzeri hamuru açıyor ve saçta kavuruyor. Türkmen gelinlerinin düğünlerde giydiği kıyafetlerin ve takıların ağırlığı neredeyse kendi ağırlıkları kadar oluyor. Sadece takıların ağırlığı 36 kiloyu bulurken, "kürte" olarak adlandırılan el işlemeli gelinlik örtüsü ve diğer kıyafetlerle birlikte bu ağırlık 40 kiloyu aşıyor.

Ele, başa, ayağa kına

Azeri düğünlerinde, düğün öncesi küçük nişan ve büyük nişan geleneği dikkat çekerken aynı zamanda düğüne kadar tüm bayramlarda kıza bayramlık götürülür. Bunlardan en ilginç olanı Nevruz bayramlığıdır. Burada kıza kırmızı renkli elbise, yazma, bir değerli eşya, başına kına sürülmüş boynuzlu koç hediye edilir. Gelinin başına, eline, ayağına kına yakılır. Kebinkesdirme (Nikah kıyma) düğün gününden bir kaç gün önce olur. İmam nikâhını imam kıyar. Bu merasimde her iki taraf katılır. Her taraftan bir şahit olur. İmama para, bir 'kelle gend' (sert şeker) hediye verilir.

Gelinin başına bolluk olması için bozuk para, şeker, pirinç, buğday serpilir.

Gelinin karşısında kırmızı bantla bağlanmış ayna götürülür. Ayna yengenin elinde olur. Sağdıçla, soldışın elindeki bardağın içinde pirinç, mum olur. Pirinç bolluk remzidir.

Azeri düğünlerinde ayrıca düğün sonrası Üzeçıhdı (Yüze çıkma) Gelingördü (Gelin görme) Ayagaçdı (Ayak açtı) Gonagçağırma (Misafir davet etme) gibi adetler vardır.

http://turkish.cri.cn/281/2007/08/22/1@78134.htm
http://www.milliyetciforum.com/dunyanin-en-ilginc-dugun-gelenekleri-34751.html
http://www.azerbaijans.com/content_101_tr.html

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

"İslamofobi"nin yükselişi Avrupa'yı bu hale getirdi...

Türk lokantası siyaset kurbanı…

Roma'daki tek Türk lokantası, Osmanlı yemek kültürünün bütün lezzetlerini başarıyla taşıyor, yıllardır bu kentteki insanların en önemli lezzet duraklarından biri… Fakat, artık kapanmak üzere… Nedeni, eski müşterinin Müslüman lokantalarından elini-ayağını çekmesi…

Türkiye'nin gönüllü elçisi olarak da tanınan Hikmet ve Özgül Özkaya çiftinin üzerinde durduğu ana sorun, Türkiye'nin İtalya gibi komşu kapısı bir ülkede bile tanıtımının zayıf olması… Şu sözleri çok önemli: Bir de ekonomik sıkıntıların yol açtığı yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve ırkçılığın hissedilir dereceye çıkmasının yanı sıra Orta Doğu'da yaşanan kanlı terör eylemleri, din ekseni ve İslam karşıtlığı ve korkusu yeni bir boyut kazandı.

Roma'daki tek Türk lokantası unvanına sahip Ristorante Antichi Sapori della Turchia, yani Türkiye'nin Geleneksel Lezzetleri Lokantası birbirinden lezzetli Türk yemekleriyle damakları şenlendiriyor. Lokanta bu özelliğiyle, Roma'da Türk damak tadını denemek isteyenler için bulunmaz bir fırsat ancak özellikle varlığını Avrupa'da daha da güçlü gösteren İslam karşıtlığı sorunu, lokantanın sahibi olan Hikmet ve Özgül Özkaya'ya da oldukça zor günler yaşatıyor. Türk kültürünü canla ve başla çalışarak Avrupalılar'a anlatmaya çalışan Özkaya çifti, bu yüzden oldukça zor zamanlar geçiriyor.

İslamofobi yüzünden bin bir emek vererek açtıkları bu Türk lokantası şu an kapanma tehlikesi yaşıyor. Hikmet ve Özgül Özkaya, yaşadıkları onca olumsuzluğa rağmen yine de lokantayı ayakta tutmaya çalışıyor.

ROMA BÜYÜKELÇİLİĞİNDE GEÇEN 12 YIL

Özgül Hanım, eşiyle beraber işletmesini yaptığı lokantanın oldukça zor günler geçirdiğini anlatıyor. Türk mutfağını en güzel şekilde tanıtmak ve Türkiye'ye layık olduğu imajı kazandırabilmek için var gücüyle uğraşan Özkaya çiftinin en büyük şikayeti ilgisizlik.

"SIKINTILI GÜNLER YAŞADIK"

Ben ve eşim Roma Büyükelçiliği'nde 12 yıl çalıştıktan sonra emekli olduk. Üç çocuğumuzun eğitimine devam etmelerini sağlamak adına Roma'ya yerleşme kararı aldık. Yurtdışında yaşadığımız sürede, ulusumuzun yabancı insanların zihnine kazınmış yanlış ve kötü imajdan dolayı çocuklarımızla birlikte bu konuda büyük sıkıntılar yaşadık.

"Onların bu davranışları bir bakıma bizi kamçıladı. Dünyada büyük öneme sahip ülkemizin sahip olduğu geniş kültür varlığının tanıtılması adına bir proje geliştirme kararı aldık."

Bu bağlamda, ulusların beslenme biçimlerinin, içinde bulundukları kültürel, coğrafik ve ekonomik yapıya, tarihsel sürece göre şekillendiğinden yola çıkarak Türk insanının yemeğini, hazırlanması ve Osmanlı İmparatorluğu'nun saraylarında gelişen tatlarını, kültürümüzün yapısını, İtalya gibi özgün mutfağını dünyaya kabul ettirmiş, ürünleriyle dünya üzerinde neredeyse gıda sektörü konusunda rekabet tanımayan bir ülkede, atalarımızdan bize miras kalan kültürümüzün en önemli unsuru olan Türk mutfağını ve gıda sektörünün değerlerini günümüz standartlarına uygun hale getirip, İtalyanlar'a tanıtmak için bütün birikimimizi harcayarak 2006 yılında Türk restoranını açtık.

"TÜRKİYE İÇİN ÇALIŞTIK"

Hedefimiz Türk mutfağını hak ettiği yerlere getirmek ve hak ettiği imajı kazandırmaktı. İlk bir yıl hayatımızın en zor dönemi oldu. Buna rağmen, inancımızı sarsacak karamsarlıklara izin vermedik. Çevremizde, özünü inkara kalkışan bazı Türkler'in varlığına rağmen zamanla müşteri potansiyelimiz artmaya başladı. Tam kötü ve zor günler geride kaldı derken, şans bu ya; ekonomik kriz Avrupa ülkelerini sarsmaya başladı. Yeniden en başa döndük.

"BAŞINDAN BERİ SORUNLAR YAŞADIK"

Aslında mutfak kültürümüz kriz sebebiyle sorun yaşamadı, bana göre en başından bir sıkıntı vardı. Yalnız; bir başımıza kalışımız, tanıtım desteğimizin olmayışı bu sıkıntıları daha da derinleştirdi. İtalya diğer Avrupa ülkelerinden çok farklı; toplum ben merkezli ve dışa kapalı. İnsanlarda "dünyanın merkezi biziz" anlayışı var. Bu tavırları, etnik kültürleri çok zorluyor. Hele bir de arkanızda bir desteğiniz yoksa, bir başınıza kalmış oluyorsunuz. Kendinizi kabul ettirmek çok daha zor oluyor.

"İSLAMOFOBİ BİZİ ÇOK ETKİLEDİ"

Bir de ekonomik sıkıntıların yol açtığı yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve ırkçılığın hissedilir dereceye çıkmasının yanı sıra Orta Doğu'da yaşanan kanlı terör eylemleri din ekseni ve İslam karşıtlığı ve korkusu yeni bir boyut kazandı. Bu yöndeki söylem ve uygulamalarda artış olduğunu çevremdeki insanlardan da gözlemlemekteyim. Bu olumsuz eğilimlerden direkt etkileniyoruz. Bu gerçek de büsbütün önümüzü tıkıyor.

"HİÇ KİMSE BİZE DESTEK OLMADI"

Biz burada devletin olmadığı yerde devletler vardır ilkesine dayalı anlayışla sıkıntılarımızı dile getirmek adına Sayın Roma Büyükelçimizden birçok kez randevu alma girişiminde bulunduk ancak her defasında programlarında çok yoğunluk olduğundan dolayı reddedildik. Ayrıca Roma'da bulunan turizm ve ticaret müşavirliklerimize destek amacıyla başvurularımız oldu fakat ondan da bir sonuç alamadık. Takdir edersiniz ki, yurtdışında yaşamak, farklı bir kültürde kimi zaman kendinizi yalnız hissetmek, sıla hasreti çekmek, bunlar her normal insanın hayatının bir döneminde yaşadığı hüzünlü süreçlerdir.

"DESTEK BEKLİYORUZ"

Her insanın yaşadığı bu zorlu dönemlerin aşılmasında, birbirimize destek olmak büyük önem taşıyor. Bu bağlamda, Türk Büyükelçiliği'nin kapısının tüm vatandaşlarına açık olmasının, destek anlayışının, birlik ve beraberlik ruhu açısından çok önemli olduğuna inanıyorum. Burada her bir vatandaşın gerektiğinde arkasında duracak bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin var olduğunu hissetmesi gerekir. Ne yazık ki bizler vatandaş olarak insani destek ve dayanışmaya hasretiz. Oysa ki eski bir elçilik personeli olarak bu işe başlarken, gemileri karadan yürüteceğiz inancı vardı içimizde. Şimdi, bu inanç karşısında sadece elimiz kolumuz bağlı bir şekilde oturuyoruz. Elimizde ne varsa kaybettik. Çaresiz, sessiz ve kimsesiziz.

AFGANİSTAN

H. MURAT TERZİ
murat.terzi@ytb.gov.tr

Dünyanın "en güzel" Afganistan'ı…

Aslında, dünyanın çile yüklü, çok acı çekmiş, var olmanın en sert ikliminde yaşamış bu ülkesi için Turgut Uyar'ın ünlü, "Dünyanın En Güzel Arabistan'ı" şiir kitabından mı yola çıkılmalı, yoksa, Cemal Süreya'nın "Afrika dediğin bir garip kıta"dan mülhem, "Afganistan dediğin bir garip ülke" mi demeliyiz…

Afganistan'a en çok yakışan tanım, bu ülkenin, "dünyanın göğe bakma durağı" olmasıdır… Bütün ümitlerin söndüğü bir anda doğan güneş, akşam gün batımında kendini gösteren ay, belki de geleceğin yeni ümit yüklü günlerini göstermektedir…

Yeryüzünü sıkıştırıp oradan bir ülke yapacak olsalar Afganistan olur... Tıpkı bütün yazı türleri sıkıştırılsa şiir olacağı gibi. Bu önerme ile girişilen bir Afganistan yazısının da şiire başvurmadan var olması mümkün değildir.

Şiir, karamsar ama buna rağmen ümitli de olabilmenin zemini olduğu için bize Afganistan'ı anlama hususunda oldukça elverişli bir zemin sağlama imkânına sahip. Başlık Turgut Uyar'ın "Dünyanın En Güzel Arabistan'ı" isimli kitabından esinlenerek atılmıştır, bunun yerine pek tabi Cemal Süreya'nın "Afrika dediğin bir garip kıta" mısrasından da esinlenilebilirdi o zaman da başlığımız "Afganistan Dediğin Bir Garip Ülke" olabilirdi. Geyikli Gece şiirine "Hâlbuki korkulacak hiçbir şey yoktu ortalıkta/ Her şey naylondandı o kadar" mısralarıyla başlar Turgut Uyar. Kabil sokaklarında gezerken güvenli dünyaya içerden haber veren bir eda ile hem de merkezden çevreye doğru örgütlenmiş olan bakma biçimini de tersine çevirerek yangınların üstüne giderken kendi alevlerini de getiren, bin çeşit güneşle elleri ovulmuş, bin demir kapıyla boğuşmaktan omzu çürümüş kadınların ve adamların hikâyelerini anlatır gibidir.
En iyimser haliyle bir "geçim ekonomisi"nin hâkim olduğu Afganistan'dan dışarıya bakıldığında görülen naylondan bir dünyadan ibarettir. Aşkları, inançları işgal altında olan, tabutunun üzerinde zarlar atılan, kaypak ilgilerin, zarif ihanetlerin, bozuk paraların, sivilcelerin, pahalı zevklerin, ucuz cesaretlerin insanlarının naylondan dünyası. Zira Afganistan, acının, ıstırabın sonu yokmuşçasına ve ölümüne duyumsandığı, evleri yüksek duvarlarla çevrili mezarları ise tam tersine apaçık, uluorta olan bir ülkedir.Tarih boyunca Afganistan, esirgeyen, bağışlayan direnmenin adıyla işgalcilere direnmiş, Afganlar kanlarına çakıllar karıştıran isyan ile mabetlerine namahrem ellerin değmemesi için toprağı deşen boğuk sesleriyle hep bir karşılık vermişlerdir. Aynı Afganistan'a iki defa gidilmez çünkü her defasında Afganistan misafirine yeni bir kıvrımını açar, tam düzlüğün hayali ile seraplara dalmışken yeni bir yokuşla yüz yüze bırakır. Tarih insanın bakışlarına kadar sirayet eder, kimi çevirip gözlerinin içine baksanız bakışlarındaki sıcaklığın Asya'nın kalbinin kanamasından kaynaklandığını görürsünüz.

Çocukları belki de sardunyalar büyüttü, belki de Afganistan'da acılardır çocukları paylaşan. Ama o çocuklar büyüyecek, çünkü yağmurlardan sonra büyürmüş başak, meyveler sabırla olgunlaşırmış. Çocukların nice yorulduğu ayakkabılarından değil ayaklarından bellidir. Afganistan'da savaş, miras değil mirasın hayaletidir. Bütün bu ıstırap veren romantizme rağmen eğer arzu edilirse Afganistan siyasetten tarihe, sosyolojiden felsefeye kadar çok farklı alanlara da malzeme sağlayacak kaynaklara sahiptir. İbn-i Haldun'un Mukaddime'si Afganistan'ın şehir ve kırsal hayatlarında, bu ikisinin karşılaşmasından doğan gerilimde her gün satır satır yeniden yazılmaktadır. Asabiyyetin toplumları kuran bir unsur olduğu kadar her kuruluşun bir yıkımla mümkün olduğu gerçeğini çıplak gözle görmenin mümkün olduğu beşeri bir coğrafyadır Afganistan. Medenilik ve bedevilik arasında yaşanan döngü, bu coğrafyada hem fiziksel hem de zihinsel olarak olanca şiddetiyle devam etmektedir. Cevdet Said'in telif ettiği "Bireysel ve Toplumsal Değişimin Yasaları"nı da Afgan toplumunda gözlemlemek mümkündür.

Yöneten ve yönetilen ayrımının geleneksel biçim görüntüsüyle varlığını sürdürürken bir yandan da modern biçimlerin bütün nitelikleriyle vasıflandığı gerçeği ile karşı karşıya kalırız Afganistan'da. Toplumun ekonomik ve düşünsel olarak güçlü bir orta sınıfa sahip olmaması ülkenin farklılaşmış ve birbirlerine yabancılaşmış zıt uçlar arasında mekik dokumasına sebep olurken, gücün realist yaklaşımla tanımlandığı biçimiyle tezahür etmesine olanak sağlar. Güç, bir denklem olarak dâhil edilebilecek bütün unsurların bir araya getirilmesinden müteşekkil, kendine uygun bir üst yapı olarak ahlak ve hukuku da geliştirmektedir. Güzeli içinden de dışından da tavsif edemeyiz, o halde dünyanın en güzel Afganistan'ı olması için Afganistan'ın var olması yeterlidir. Güzeli tavsif edemeyeceğimiz gibi kemmiyet haddi de koyamayız; öyleyse dünyanın en güzel Afganistan'ı daha güzel Afganistanları imkânsız kılmamaktadır. 2013'ün Afganistan'ı dünyanın biricik, yegâne Afganistan'ıdır. Dünyanın başka Afganistan'ı yoksa da Afganistan'ın daha güzel bir yer olmasına bir engel de yoktur. Böyle bir iyimserlik ise ancak bazılarımızın daha güzel Afganistan rüyaları görmesi ile mümkündür. Her ne kadar görülecek rüyanın, rüyayı görecek olanın fiziksel çevresi ile sıkı bir bağı olsa da rüyanın bir olgu olarak metafizik olması bizi Afganistan hayalimiz bahsinde mevcut şartların ve koşulların kuşatmasından kurtarmaya yardımcı olacaktır. Şiir, bize hayal dünyasının kapılarını açar ve bizi harikalar diyarına götürmek yerine insanın içindeki viraneleri gün yüzüne çıkararak görünür kılar. Tarihin, tabiatın, devletin dibinde insanlar hangi dünyaya kulak kesilmişse öbürüne sağır. Kulaklarımızdan, gözlerimizden, kalplerimizden mühürün kaldırılmasıyla ancak duyabiliriz Afgan çocuklarının içlerindeki şenliği... Ancak o zaman çığlık seslerinden fırsat bulup da şiire dalabiliriz. Aksi halde doğanın dayattığı zorunluluklara mahkûm olup daha güzel Afganistan hayali kurmamız da muhal olacaktır.

Kılavuzluk etmeleri sayesinde bizim de iz sürmemize imkân sağladıkları için Turgut Uyar'a Cemal Süreya'ya, Sezai Karakoç'a, İsmet Özel'e çek vermemiz yakışık almayacağı için teşekkürle yetinmek zorundayız.

Vesselam.

DENİZ DOĞAN
deniz.dogan@ytb.gov.tr

Kuzey Afrika'nın incisi: TUNUS

Yaşadığı coğrafya, onu tanımlamak için çok fazla seçenek sunuyor: Afrikalı… Magripli… Akdenizli… Aslında Tunus, tek kelimeyle ifade edilebilecek bir ülke değil… Aksine, bütün bu kelimeler onun toplamı ediyor…

Diğer Arap ülkelerinde rastlanan Osmanlı algısı bir kenara, İstanbul'un, Endülüs Arapları'nı Katolik saldırılarından korumak için gösterdiği mücadele, Tunus'ta Osmanlı'nın "kurtarıcı" olarak anılmasına neden olmuş…

"Arap Baharı" olarak adlandırılan demokratikleşme mücadelesinin başlangıç noktası… Yasemin Devrimi'nin ülkesi… Tunus, günümüzde zorlu ama bir o kadar güçlü demokratikleşme çabalarıyla dikkat çeken bir ülke…

Kuzey Afrika ile Akdeniz'in ortasında yer alan ve yaklaşık 11 milyon nüfusa sahip olan Tunus'u; gelişmişlik düzeyi, imkânları ve ekonomik gücü bakımından "mütevazı" bir ülke olarak tanımlamak mümkündür.

Magripli, Afrikalı, Akdenizli kimliklerine haiz olan Tunus'u bu kimliklerden salt biriyle tanımlamanın kısıtlayıcı olacağı düşünülmektedir. Tarihi eserleriyle görenleri büyüleyen Tunus, Roma'ya kafa tutan Kartaca medeniyetine ait harabelerden tutun da İslam medeniyetini en iyi simgeleyen yüzlerce esere kadar geniş ve zengin bir tarihi döneme ev sahipliği yapıyor.

Tunus'ta Türkiye algısı

Tunus'ta halen Türk kökenli olmak büyük bir iftihar vesilesi olup, bir anlamda asalet belirtisi olarak algılanmaktadır. Diğer bazı Arap ülkelerinden farklı olarak, geçmişten kaynaklanan Türkiye karşıtı herhangi duygusal bir yaklaşım söz konusu olmayıp, önde gelen "elit" tabakada yer alan kişiler (Bakan, siyasetçi, diplomat, yönetici, işadamı, doktor gibi) tarafından Türk kökenli olmak iftiharla ve açıkça dile getirilmekten kaçınılmayan bir olgudur. İber yarımadasında yedi asır süren Arap egemenliğinden sonra, İspanyollar tarafından buradan sökülerek Tunus dahil Kuzey Afrika'ya gitmek zorunda bırakılan Endülüs Arapları'nın Akdeniz'i geçişinde, Barbaros Hayrettin Paşa ve Turgut Reis komutasındaki Osmanlı Donanması büyük ölçüde yardımcı olmuştur. Endülüs Arapları'nın İspanyollar tarafından Tunus'ta da zulme uğratılarak asimile edilmesinin engellenmesi de Osmanlı'nın vermiş olduğu mücadele ve destekle sağlanabilmiştir. Bu itibarla, diğer bazı Arap ülkelerinden farklı olarak, birçok Tunuslu tarihçi Osmanlılar'dan "kurtarıcı" olarak söz etmektedir.

Tunus tarihinde reformcu kimliğiyle tanınan Kafkasya asıllı Hayrettin Paşa, bugünkü modern Tunus'un sosyal ve siyasal açıdan altyapısını kuran devlet adamı olarak bilinmektedir.

Tunus'ta çeşitli üst düzey görevler ve bakanlıklarda bulunan, hatta başbakanlık yapan Hayrettin Paşa, daha sonra Padişah tarafından Türkiye'ye çağrılarak, 4 Aralık 1878'den 29 Temmuz 1879'a kadar "Tunuslu Hayrettin Paşa" adıyla Osmanlı İmparatorluğu'nda sadrazamlık yapmış, ıslahat reformlarının uygulanmasında rol oynamıştır.

Tunus'un 1956'da bağımsızlığını kazanmasını takiben, bu ülkenin ilk cumhurbaşkanı olan Habib Burgiba'nın modernleşmeye yönelik politikalarına ülkemizin örnek teşkil ettiği bilinmektedir. Tunus'un, içinde bulunduğu coğrafyada, örneğin kadın hakları bakımından önemli ilerlemeler kaydetmiş olması buna bağlanabilir. 17 Aralık 2010 tarihinde Sidi Bouzid kentinde bir gencin kendini ateşe vermesiyle patlak veren olayların giderek büyümesi, sivil toplumun çeşitli kesimlerinin işsizlik, zor yaşam koşulları ve yolsuzluğu protesto ettikleri sokak gösterileriyle ülkenin hemen her bölgesine yayılması ve eski Cumhurbaşkanı Zine El Abidine Ben Ali'nin ülkeyi 14 Ocak 2011 tarihinde terk etmesiyle sonuçlanan "Yasemin Devrimi" iki yılı geride bırakırken, Tunus demokratik dönüşüm yolunda ağır adımlarla ilerlemektedir.

Tunus – Türkiye İkili İlişkileri

Tunus'la siyasi ilişkiler mükemmel bir düzeyde seyretmekte, iki ülke arasında siyasi bir sorun bulunmamaktadır. Ülkemiz Tunus'un geçiş sürecini desteklemektedir ve bu çerçevede, Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın 5 Haziran 2013 tarihinde Tunus'a gerçekleştirdiği ziyaret sırasında bir "Dostluk ve İşbirliği Anlaşması" akdedilmiştir. Başbakan Erdoğan'ın Tunus'a gelişi öncesinde havaalanı büyük bir coşkuya sahne olmuş, Tunuslular, ellerindeki Türk bayrakları, Filistin bayrakları ve Başbakanımızın posterleriyle saatlerce beklemiştir. Tunus'taki resmi temasları çerçevesinde Türkiye-Tunus İş Forumu'na katılarak iş adamlarına da hitap eden ve Tunus'un çektiği sıkıntıları büyük ölçüde bildiğini vurgulayan Başbakan Erdoğan, ''Tunus ile Türkiye'nin veya Tunuslu ile Türk'ün iç içe olduğunu, Kastamonu ilimizde Tunuslular köyü bulunduğunu ve bunun oluşmasının en önemli sebebinin aramızdaki kan bağlarından geldiğini ifade etmiştir. Tunus'un geçiş sürecinde ihtiyaç duyduğu ekonomik toparlanmanın hızlı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için Sayın Başbakanımız Tunus'a kredi, hibe ve bütçe desteğinden oluşan 500 milyon ABD Doları kredi sağlanacağını açıklamıştır. Ayrıca Tunus tarafının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda başta iki ülke Kalkınma ve İçişleri Bakanlıkları olmak üzere oldukça verimli işleyen bir kurumlar arası işbirliği sürecinin de önü açılmıştır. Eğitim, kültür, ekonomi, teknik ve bilimsel alanlarda işbirliğimizin geliştirilmesi, ikili ilişkilerimizin daha ileri bir düzeye götürülmesini sağlayacaktır. Ülkemizin gerek devrim sırasında Tunus halkının yanında yer alması, gerekse devrim sonrasında Tunus'un demokrasiye geçiş dönemine ve ekonomisinin toparlanmasına olan güçlü desteğinin yanı sıra, iktidara gelen yönetimin de ülkemizin her alandaki tecrübelerinden istifade etme arzusu Türkiye-Tunus ilişkilerine yeni bir ivme kazandırmıştır.

Öte yandan, Tunus'ta 300 yıldan fazla süren Osmanlı hâkimiyeti, bu ülke halkında Türkiye'ye duyulan yakınlığın kaynağını oluşturmaktadır. Günümüzde Tunus'ta, Türk dili, sanatı, müziği ve kültürüne karşı büyük bir ilgi bulunmaktadır. Son dönemde Türk sineması ve dizi filmlerine pek çok Arap ülkesinde olduğu üzere Tunus'ta da yoğun ilgi gösterilmektedir. Uydu kanalları üzerinden, Arap kanallarından, bilahare yerel kanallardan takip edilen Türk dizileri, büyük izlenme oranı elde etmiş ve ülkemize olan ilgiyi daha da artırmıştır. Ayrıca, Tunus'ta, Türkçe'nin Tunus-I Üniversitesi ve Manouba Üniversitesinde iki Türk okutmanımız tarafından seçmeli dil olarak okutulmasına ilaveten, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle, Bizerte ve Nabeul'deki 9 lisede Türkçe, seçmeli dersler arasına dahil edilmiş olup, ülkemizce görevlendirilen 3 öğretmen tarafından Türkçe dersleri verilmektedir.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

Prof. Dr. Khaled Tadmori, Orta Doğu'nun sorunlu ülkesi Lübnan'ın bugününü anlattı…

"Komşularımızın derdini biz çekiyoruz…"

Prof.Dr. Khaled Tadmori, üniversite öğrenimini Mimar Sinan Üniversitesi'nde yapmış, o günden bugüne Türkiye ile bağlarını koparmamış bir isim. Son olarak Türkiye ve Lübnan'da sergilediği fotoğrafları ile dikkat çekti. Trablus Belediyesi meclis üyesi, Tarihi Eserler Komite Başkanı ve Lübnan Üniversitesi öğretim üyesi kimliklerini üzerinde birleştirmiş bir portre Prof. Dr. Tadmori. Kendisiyle Lübnan'ı, sanatı, mimariyi ve Türkiye'yi konuştuk.

SURİYE'DEN ÇOK ETKİLENİYORUZ

Ekonomik anlamda, Suriye'de çıkan iç savaşın Lübnan'ı oldukça etkilediğini söylüyor Tadmori. "Lübnan'ın zaten iki komşusu var; bir Suriye bir de İsrail ve maalesef küçücük bir ülke olunca da çevremizde gelişen olayların etkisi altına girebiliyoruz" diyor. Suriye ile olan ilişkilerinin de özellikle son 30 yıldır çok gergin durumlardan geçtiğini belirten Tadmori sözlerine şu şekilde devam ediyor; "Lübnan'da 18'den fazla kabul edilen resmi din var. Bunlar da küçücük cemaatler oldukları için direkt yurtdışından destek alıyorlar ve mecburen yurtdışındaki politikaya uymak zorunda kalıyorlar. Bu durum da Lübnan'da sürekli olarak sorun yaratıyor."

MÜLTECİLER BÜYÜK SORUN

Şu an Lübnan' a giren mülteci sayısı bir milyonu aşıyor. Sınırlar açık olduğu için bu rakam resmi olmayan bir rakam tabi. Bu çok büyük bir rakam çünkü Lübnan Kıbrıs kadar bir yer, toplam nüfusu zaten dört milyon. Üstelik Lübnan'ın mültecilere sağlayabileceği herhangi bir ekonomik ya da politik gücü de yok. Küçük bir ülke olunca halk da iş bulamıyor. Suriyeli mülteciler Lübnan'a geldiğinden beri geçinmek için buldukları her türlü işi hep ucuza yaptıklarından ekonomik olarak da bir kriz başladı. Lübnanlı işçiler iş bulamıyorlar çünkü Suriyeliler çok daha ucuza bu işleri yapıyorlar. Yollar kalabalıklaştı, fırınlar artık ekmek yetiştiremiyor, kiralık evler de artık zor bulunuyor.

Bunun dışında tabi Hizbullah Lübnanlı örgütün bu savaşa açık bir şekilde girmesi ve Esad ordusuna destek vermesi, Lübnan'da da büyük etkiler bıraktı. Dolayısıyla Şii Sünni çatışmaları da sokaklarımıza yansımaya başladı. Şehrin içinde de bu çatışmaları görebiliyoruz. Daha nereye kadar gidecek bu durum belli değil. İnşallah yakında biter diye ümit ediyoruz ama öyle görünmüyor."

TÜRK DİZİLERİ ETKİLEYİCİ

Uzun yıllar boyunca Arap dünyasının Hollywood'u Kahire'deydi. Mısır ve Mısır dizileri bütün Arap dünyasında gösterilirdi. Halk yeni bir şey arıyormuş gibi Türk dizileri sahneye çıkınca, Arapça'ya da çevrildi. Çok rağbet gördü çünkü değişik şekilde çekimler yapılıyor. Doğal güzellikleri ve manzaraları var bu da insanları çekti. Bir taraftan merak etkeni de oluştu tabi. "Türk halkı da bizim gibi yaşıyormuş, adetleri gelenekleri bize çok benziyormuş ama meğer biz bilmiyormuşuz" diye düşünüldü. Köylerde geçen diziler çok ilgi görüyor mesela Mardin dizileri. Tabi bunun olumsuz tarafları da var. Birçok insan "Türkler böyle mi yaşıyorlar; sürekli içki, rahat ilişkiler diye düşünmeye başladı ama şunu da inkar etmemek lazım bu dizilerle birlikte özellikle Ürdün, Suriye, Lübnan ve Türkiye arasında vizelerin kalkması turizme de çok büyük bir katkı sağladı. Arap turistler çekimlerin yapıldığı yerleri gezmek, görmek için Türkiye'ye akın etmeye başladı. Muhteşem Yüzyıl da oldukça rağbet gördü."

YAŞADIĞIM KENT İÇİN ÇALIŞIYORUM

Ben Mimar Sinan Üniversitesi mezunuyum. Lisanstan doktoraya kadar olan eğitimimi de Türkiye'de tamamladım. Bu eğitimimin de şehrime yansımasını istedim. Trablus şehri Lübnan'ın ikinci büyük şehridir ve tamamıyla bir Osmanlı kentidir. 700 senelik ortak bir tarihimiz var. Onları ortaya çıkarmak için bir şekilde Türkiye ile bağlantıları kurmak istedik. İlk başlangıcımız Eminönü Belediyesi ile olmuştu. Eminönü Belediyesi tarihi yarımadayı kapsayan bir belediyeydi ardından Fatih Belediyesi, Eminönü Belediyesi'nin yerine geçti. Fatih Belediyesi ile birlikte Abdulhamid 'in Trablus halkına hediye ettiği saat kulesini restore ederek aydınlatmasını yaptık ve güzel bir törenle Trablus'un ana meydanına Abdulhamid ismini verdik ve kardeşliğimizi de imzalamış olduk.

TÜRK DÜNYASI BİZİ KABUL ETTİ

İkinci adımımız Ankara'ya yönelik oldu. Keçiören Belediyesi ile kardeş olduk. Ardından Konya Büyükşehir Belediyesi ile kardeşliğimiz oldu. Sebebi de Trablus'ta önemli bir dini merkezi olmasıdır ve orda da büyük bir mevlahanemiz var. Savaş döneminde yerle bir olmuştu ve TİKA'ya belediye olarak başvurarak restorasyonunu gerçekleştirmiş sayılıyoruz. Proje henüz tamamlanmadı ama bir kardeş kazanmış olduk. Üç sene önce Bursa Büyükşehir Belediyesi ile geçen sene de Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile kardeş olduk. Onun dışında Türk Dünyası Belediyeler Birliği'ne Trablus Belediyesi olarak ilk ve tek Arap üyesi bizler olduk.

FOTOĞRAFLARIM İKİ ÜLKEYİ ANLATIYOR

Türkiye'de bulunduğum süre içerisinde fotoğrafçılığım da olduğu için Lübnan'ı tanıtmaya çalıştım. Okulda sürekli Lübnan'ın nerede olduğunu, Lübnan'da hangi dili konuştuğumuzu sorarlardı biz de hepsini açıklardık. Ertesi gün siz Libyalı mıydınız diye sorarlardı, arada çok büyük bir farkın olduğunu anlatmaya çalışırdık. Bunun üzerine Lübnan' ı farklı bir şekilde tanıtmak gerektiğini fark ettim. Böylece İstanbul'da Lübnan'ı tanıtan birkaç tane sergi açtım. Lübnan'a dönünce de bunun tam tersini yaptım; Türkiye'yi tanıtmak. Lübnan'daki ortak tarihimizi bilimsel olarak ortaya çıkarmak. Dolayısıyla Türk Büyükelçiliği işbirliğiyle Lübnan'da bulunan Türk mimari eserlerin envanter projesini yaptık. İki sene Lübnan'ın bütün şehirlerini, köylerini taradıktan sonra 1350 eser tespit ettik. Bu rakam Lübnan için çok büyük bir rakam. Bu envanter çalışmamız Türkiye'ye, Dışişleri Bakanlığı'na gönderildi ama maalesef gönderdiğimiz tarihten beri bir kitap basımı bile gerçekleşmedi.

OSMANLI KONAKLARI HEDEF

Envanter çalışmamızın bir nedeni de zarar gören tarihi binaların Lübnan Hükümeti tarafından tescil edilmesini sağlamaktır. Çoğu eserler tescilli değil. Mesela Hicaz demiryollarından kalan tren istasyonları Lübnan savaşı döneminde tamamen harap olmuş ve burada kimse restorasyon çalışması yapmıyor. Bunun ötesinde hükümetin yıktığı çok güzel binalar var özellikle hükümet konakları. Yerine ya çok çirkin beton binalar yapılmış ya da yıkılan alanlar boş boş duruyor. Bu olayların tekrarlanmaması için öncelikle bu binaların tescil edilmesi gerekiyor. Ardından da gereken çalışmaların yapılması lazım. Maalesef son yıllarda ister Beyrut'ta olsun ister Trablus'ta olsun şehirlerimiz küçük alanlı; binaların hemen arkasından dağlar yükseliyor, yerleşime yer yok. Bu yüzden de bu güzel Osmanlı konakları müteahhitlerin hedefi olmuş. Yerine 12 katlı bina yapıyorlar. Buna karşı çıkmak için kanunlar lazım ama Lübnan'ın karışık politik sistemi yüzünden bir şey yapamıyorsunuz.

SİBEL İPEKKAN
sibel.ipekkan@ytb.gov.tr

Tarihin süzgecinden geçmiş bir dev: ÇİN

Çin'e yolculuk demek, 21'inci yüzyılın gelişen görüntüleriyle, binlerce yıllık tarihin harmanlanışına tanıklık etmek anlamına geliyor… Pekin… Harbin… Şangay… Hong Kong… Ünlü Çin Seddi… Hepsi farklı kentler, tılsımlı mekanlar… Çin Seddi'nden Pekin'in Saklı Kent'ine kadar uzanan bir tarih, Uzakdoğu'nun New York'ları olarak adlandırılan Şangay ve Hong Kong'da karşılaşacağınız olağanüstü ekonomik canlılık… Çin, gerçekten görülmeye değer bir ülke…

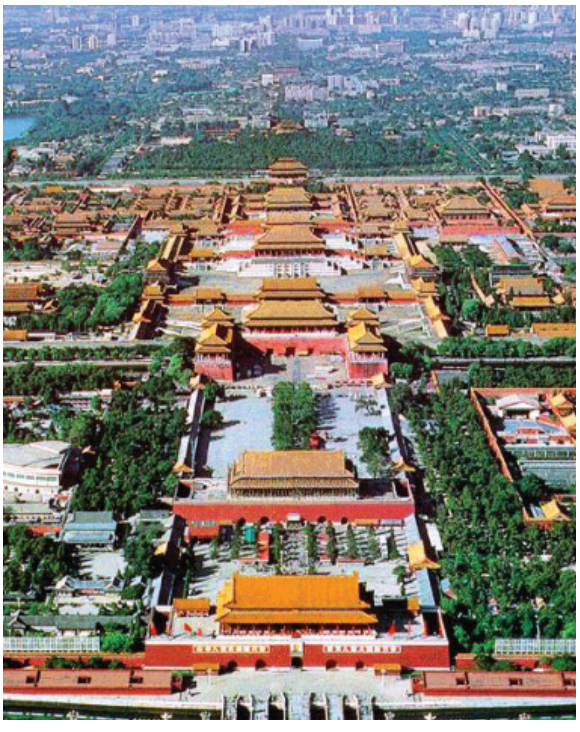

Ankara'dan yola çıkıyorsanız ancak İstanbul aktarması ile 9 saatte vardığınız, uçaktan indiğinizde ise bambaşka bir aleme varmışçasına karşılandığınız bir şehir Pekin. Oldukça geniş otoyolları, gelişmiş metro ağı, düzenli binaları ile zenginliğini ilk bakışta gözler önüne seren Pekin, 22 milyonluk nüfusuyla sizi hızla kucaklar. Pekin'i yalnız bu büyük metropol yaşantısıyla değerlendirmek yetersiz kalır. Cengiz Han'ın tarih yapraklarımıza da eklediği bu büyük şehir, binlerce yıllık geçmişiyle meraklı turistlerin göz bebeğidir.

Çin Seddi, dünyanın en çok turist çeken ilk 50 merkezinden biridir. Yılda 9 milyon ziyaretçinin yollarını yürüdüğü bu duvar, dünyanın yedi harikasından biridir ve yapımı tam 14 yüzyıl almıştır. Rakamlar, bu duvarın üzerinde yürürken yaşayacağınız hislerin yanında gerçekten yetersiz kalır. Binlerce yıl önce şehrin yalnızca bir sınır çekerek savunulması fikriyle örülmüş bu duvar, gökyüzüyle birleşen dağların ortasında fermuar gibi uzanır. 120 km'lik bu yolun küçücük bir kısmını yürürken kendinizi tarihin çok derinliklerinde bulmanız kaçınılmazdır.

Yasak Şehir, Pekin'in bir başka alamet-i farikasıdır. Tam 500 yıl büyük imparatorlara ev sahipliği yapmış bir saray olmasına rağmen, içinde yaşayanlara uygulanan zorlu kurallar sebebiyle bu adı almıştır. Yasak Şehir'e, ancak imparatorun müsadesiyle girilir ve bir kez girenin, bir daha burayı terk etmesi imkansızdır. Esas adı "Mor Yasak Şehir"dir. "Mor"adını Çin astrolojisindeki Kutup Yıldızı'ndan almaktadır. İçerideki hayata mahkum insanların hikayeleri, burayı gezerken adeta duvarlardan üzerinize yansır. Kim bilir, kaç hizmetli, gök yüzündeki Kutup Yıldızı'na bakıp ondan medet ummuştur…

Harbin bir başka güzel…

İkinci seyahat noktamız ise Harbin… Songhua Nehri'nin güney yakası boyunca uzanan, size Çin'den çok St. Petersburg'da olduğunuzu hissettiren bu sevimli şehrin adı Mançu dilinde ''balık ağlarını kurutmak için bir yer'' anlamına geliyor. Çin'in kuzeydoğusunun politik, ekonomik, bilimsel, kültürel ve iletişim merkezi olan Harbin'in sert bir iklimi mevcuttur ve bu iklim şehre kış kültürünü getirmiştir. Harbin Uluslararası Buz ve Kar Heykel Festivali, Yabuli Dağ Kayakları, Songhua Nehri'nde kış yüzmesi ve Zhaolin Bahçesi'ndeki buz feneri sergisi ve kar oymacılığı bunlardan bazılarıdır. Harbin Central Street özellikle gece ışıklandırmasından sonra görülmeli, Zhaolin Park ve Sun Island Scenic Area ise diğer önemli spotlardan ikisi.

Uzakdoğu'nun New York'u: Şangay

Harbin'den yaklaşık üç saatlik uçak yolculuğuyla geçtiğimiz Şangay, Uzakdoğu'nun adeta New York'u... Gece yarısı vardığımız Çin'in en büyük liman kenti olan bu şehir, sönmeyen ışıklarıyla ve günün her saati hareketli olan sokaklarıyla bizde adeta "insomnialı kent" hissi yarattı.

Biz de kısa bir uykudan sonra ertesi gün Şangay'da görülebilecek en güzel yerlerin başında gelen Yu Yuan Garden'ı görmeye gidiyoruz. Ming Hanedanlığı zamanında yaşamış Vali Pan Yuduan yaptırmış burayı. Anne ve babasına huzur ve mutluluk versin niyetiyle yola çıkan vali, yapımı 1559'da başlayan bahçeye yirmi yılını ve tüm servetini harcamış. Bahçeler günümüzde yaklaşık 20 hektarlık bir alana yayılıyor. Şanghay'ın eski kent merkezi Yu Yuan, Bund denen bölgenin güneyinde yer alıyor. Yu Bahçesi'ne ulaşmak için önce zigzag bir köprü yoldan geçmek gerek. Yolun zigzag biçimde yapılmış olmasının nedeni kötü ruhların sadece düz yollardan ilerleyebildiklerine olan inanış. Altı temel bölüme ayrılmış ve bu bölümlerin her birinde birbirinden farklı yapılar, köprüler, kuleler, bahçeler, içi kocaman rengârenk balıklarla dolu minik göller mevcut. Bu bahçeden ayrılırken valinin harcadığı emeğe ve servete fazlasıyla değdiğini düşünüp mekânı bu zamana kadar gördüğümüz egzotik yerler arasında en üst sıraya koyuyoruz.

Şangay'a gelip Oriental Pearl TV Tower'a çıkmamak çok büyük bir hata olur. Kentin en modern simgesi olan bu kule, Asya'nın en yüksek, Dünya'nın ise 3. en yüksek kulesi. Mimarinin irili ufaklı yuvarlağı üst üste dizerek inci kolyeye benzettiği "Doğu'nun İncisi" diye anılan bu kule, 1994 yılında tamamlanmış. 468 metre yükseklikten bir kenti seyretmenin hazzı ise anlatılmaz yaşanır…

Şangay'ın bir başka önemli yeri, Pudong bölgesi. Nefes kesici gökdelenleri ile meşhur. Kentin meşhur tarihi ve turistik bölgesi Puxi'den Huangpu nehri ile ayrılıyor. İki yaka birbirine tünellerle bağlanıyor. Pudong manzarasının en güzel görüleceği yer Bund diye adlandırılan ve Pudong'a tam karşıdan bakan nehir kenarında yer alan bölge. Özellikle akşam binaların ışıkları yanmaya başladığında oluşan renk cümbüşü ve bu cümbüşün nehre yansıyan ışıkları oradan kopamamanıza neden oluyor. Şangay'daki kısa ziyaretimiz, aklımıza gezemediğimiz diğer Şangay güzelliklerinde bırakıyor, tekrar gelmek üzere ajandamıza not alıyoruz.

…Ve tabii ki Hong Kong…

2 saat 25 dk'lık başka bir uçuştan sonra Hong Kong'a varıyoruz. Bir zamanların İngiliz Kraliyet Kolonisi olan Hong Kong, 1 Temmuz 1997 yılından itibaren Çin Halk Cumhuriyeti Özel Yönetim Bölgesi olarak yeniden Çin'in egemenliğine geçmiş. İngiliz tarzı ters akan trafiği, göğü delen gökdelenleri, vergisiz alışveriş imkânı, göz gözü görmez insan kalabalığı ile batının tüm modernliğe sahip ama bir o kadar da doğunun otantikliğini korumuş bir şehir devlet Hong Kong... Kent toplamda 230 adadan oluşuyor fakat esas olarak kenti 4 ana bölüme ayırmak mümkün. Bunlar: Dünyanın en kalabalık bölgesi olan Kowloon, Hong Kong Adası, daha sakin bir yer olan Lantau Adası ve New Territories bölgeleridir.

Hong Kong'daki ilk hedefimiz Victoria Tepesi. Bu tepeye Peak Tramvayı ile 7 dk da çıkabilirsiniz; uzun bir kuyrukta beklemeyi göze alıyorsanız tabi ki. Biz vaktimizin darlığından dolayı taksi ile çıkmayı tercih ettik. Mükemmel bir zamanlamayla tam güneşin batışını yakaladık ve kentin üzerine çökmüş akşamın pusu ve pusu yarmaya çalışan kıpkırmızı bir gök…Hızlı bir şekilde gece çöktü ve ışıkların senfonisi başladı.

Hong Kong deyince akla ilk gelen şeylerden biri de alışveriş oluyor tabi ki. Özellikle elektronik konusunda bir cennet. Fotoğraf makinesi ve cep telefonu almak oldukça kârlı gözüküyor. Kentte büyük AVM'lerin yanında sokak alışverişi de çok önemli bir yer tutuyor. Bu noktaların başında Ladies Market, Temple Street Night Market, Apliu Street, Jade Market, Cat Street, balık pazarı, çiçek pazarı ve kuş pazarı geliyor.

Hong Kong'daki başka bir eğlenceli aktivite ise; Star Ferry feribotu ile Kowloon Bölgesi'nden Hong Kong Adası'na geçiş. Star Ferry, Hong Kong'da 1888'den beri çalışan ve günlük ortalama 70.000 kişiyi iki yaka arasında taşıyan bir ulaşım aracı. Feribotlara Kowloon'dan bindiğinizde muhteşem Hong Kong gökdelenlerine sanki dokunacakmışsınız gibi yaklaştığınızı hissettiriyor size.

Çin'in ünlü mutfağı, yeni lezzetlere açık ve gezginler için oldukça zengindir. Türk mutfağından oldukça uzak bulacağınız stili ve belki de ilk kez göreceğiniz malzemeleri, meraklıları için çarpıcıdır.

Dünyanın en zengin mutfak kültüründen birine sahiptir Çin. Bunda temel etken, Çin'in Moğol steplerinden, tropikal Vietnam iklimine, Sarı Deniz'den Himalaya Dağları'na uzanan çok geniş bir ülkeye sahip olması ve 1 milyarı aşkın nüfusu besleyebilecek bir besin çeşitliliğine ihtiyaç duymasıdır belki de. Tabi hepsinden de öte, binlerce yıllık Çin kültürünün, mutfağına olan etkisini de unutmamak gerek. Bu anlamda Çin mutfağı kendi içinde köklü tarihinin getirdiği farklı farklı yemek kültürlerini barındırmakta.

Doğusunda (Şanghay mutfağı) Sarı Deniz'in etkisiyle zengin deniz ürünleri mutfağına sahip olan Çin, güneyinde ılıman-nemli iklimiyle Vietnam, Laos, Myanmar, Tayland mutfağının (Hong Kong mutfağı) pirinç ve sebze ağırlıklı, baharatlı mutfağına yaklaşır. Kuzeyinde (Pekin mutfağı) Moğol-Mançurya mutfağının hamur, et ağırlıklı etkisi, batıda Orta Asya yemek kültürüne (Uygur mutfağı) dönüşür. Himalayalar'daki Tibet bölgesi ise coğrafi koşulları ile daha da farklı bir mutfağa sahiptir.

BAHADIR AVŞAR
bahadir.avsar@ytb.gov.tr

GEÇMİŞTEN, GELECEĞE:

DESTANLAR

Destanlar ve efsaneler, kadim milletlerin vazgeçilmez şaheserleridir. Bir toplumun binlerce yıllık dil, tarih ve kültür birikimlerini muhafaza eder, ortak bilinçaltının izlerini nesilden nesile taşırlar. Milletin kimlik ve niteliklerini, ortak dünya görüşünü, hatıra ve beklentilerini yansıtırlar.

Uzun bir geçmişi ve muazzam bir derinliği olan kültürümüzün yansımalarıdır onlar, zoru başarmanın hikâyeleridir… Bir milletin yok olması veya olmaması kadar hayati olanı anlatır destanlar… Dilimiz için tam anlamıyla bir hazine olan destan ve efsaneler atalarımızın dünya tahayyülünü bize sunan, genetik kodlarımızı ortaya çıkaran bilinesi, okunası eserlerdir.

Destan ve efsanelerimize genel bir bakış attığımızda ilk dikkati çeken, atalarımızın alp ve bilge olmaya verdiği önemdir. Yalnızca alp ve bilge olmak mı? Hoşgörü, gönül zenginliği, iç dünya derinliği, temiz ruh, ekmeğindeki bereket, fıtri zekâ, asillik, inancın derinliği hemen göze çarpar…

Cihan ara cihan içindedir arayı bilmezler,
O mahiler ki derya içindedir deryayı bilmezler…
Divan Şairi Hayali[1]

Bilmek, fikir sahibi olmak, öğrenmek için yola çıktık… Ve bu yolda kafa yoran uzmanların ayrımı doğrultusunda önce destanlarımızla başlayacağız. Kaynaklar[2] destanlarımızı, İslamiyet öncesi ve İslamiyet sonrası olarak ikiye ayırıyor. Biz de bu ayrıma riayet ederek destanlarımızı aşağıda oluşturmaya çalıştığımız sıralama doğrultusunda yer vermeye çalışacağız. Divan şairimizin dediği gibi; "Derya içindeki deryayı keşfedebilmek" umuduyla seveceğinizi düşündüğümüz destanlar yazı dizimize başlıyoruz…

ALTAY - YARADILIŞ DESTANI

Varlık adına hiçbir şey yaratılmamışken, sadece Tanrı Kayra Han ve onun kutsal saydığı uçsuz bucaksız su vardı. Kayra Han çok sıkılıyor, bir şeyler yaratmak, varlıktaki güzellikleri görmek ve göstermek istiyordu. Kayra Han böyle derin düşüncelere dalmışken, suda bazı pırıltılar ortaya çıkmaya başladı. Bu, Ak Ana'nın hayaliydi. Kayra Han'ın düşünce dünyasında var ettiği kutsal bir kadındı. Kayra Han'a zaman zaman ilham veriyordu. Ak Ana "Yarat" dedi ve suya gömüldü. Kayra Han, kendinden ilham alarak benzer bir varlık yarattı ve ona "kişi" adını verdi. İkisi de muhteşem birer kara kaz gibi su üzerinde uçuyorlardı. Fakat Kişi, sıkıldı, yoruldu ve kendini yaratandan yükseklere uçmak istedi. Bunu anlayan Kayra Han onun uçma yeteneğini aldı. Suya düşen Kişi boğulmak üzereydi. Aslında ne kadar aciz olduğunu bütün gücünü Kayra Han'dan aldığını anlayan Kişi, "Bana yardım et!" diye bağırıp Kayra Han'dan yardım istedi.
Onu bağışlayan Kayra Han "uç" emrini vererek, sudan çıkıp bir yıldıza oturmasını sağladı. Kişi'nin artık uçamayacağını bilen Kayra Han, engin merhametiyle ona acıdı. Böylece ayağını basıp yaşayabileceği bir yer olması için Dünya'yı yaratmaya karar verdi.

"Ve yeryüzü yaratıldı"

Kayra Han, yine Kişi'ye "Suya dal, suyun dibindeki topraktan çıkar!" buyruğunu verdi. Kişi, suya daldığında, bu kez kendim için de toprak alayım diye düşündü. İki avucuna da toprak doldurdu; bir avucundakini Kayra Han'dan gizlemek için ağzına attı. Dileği, Kayra Han'dan gizli kendine göre bir yer yaratmaktı. Avucundaki toprağı getirip Kayra Han'a uzattı. Kayra Han, toprağı suyun üzerine serpip genişlemesini buyurdu. Kayra Han'ın suya serptiği toprak gibi, Kişi'nin ağzındaki toprak da büyüyüp genişlemeğe başladı. Kişi korktu; soluğu kesildi. Kaçmaya başladı. Ancak, nereye kaçsa yanıbaşında Tanrı Kayra Han'ın varlığını hissediyordu. O'ndan kaçamıyordu. Çaresiz kaldı, Tanrı'ya yalvarmaya başladı: "Tanrı! Gerçek Tanrı! Bana yardım et." Kayra Han, Kişi'ye "Ağzındaki toprağı ne için sakladın" dedi. Kişi, "Kendime yer yaratmak için saklamıştım" dedi. Kayra Han da, "Öyleyse at ağzından ve kurtul" dedi.

"Kişi Erlig (Şeytan)'e dönüştü"

Kayra Han, kişioğulları için zorluklardan uzak, pürüzsüz, dümdüz bir dünya düşünürken, Kişinin ağzından dökülen ıslak toprak dünyaya saçılıp bataklık ve tepelerin oluşmasına neden oldu. Buna öfkelenen Kayra Han, Kişi'yi kendi ışıklı dünyasından kovdu. Kişi'ye Erlig yani Şeytan adını verdi. Kişi yani Erlig artık söz dinlemez her şeye başkaldıran kötü bir varlık haline geldi. Kendini tanrıya eşit görüyor, çeşitli tılsım ve büyülerle onun gücüne erişebileceğini iddia ediyordu.

"Dokuz Dallı Ağaçtan Dokuz Adam"

Dünya'da Erlig'den uzak yeni bir düzen kurmak isteyen Kayra Han, dokuz dallı bir ağaç yaratarak her bir dalın altında bir adam peyda etti. Bunlar ileride çoğalacak dokuz insan soyunun atalarıydı. Dalların uzayıp gittiği yerlerde bu insanların ülkelerini oluşturdu. İnsanlar için çok güzel bir dünya vardı. İnsanlardan başka yaban hayvanları, kuşlar ve daha nice yaratıklar vardı. Erlig, "Kayra Han bunları nasıl yarattı acaba, bunlar ne yer, ne içerler" diye düşündü. O düşüne dursun, insanlar ağacın yemişlerinden yemeğe başlamışlardı. Erlig baktı ki, insanlar ağacın yalnızca bir yanındaki yemişleri yiyorlar, öte yandakilere ellerini sürmüyorlar. İnsanlara bunun nedenini sordu. İnsanlar, şu yanıtı verdiler: "Tanrı bize o yandaki yemişlerden yemeyi yasakladı. Biz yalnızca Tanrı'nın izin verdiği, ağacın gündoğusundaki yemişlerden yiyoruz. Şu gördüğün yılan ile köpek, yasak yandaki yemişleri yememiz için bekçilik ediyor."

“Yasak Meyve”

Bu yanıt, Erlig'i sevindirdi. Erlig, insanlardan Doğanay (Törüngey) denilen erkeğe yaklaştı. Ona “Kayra Han size yalan söylemiş. Asıl, yasakladığı yemişlerden yemeniz gerekir. Onlar daha tatlıdır. Bir deneyin; göreceksiniz” dedi. Erlig, uyumakta olan yılanın ağzına girdi; ağaca çıkmasını söyledi. Yılan, ağaca çıkıp yasak yemişlerden yedi. Doğanay'ın karısı Ece (Eje), yanlarına geldi. Erlik, Doğanay ile Ece'ye de yasak yemişlerden yemelerini söyledi. Doğanay, Kayra Han'ın sözünü tutarak yasak yemişlerden yemedi. Karısı Ece dayanamadı, yedi. Yemiş çok tatlı idi. Alıp kocasının ağzına sürdü. Doğanay ile Ece'nin tüyleri birden döküldü. Utandılar. Kaçıp, her biri bir ağacın ardına saklandılar.Kayra Han Doğanay ve Ece’yi çağırdığında Doğanay ile Ece “Ağaçların arkasındayız” dediler. “Karşına çıkamıyoruz, utanıyoruz.” dediler. Sonra, olanları bir bir anlattılar. Kayra Han, bildiği şeyleri duymanın öfkesi içinde her birine ayrı cezalar verdi.

“Şimdi sen de Erlik'ten bir parça oldun” diyerek yılana verdi ilk cezayı. “İnsanlar sana düşman olsun; seni görünce vurup, ezip öldürsünler” dedi. Ece'ye döndü, “Sen, Erlig'in sözüne uydun. Yasak yemişi yedin. Cezanı çekeceksin. Çocuk doğuracaksın. Doğururken de acı çekeceksin. Sonunda öleceksin, ölümü tadacaksın.”

Doğanay'a ise “Erlig'in gösterdiğini yedin. Benim sözümü dinlemedin, Körmös Erlig'in sözüne uydun. Onun adamları onun dünyasında yaşar, Karanlıklar dünyasında bulunur. Benim ışığımdan yoksun kalır. Körmös (Şeytan, Erlig) bana düşman oldu; sen de ona düşman olacaksın. Benim sözümü dinleseydin, benim gibi olacaktın. Dinlemediğin için dokuz oğlun, dokuz da kızın olacak. Bundan sonra ben, insan yaratmayacağım. Artık, insanlar senden türeyecek.”

Kayra Han, Erlig'e de kızdı. Benim adamlarımı niçin aldattın? diye sordu öfkeyle. Erlig “Ben istedim, sen vermedin. Ben de senden çaldım. Artık, hep çalacağım” dedi. Kayra Han da, Öyleyse; dokuz kat yerin altında ayı, güneşi olmayan karanlık bir dünya var. Seni oraya atıyorum” diyerek Erlig'i cezalandırdı.

Her şey bitince, bütün insanlara birden ceza verdi. “Bundan sonra kendi yemeğinizi kendiniz kazanacak, gücünüzle elde edeceksiniz; benim yemeğimden yemek yok” dedi, “Artık, yüz yüze gelip sizinle konuşmayacağım. Bundan sonra size Gök Oğul'u (May-Tere) göndereceğim.”

Gök Oğul, insanlara birçok şey öğretti. Arabayı da Gök Oğul yaptı. Ot köklerini, yenilebilecek otları insanlara öğretti. Erlig, Gök Oğul'a yalvardı: “Ey Gök Oğul, bana yardım et. Kayra Han'dan izin dile. Yanına çıkmak istediğimi söyle. Yardım et bana.” Gök Oğul, Erlik'in dileğini Kayra Han'a iletti. Kayra Han aldırış etmedi. Gök Oğul, altmış yıl yalvardı.

Sonunda Kayra Han, Erlig'e “Düşmanlıktan vazgeçersen, insanlara kötülük etmezsen sana izin veririm, yanıma gelirsin” dedi. Erlig, söz verdi. Kayra Han'ın katına çıktı. Baş eğdi. “Beni kutsa. Bana izin ver, ben de kendime gökler yapayım” diye yalvardı. Kayra Han, izin verdi. Erlik, kendisi için gökler yaptı. Adamlarını topladı, yaptığı göklere yerleştirdi; kendisi de başlarına geçti.

“Ulu Kişi”

Çok kalabalık oldular. Kayra Han'ın en sevgili kullarından olan Ulu Kişi (Mandı-Şire), bu duruma çok üzüldü. Erlig’e savaş açtı ama yenildi. Bunu öğrenen Kayra Han “Erlig'e benden başka kimsenin gücü yetmez” dedi, “Ama gün gelecek, senin gücün Erlik'in gücünden üstün olacak”.
O gün geldiğinde Kayra Han, Ulu Kişi'ye “Güçlendin artık. Erlig’in göklerini başına yıkacak güce kavuşturdum seni” dedi. Ulu Kişi, kargıyı alıp Erlig'in göklerine gitti. Erlig'i yendi, kaçırdı; göklerini kırdı geçirdi. Erlig'in gökleri parça parça oldu ve Dünya’ya döküldü. İri ve kötü dünya parçaları yeryüzünün şeklini iyice bozdu. Eski düz dünya, yüksek dağlar, derin çukurlar, uçsuz bucaksız vadiler ve ormanlarla dolmuştu. Kayra Han, Erlig'i yerin altındaki karanlıklar ülkesine sürdü. Üzerine yedi kat kilit vurdu. Erlig’e dünyanın sonuna kadar orda kalmayı emretti.

Bunun üzerine Erlig, “Öyleyse ölmüş kişilerin canlarını bana ver; gövdeleri senin olsun, canları benim” dedi.
Kayra Han, Hayır, onları da sana vermeyeceğim, İstiyorsan kendin yarat.
Erlik eline çekiç, körük ve örs aldı. Vurmaya başladı. Her vuruşta bir hayvan ortaya çıktı. Kurbağa, yılan, ayı, domuz, deve ve kötü ruhlar yeryüzünü doldurdu. Sonunda Kayra Han, Erlig'in elinden çekici, örsü, körüğü aldı; ateşe attı.

Körük bir kadın, çekiç bir erkek oldu. Kayra Han, kadını tutup yüzüne tükürdü. Kadın bir kuş olup uçtu. Bu kuş, eti yenmeyen, tüyü işe yaramayan Kurday denilen kuştur. Kayra Han, erkeği de tutup yüzüne tükürdü. O da bir kuş olup uçtu; adına Yalban kuşu dediler.
Tanrı Kayra Han, hala göğün 17. Katında, tüm dünyayı ve evreni idare etmektedir.

Diğer gök katmanlarının 7. Katında Gün Ana, 6. Katında Ay Ata oturmaktadır. Kayra Han, iyi insanların hallerini mutlulukla izlemekte, kötü insanlara ise kızarak cezalandıracağı günü beklemektedir.

KAYNAKLAR

Başlangıcından Günümüze Türk Destanları, Bilgehan atsız GÖKDAĞ, Kemal Üçüncü; Akçağ Yayınları, 1.Baskı Ankara 2007, sf35
Cumhuriyet Dönemi Öncesinde Türkler, Yılmaz Öztuna, Babıali Yayınları, Nisan 2004 İstanbul
Türk Dünyası Tarihi, Sabahattin ŞİMŞİR, IQ yayıyncılık, Eylül 2012 İstanbul
http://edebiyatsever.blogcu.com/turk-destanlari/4221982

BERTUĞ KAYHAN
bertug.kayhan@ytb.gov.tr

Türk öğrenci…
ABD'nin Duke Üniversitesi'nde okuyor…
Ama bir özelliği var…

Ezgi'nin bursu Beyaz Saray'dan…

Ezgi Üstündağ lise yıllarında çok başarılı bir öğrenciydi, Princeton ve Georgetown gibi çok prestijli üniversitelerin kapıları kendiliğinden açıldı ama o, Iowa'daki Duke Üniversitesi'ni tercih etti… Başarısını sürdürdü ve bu üniversitede Başkanlık Bursu alan ilk Türk öğrenci oldu…

1994 ABD doğumlu Ezgi şöyle diyor: Amerika'ya karşı hissettiğim sıcaklığın yanı sıra hayatım boyunca Türkiye özlemim de çok büyük olmuştur. Evde hep Türkçe konuşmak, hep Türk yemekleri yemek, hep Türk müziği dinlemek bana Türklüğümü hatırlatmıştır. O nedenle elimden geldiğince Türkçe kitap okumak, Türkiye haberlerini takip etmek, Amerika'daki diğer Türklerle kaynaşmak benim için çok önemlidir.

Ezgi, Amerika'nın Duke Üniversitesi'nin Uluslararası İlişkiler ve İşletme bölümlerini tam bursla okuyan bir Türk öğrencisi. Öğrenim hayatı başarılarla dolu. Liseyi 5.00'lık not sistemi üzerinden 4.133 ile bitirdikten sonra Princeton ve Georgetown gibi prestijli üniversitelerden de kabul alan Ezgi, tercihini Duke Üniversitesi'nden yana kullandı. Birçok sosyal faaliyet ve gönüllü çalışmada görev alıyor. Ayrıca Ezgi'nin başarıları devlet tarafından da ödüllendirildi ve 2012 yılı Iowa Eyaleti'nin ABD Başkanlık Bursiyeri ilan edildi. Böylece ilk kez bir Türk vatandaşı Başkanlık Bursu'nu kazanmış oldu.

Annemle babamın bana verdiği iki en önemli değer öğrenme sevgisi ve Türk kimliğimdir. Onların çalışkanlığı ve eğitime verdikleri önem beni her zaman için motive etmiştir. Aynı şekilde, onların vatan severliği bendeki derin Türkiye tutkusuna sebep olmuştur.

Fakat bu iki nesne bana hediye edilmemiştir—her ikisi de emanettir, bir sorumluluktur. Nasıl derslerimden iyi not alabilmek için haftada saatlerce çalışıyorsam, Türkiye'den binlerce mil uzakta otururken ana dilimi ve kültürümü koruyabilmek için aynı şekilde hep çaba sarf ettim, hala da ediyorum. Liseye başladığımda kendime hayatım boyunca bana verilen bu iki değerli emaneti korumak ve bu mühim sorumlulukları yerine getirebilmek için uğraşacağıma söz vermiştim. Çok şükür şimdiye kadar da başarılı olduğumu düşünüyorum.

Ailem Amerika'ya 1990 yılında göç ettiler. Boğaziçi mezunu olan annemle babam, babam mühendislikte doktorasını bitirsin diye New York eyaletinde Ithaca kentine yerleştiler. Kasım 1994'de ben doğdum. Çocukluğumu New Mexico, California ve Iowa eyaletlerinde geçirdim ve böylece Amerika'nın ayrı ayrı güzel coğrafyalarını görebildim. Amerika kadar büyük ve çoğulcu bir memlekette büyüyebilmek gerçekten çok güzel oldu benim için. Yaşadığım eyaletlerin sıcak insanlarıyla kaynaşabilmek ve eğitim için sağlanan neredeyse sonsuz kaynaklardan faydalanmak herkese tanınan bir şans değildir. Bu sebepten dolayı Amerika'nın bana katkısının çok büyük olduğunu düşünüyorum.

Elbette bu Amerika'ya karşı hissettiğim sıcaklığın yanı sıra hayatım boyunca Türkiye özlemim de çok büyük olmuştur. Evde hep Türkçe konuşmak, hep Türk yemekleri yemek, hep Türk müziği dinlemek bana Türklüğümü hatırlatmıştır. O nedenle elimden geldiğince Türkçe kitap okumak, Türkiye haberlerini takip etmek, Amerika'daki diğer Türklerle kaynaşmak benim için çok önemlidir. Fazla Türk'ün bulunmadığı bir eyalette yaşadıktan sonra Duke Üniversitesine gelip ve buradaki yoğun Türk toplumunun aktif bir üyesi olabilmek beni çok gururlandırıyor.

"Okuma sevgim ve Türk kimliğim bana her zaman güven verdi…"

Annemden babamdan kaynaklanan okuma sevgim ve Türk kimliğim sayesinde okulda ve diğer sosyal faaliyetlerimde kendime güvenerek hareket etmişimdir. Liseyi tam notla (4,0 üzerinden 4,133) bitirmemin yanı sıra, üç derneğin başkanıydım ve tenis oynamaya vakit buldum. Ayrıca okuldaki faaliyetlerim dışında yaşadığım şehrin gazetesi için üç sene boyunca yaklaşık 75 tane yazı yazdım, birçoğu da ön sayfada yayımlandı.

Gönüllü çalışmak da benim için çok önemlidir. Lisedeyken okulumdan 21 öğrenciyle birlikte Uganda'daya gittim. Uganda'da, ziyaret ettiğimiz köye okul inşa etmelerine yardımcı olduk. Tabii bizim yerlilere maddi katkımız onların bize manevi katkılarının yanında hiç birşey değil. Son yılımda bir arkadaşımla beraber Uganda'daki köye temiz kuyu suyu sağlayabilmek için okulda müzik festivali düzenledik. Getirdiğimiz 16 sanatçının yardımlarıyla beraber 5.000 dolar topladık, kuyu da geçen yaz tamamlandı.

Liseden mezun olduğum yıl da Bir çok başarıyı elde edebildim. Nisan 2012'de Duke Üniversitesi'ne tam bursla (senede 60.000 dolar artı 7.000 dolar araştırma fonları) kabul edildim. Diğer kabul edildiğim üniversiteler arasında Princeton ve Georgetown gibi okullar da vardı. Bir kaç hafta sonra ABD'nin Milli Eğitim Bakanlığı (Department of Education) tarafından Iowa eyaletinin Presidential Scholar'ı (Başkanlık Bursyeri) olarak ilan edildim. Bu ödül her yıl Amerika'da mezun olan 3 milyon öğrenci arasından sadece 120 gence layık görülüyor.

Cumhurbaşkanımız ve Dışişleri Bakanımız ile tanıştığım günü asla unutmayacağım…"

ABD Başkanı Obama ve Milli Eğitim Bakanı Arne Duncan'ın armağan ettikleri bursiyer altın madalyasını kabul etmek için Haziran 2012'de Washington'da misafir edildik ve birçok önemli devlet adamıyla tanıştık. Ödülü kazandıktan sonra Chicago Başkonsolosumuz Sn. Fatih Yıldız beni 19 Mayıs 2012'de misafir etti ve Cumhurbaşkanımız ve Dışişleri Bakanımız ile tanıştırdı. O anı hiç unutmayacağım! Yazın da Amerika'nın Türkiye Büyükelçisi Francis Riccardione ile İstanbul'da bir araya geldim, o da tebrik etti. Başkanlık Bursu'nu kazanan ilk Türk-Amerikalı olmak beni gerçekten çok gururlandırıyor.

Duke'a başladığımdan beri lisedeki aktif yaşamımı sürdürüyorum. Türk Öğrenci Derneği'nin yönetim kurulundayım ve tüm finans işlemlerini idare ediyorum. Aynı zamanda üniversitenin resmi haber ajansı için her hafta yazı yazıyorum ve bu sayede kampüsteki birçok değerli akademisyen ve öğrenciyle tanışma fırsatım oldu. Duke'ın bulunduğu şehirde (Durham, North Carolina) geçen sene Sudanlı ve Iraklı mültecilere İngilizce öğrettikten sonra 2013 yazında Duke Engage Durham isminde üniversitenin düzenlediği bir gönüllü çalışma programına kabul edildim. Bu programın çerçevesinde Durham'da bir kredi kooperatifinin Halkla İlişkiler (Public Relations/ PR) bölümünde çalıştım. O altı haftalık staj boyunca Self-Help'ın (çalıştığım hayır kurumu/kredi kooperatifi) yeni dijital pazarlama teknikleri uygulamasına yardımcı oldum. Programın son dört haftasında da Durham, ABD'nin 'kardeş kenti' Durham, İngiltere'ye gittik. Oradayken akıl hastalarına hizmet eden bir hayır kurumunda gönüllü çalıştım. Orada tanıştığım sevecen insanlar sayesinde akıl hastalarına ne kadar haksız yere ön yargıyla yaklaşıldığını anladım. Şimdi bu konuda kesinlikle kendimi daha hassas ve açık fikirli hissediyorum.

"Değişim programıyla Türkiye'ye geleceğim günü dört gözle bekliyorum…"

Faaliyetlerimin yanı sıra Uluslararası İlişkiler ve İşletme okuyorum. Birinci sınıftayken iki tane Türk edebiyat dersi aldım ve dilime böylece daha da hakim olabildim. Ayrıca ilkbaharda Boğaziçi Üniversitesi'ndeki Duke değişim programına katılacağım ve ilk kez Türkiye'de okumuş olacağım Şubat ayını gerçekten dört gözle bekliyorum.

Tabii ki de hem Türk kimliğimi hem de Amerika'daki öz geçmişimi bir araya getiren en önemli faaliyetim Yurtdışı Genç Liderler programıdır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'na bana ve diğer genç arkadaşlarıma sunduğu bu eşsiz imkanı için çok teşekkür ediyorum. Program sayesinde Sn. Egemen BAĞIŞ ve Sn. Bekir BOZDAĞ gibi önemli siyasetçilerle tanışma fırsatımız oldu. Birçok seminerde de Türkiye tarihi, edebiyatı, siyaseti gibi çeşitli konularda bilgi edindik. Ve tabii ki benim gibi yurtdışında büyüyen gençlerle tanışmak da çok güzel oldu. Hayatımda hiç Avustralya, Fransa, Almanya, Hollanda, vs., kadar uzak ve farklı memleketlerden gelen Türklerle tanışacağıma ihtimal vermezdim. Fakat özgeçmişlerimiz, bireysel fikirlerimiz ve inançlarımız ne kadar farklı olsa da biz çok çabuk kaynaştık ve bir birbirimizden hakikaten çok şey öğrendik, öğrenmeye de devam ediyoruz. Bu değerli gençleri arkadaşlarımın arasında sayabildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum.

"İki memleketimi de çok seviyorum ve kopmak istemiyorum…"

Üniversiteden sonrası ise, hem Amerika hem Türkiye'de iş yapan bir uluslararası firmada çalışmayı hedefliyorum. Kariyer olarak ya Yönetim Danışmanlığı ya da Halkla İlişkileri düşünüyorum. Üniversiteyi bitirmeden önce hem Amerika'da hem Türkiye'de staj yapmak istiyorum ki kariyerime atılmadan iki ülkedeki iş ortamını da görebileyim. İki memleketimi de çok sevdiğim için ikisinden de kopmak istemiyorum.

Şimdiye kadar bu başarıları ve fırsatları elde edebildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum. Bundan sonra da annemle babamın bana verdiği bu iki emaneti, öğrenme tutkumu ve Türk kimliğimi korumak için elimden geleni yapacağım.

ALİ IŞIK
ali.isik@ytb.gov.tr

Uluslararası Öğrenciler Akademisi Programı

kapsamında 5 ilde toplam 7 proje gerçekleştirildi

Türkiye burslusu olarak ya da kendi nam ve hesabına ülkemizde yükseköğrenim gören öğrencilerin akademik, sosyal ve kültürel donanımlarının güçlendirilmesi, bulundukları üniversiteye, şehre, ülkemize, toplumumuza kültürümüze yakınlık sağlaması, Türk kültür ve medeniyeti ile Türkiye'nin küresel vizyonu hakkında bilgilendirilmeleri ve öğrencilerin mezuniyet sonrasında kendilerinden beklenilen sosyal sorumluluk bilinciyle donatılması amacıyla başkanlığımız bir eğitim ve kültürel etkinlik programı hazırlamıştır. Program "Uluslararası Öğrenciler Akademisi" başlığı altında 2012-2013 akademik yılı içerisinde 5 ilde toplam 7 proje ile gerçekleştirildi.

Programlar Ankara, İstanbul, Bursa, İzmir ve Sakarya illerindeki saygın üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve araştırma merkezleri aracılığı ile gerçekleştirilirken, Uluslararası Öğrenciler Akademisi burslu ya da burssuz tüm uluslararası öğrencilerin katılımına açık tutulmuştur. 2013 yılı Şubat ayında adı geçen illerde tüm uluslararası öğrencilere ilan edilmiş, 2.000 üzerinde başvuru arasından seçilen 600 öğrenci ile yürütülmüştür.

Uluslararası Öğrenciler Akademisi dersleri "Sosyal Bilim Çalışmaları", "Kültürel Çalışmalar" ve Sivil Toplum Çalışmaları" adlı 3 ana başlık altında işlenmiş, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi, Türkiye Çalışmaları, Medya ve İletişim, Edebiyat, sivil toplum ve lobicilik üzerine dersler verilmiş, şehir içi ve şehir dışı kültürel geziler tertip edilmiştir. Programlar her ilde toplam 14 hafta sürmüş, öğrenciler Türkiye'nin en saygın akademisyen, yazar ve sanatçılarından program boyunca faydalanmışlardır.

Programlar çerçevesinde yapılan şehir içi ve şehir dışı kültür gezileriyle ülkemizin binlerce yıllık tarihsel zenginliği ve kültürel mirası öğrencilere tanıtılmıştır. Ayrıca Uluslararası Öğrenciler Akademisi çerçevesinde TÖMER öğrencilerinin katılabileceği, Türkçe öğrenimlerine katkıda bulunacak ve öğrenme sürecini hızlandıracak Türkçe çalışma grupları oluşturulmuş Türkçe kitap okuma gruplarıyla öğrencilerimizin Türkçe hazırlık eğitimleri desteklenmiştir.

Programlara devamlı olarak katılıp başarılı bir şekilde bitiren öğrencilere sertifikalar verilmiş ve en başarılı öğrencilere Ankara'da gerçekleşen Türkiye Mezunları Mezuniyet Programı'nda Başbakan Yardımcımız Sayın Bekir Bozdağ ve Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet Davutoğlu tarafından çeşitli ödüller sunulmuştur.

Programlar katılımların arttırılması için yaygınlaştırılacak diğer illerde de planlanarak uygulanacaktır.

Eğitim programları yaygınlaştırılarak sürekli hale getirilecek ve uluslararası öğrencilerin yoğun olduğu her ilde uygulanacaktır.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

"Yabancı gözüyle" bakıldığında, Türkiye nasıl görülüyor… Ürdünlü Murad Yaghi'nin izlenimi çok önemli…

"Türkler çok yardımsever…"

28 yaşında elektronik mühendisine göre, Türkler'i diğer uluslardan ayıran en önemli özellik, yabancılara yardım etmek için çırpınmaları. O, "Neye ihtiyacım olsa, hemen yardıma koşuyorlar, kendimi bu ülkede güvende hissediyorum" diyor…

28 yaşındaki Ürdünlü Murad Yaghi, Haşami Üniversitesi'nde elektronik mühendisliğini bitirmiş. Türkiye Bursları programı sayesinde Türkiye'de eğitim alacak. Türkiye'ye geleli henüz 1 ay olmuş. Türk insanlarının yardımseverliği; İngilizce bilmemelerine rağmen ona her konuda yardım etmek için çırpınmaları, Türkiye'de Murad'ı en çok etkileyen detaylardan biri.

"TÜRKLER ÇOK YARDIMSEVER"

Ben Ürdünlüyüm. Bir fabrikada elektronik mühendisi olarak çalışıyordum. Ayrıca bir üniversitede elektronik mühendisliği ile ilgili eğitimler de verdim. Çalıştığım yerde daha da yükselebilmek için şu anda da doktoramı tamamlamaya çalışıyorum. Türk insanlarının çok yardımsever olduğunu düşünüyorum. Neye ihtiyacım varsa herkes karşılamaya çalışıyor. Burada ihtiyacımız olan her şeye sahibiz. Türkiye'de fiyatlar da oldukça ucuz. Türkiye'ye ayak bastığımız günden beri herkes bizimle çok ilgileniyor. Bizi karşılamaya gelen kişiler havaalanından yurda kadar bize eşlik ettiler. Bizimle iletişimlerini de hiç kesmediler. Herhangi bir şeye ihtiyacımız var mı yok mu hep sordular.

"TÜRKİYE İLE ÇOK ORTAK YÖNÜMÜZ VAR"

Türkiye ile kültürel anlamda birbirimize çok yakınız. Yemeklerimiz neredeyse aynı. Aynı dini yaşıyoruz. Birçok ortak noktamız var. Türkiye'de insanlar çok kibar. Burada kendi dilimde arkadaşımla konuştuğum zaman kimse umursamıyor. Bir arkadaşım anlatmıştı, Almanya'da yüksek sesle kendi dilinizde konuştuğunuz zaman insanların bakışlarını hissediyormuşsunuz. Yabancı dilde konuşan insanlar Almanya'da sorun olabiliyor. Bu tür şeyler çok rahatsız edici. Bunlar benim arkadaşlarımdan duyduklarım. Bu ülkede yeniyim ve haliyle bazı sorunlar yaşıyorum fakat herkes bana yardımcı olmaya çalışıyor. Burada çoğu insan İngilizce konuşamıyor fakat yine de ellerinden geldiğince her konuda bana yardımcı olmaya çalışıyorlar.

"TÜRKİYE'DE HERKES BANA YARDIMCI OLMAYA ÇALIŞIYOR"

Türkler oldukça dost canlısı. Hangi konuda olursa olsun bana yardım etmeye çalışmaları beni çok mutlu ediyor. İngilizce konuşamasalar bile yönümü bulmam konusunda bana yardımcı olmak için çabalıyorlar. Benimle konuşmaya ve anlaşmaya çalışıyorlar. Özellikle kaldığım yurtta, insanlar bana her konuda yardımcı olmaya çalışıyor.

Aynı odada kaldığım 5 Türk arkadaşım var ve onlar bana Türkçe öğrenmem konusunda çok yardımcı oluyorlar. Türkçe hazırlamam gereken derslerimde bana hep destek oluyorlar. Herhangi bir konu hakkında benimle konuşmaya çalışıyorlar. Türkiye'deki çoğu yerin çok ilginç olduğunu düşünüyorum. Gençlik Parkı, Anıtkabir ve Akvaryum. Hepsi de çok güzel yerlerdi.

"TÜRKİYE'DE GEZMEK İSTEDİĞİM YERLER VAR"

Gelecek hafta arkadaşlarımla Eskişehir'e gitmeyi planlıyorum. Şu an Eskişehir'deki iki arkadaşım Ankara'ya gelecekler. Ankara'yı çok merak ediyorlar. Beraber Ankara'yı gezeceğiz. Ankara'dan sonra da ben onlarla beraber Eskişehir'e gideceğim. Bana Eskişehir'deki nehri gösterecekler. Fotoğraflardan gördüğüm kadarıyla Eskişehir çok güzel bir şehir. Adana, Mersin, İstanbul ve İzmir görmek istediğim diğer şehirler. Bilgisayarımda hep fotoğrafları var.

"ŞU AN İÇİN EN BÜYÜK SIKINTIM DİL KONUSU"

Benim için Türkiye'deki en büyük sorun kimsenin İngilizce bilmemesi ve bu yüzden kimseyle rahatça anlaşamıyor olmam. Türkiye'de yeni olduğum için ben de Türkçe'yi henüz konuşamıyorum. Türkçe öğrenmek için zamana ihtiyacım var.

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER

BERTUĞ KAYHAN
İLKER KIRMIZI
bertug.kayhan@ytb.gov.tr
ilker.kirmizi@ytb.gov.tr

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Karadeniz sahili ile Zigana Dağları arasında yer alan, yüz ölçümü açısından küçük bir alan olmasına karşın nüfus ve ekonomi açısından Karadeniz'in önemli bir şehri olan Trabzon, 815 ilköğretim okulu, 86 lise ve 2 Aralık 1963 tarihinde öğretime başlayan Karadeniz Teknik Üniversitesi ile birlikte eğitimde önemli bir yere sahiptir.

17 fakülte, 10 meslek yüksekokulu, üç yüksekokul ve yedi enstitü ile eğitim ve öğretimini yapan Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2 bin kişilik akademik kadrosu, 81 il ve farklı ülkelerden yaklaşık 50 bini aşkın öğrencisi ile Türkiye'nin güzide eğitim kurumlarından birisi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu ve 28 arkadaşının verdiği teklifin, T.B.M.M.'de 20 Mayıs 1955 tarih ve 6594 sayılı kanunla kabul edilmesi ile kuruldu. Üniversitenin açılışı bizzat dönemin Başbakan'ı Adnan Menderes tarafından yapıldı. KTÜ, Türkiye'nin en eski dördüncü eğitim kurumu ve Ankara ve İstanbul'un dışında kurulmuş olan ilk üniversitesidir.

Fen, Edebiyat, Mühendislik, Mimarlık, Orman, İktisadi-İdari Bilimler, Tıp, Fatih Eğitim, Sürmene Deniz Bilimleri, Diş Hekimliği, İletişim, Güzel Sanatlar, Eczacılık, Of Teknoloji, Hukuk, İlahiyat, Sağlık Bilimleri olmak üzere 17 fakülte, Devlet Konservatuvarı, 10 meslek yüksek okulu, üç yüksek okul ve yedi enstitü ile eğitim vermektedir. Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2009 yılında diploma eki çalışmalarını tamamlayarak Diploma Eki Etiketi alan yedi Türk üniversitesinden biri olmuştur. Diploma Eki belgesi ücretsiz olarak her öğrenciye diploması ile birlikte çok konuşulan bir Avrupa dilinde verilir.

AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi), Avrupa Birliği tarafından geliştirilen, öğrencilerin yurtdışında gördükleri eğitimlerinin kendi ülkelerinde tanınmasını garanti altına almak üzere kullanılan bir akreditasyon sistemidir ve Karadeniz Teknik Üniversitesi bu önemli sistemi kullanmaktadır. Ayrıca bu sistemi uygulayan ilk Türk üniversitesidir.

KTÜ, Erasmus Programını Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin eğitim ve araştırma programlarına katılmaya hak kazandığı 2004 yılından beri uygulamaktadır. Bu program kapsamında yaklaşık 1000 kadar öğrenci Avrupa'da değişik üniversitelerde eğitim almıştır ve KTÜ'nün 20 Avrupa ülkesinden 150 üniversiteyle ikili anlaşması vardır. Leonardo Da Vinci Programı ile mühendislik ve uygulamalı branşlardaki öğrencilerin AB ülkelerine staj amaçlı olarak gönderilmeleri hedeflenmiştir. Ayrıca İsveç ve İngiltere'den üniversitelerle yapılan anlaşmalara bağlı olarak mühendislik, iktisat ve işletme alanlarında çift diploma imkanı sağlanmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Süleyman BAYKAL

Karadeniz Bölgesi'nin Kafkaslar'a, İran'a ve Rusya'ya yakın bir bölge olmasını biz bir misyon olarak kabul ediyoruz. Çünkü bu coğrafya ile iletişim bizim için önemli. Yürürlükte bulunan üniversiteler arası ikili anlaşmalarımız var. Üstelik bunlar sadece coğrafyamıza yakın olanlardan değil, Amerika, Almanya, İtalya, İspanya, gibi ülkelerin üniversiteleriyle de anlaşmalar yaptık. Yurtdışında görevde olan öğretim üyelerimiz var. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve bir "teknik" ibaresi var ama bizim sosyal bilimler ve sağlık bilimlerinde de bölümlerimiz mevcut. Ama temelde teknik bir üniversite olduğumuz için alt yapımız oldukça sağlam. Yurtdışında eğtim almış, öğretim görevi üstlenmiş çok sayıda akademisyenimiz var. Bunun yanında yurtdışına da çok sayıda akademisyen ihraç ettik. Bu yurtdışındaki çalışmalarımızın yanında yurtiçinde de önemli faaliyetlerimiz oldu. Mesela günümüzde eğitim öğretim yapan çeşitli üniversitelerin kurucuları Karadeniz Teknik Üniversitesi kökenlidir. Yani üniversitemiz misyon olarak eğitime ve bölgeye destek verme anlamında öncülük etmiştir. Bu coğrafya bir sağlık merkezidir. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne bağlı hastanelerimiz Artvin'den Ordu'ya, Rize'den Gümüşhane'ye hatta Erzincan ve Bayburt'a kadar hasta transferinin yapıldığı yegane hastanedir. Dolayısıyla bu anlamda ciddi bir misyon üstlenmiş durumdayız. Son dönemde aynı özellikleri taşıyan diş hekimliği fakültemiz kuruldu. Hatta şu anda bu fakültemiz neredeyse yetmeyecek konuma geldi ve geliştirme çalışmalarımız devam edecek.

Trabzon canlı bir yerdir. Ayrıca jeopolitik konumundan tarihine, kültürel geçmişine, yolların bağlantı noktalarından, havaalanı ve liman konumu ile de çok önemli bir yerdir. Ne de olsa Kafkasya'dan Avrupa'ya doğru bir giriş noktasıdır. O yüzden Trabzon'un önemi bugün büyüktür ama yarın daha da büyük olacaktır. Eğitim konusunda da önemli bir yere sahip olan bölgemiz kendi öğrencisini büyük şehirlere ihraç etse de kendi bölgesine ithal de ediyor. Bizim şu anda mevcut 53.000 öğrencimiz var.

Ayrıca Trabzon'da öğrencilerin yaşaması kolaydır. Çünkü öğrenciler için güvenlik sorunu olan bir şehir değildir. Ayrıca yurtlar anlamında da zengindir. Eskiden "öğrenciye ev vermeme" durumu vardı. Ancak bu durum Trabzon'da kırıldı ve hatta öğrenciye öncelik verilmeye başlandı. Öğrenci buraya geldiği zaman herhangi bir zorluk yaşamıyor. Bizler yabancı öğrencilerimize elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bize ağırlıklı olarak Kafkasya, İran gibi yakın coğrafyadan öğrenciler geliyor. O öğrencilerimiz de kendi içlerinde bir ortam oluşturmuş durumdalar.

Mevcut öğrenciler yeni gelen öğrencilere yardımcı oluyor, hangi imkanı nasıl kullanabileceğini anlatıyor. Adaptasyonda da çok büyük bir sıkıntı yaşanmıyor. Uluslararası öğrenciler birimimiz de öğrencilere her konuda yardım edebilmek için çalışıyor.

Bir Teknokent'imiz var. Teknokent'i daha da geliştirerek TÜBİTAK'ın projeleriyle çalışmalarımızı geliştireceğiz. Bu konuda da çalışıyoruz ve günden güne daha iyi duruma geliyoruz. Çünkü üniversitemizin mühendislik alt yapısı çok güçlü.

Çeşitli firma ve üniversitelerle bağlantımız var ve bu konudaki amacımız Teknokent'imizi daha canlı hale getirmek. Ayrıca bölgemiz bir sağlık merkezi olduğundan bu konuda da daha iyi hizmet vermek için, üzerinde çalışılan projelerimiz var.

NİLAY AYGÜN
nilay.aygun@ytb.gov.tr

Hollanda'da medya çalışmalarını sürdüren Yavuz Nufel "çuvaldızı kendimize batırmamızdan" yana…

Sorun yaşamamak için öz eleştiri şart...

"Hepimiz Hollandalılar'ı bize olan ön yargıları nedeniyle eleştiriyoruz. Bu tamam ama, ya bizim kabahatimiz? Acaba biz kendimizi onlara tam olarak anlatabiliyor muyuz? Özellikle yüce dinimizin barışçı, vicdanlı, insana dönük yönlerini onlarla gerçek anlamda paylaşıyor muyuz?"

"Hollanda'da 400 bin Türk, 1.400 dernek ve vakıf var. Bir milletin bu kadar bölünmesi normal bir olay değil. Bırakın Hollandalı'nın dilini, kendi diline hakim olmayan bir sürü başkanla karşı karşıyayız. Bu olmamalı. Millet olarak ne istediğimizi bilmek ve yeniden yapılanmak zorundayız."

"Şiirlerimde hep sokaktan, sokaktaki insanlardan, yaşadığım ve şahit olduğum olaylardan ilham alıyorum. Öğrencilerime şunu diyorum. Şair yaşadığını yaşatan, hissettiğini hissettirendir, Yaşadığı dönemin ve olayların canlı tanığıdır, olmak zorundadır. Yoksa şair değil ozan olursunuz, elmadan, kirazdan, daldan, serçeden bahsedersiniz…"

Son üç yıldır "Son Medya" genel yayın yönetmenlik görevini sürdürüyor Yavuz Nufel. Son Haber bünyesinde gazetecilik mesleğine gönül veren ekip arkadaşlarıyla günde 30 civarında haberi okuyucularıyla buluşturuyor. Yavuz Nufel ile Hollanda macerası ve içinde bulunduğu medya sektörü üzerine konuştuk. "Yazın dünyasına atılmam ilkokul yıllarım ile başlar. O zamanlar şimdiki gibi televizyonlar yoktu. Ben cami altında ihtiyarlara gazete okuyordum. Yani mesleğime önce okuyarak başladım. Derken yavaş yavaş kalemimle para kazanmaya başladım. Gırgır dergisine bulduğum bir espri Oğuz Aral tarafından çizildi ve bugünlere geldik."Mesleğe nasıl adım attığını kısaca bu cümlelerle özetleyen Samsun doğumlu gazeteci, şair ve edebiyatçı Yavuz Nufel, Avrupa'da yaşayan Türkler'in oldukça yakından tanıdığı bir isim. 1976 yılında Gırgır dergisinde yayınlanan espri ve fıkralarıyla yazın hayatına atıldı. 1985 yılında tahsilini yarıda bırakarak Hollanda'ya geldi.

"AVRUPA'YA GİDİNCE VİZYONUM DEĞİŞTİ"

Tahsilimi yarım bırakıp Hollanda'ya geldim. Geldiğimde gördüm ki Avrupa'daki insan benim Türkiye'de gördüğümden daha farklı. Bu insanlar şiirler yazmışlar, ufak tefek televizyon programları olmuş ama bunların destanı yazılmamış. Ben Nazım'ın memleketinden insan manzaraları gibi ya da Kuva-yi Milliye destanı gibi bu insanların; Avrupa'daki 5 milyon Türk'ün göçünün destanını yazmaya başladım. Hala da yazıyorum, bir bölümünü bitirdim.

"HOLLANDA'DAKİ TÜRKLER NE İSTEDİKLERİNİ BİLMİYOR"

Birlik beraberlik içinde değiller ama öyle görünüyorlar. Bundan 5 veya 6 sene önce 1400 civarında Türk derneği ve vakfı vardı Hollanda'da… Demek ki 400 bin Türk 1400'e bölünmüş… Bir yere, bir toplantıya gidersiniz başkandan geçilmez. Ne Türkçe'si ne Hollandaca'sı tam 1400 başkan. İstisnalar var elbette ama onlar da kaideyi bozmaz. Halkta sorun yok. Malum sıla, gurbet, hasret, ve ekonomik kriz dolayısı ile maddi sorunları var halkın… Çünkü daha göç destanında anlattığım gibi her 10 yılda birikimleri birileri tarafından tokatlandı. Şöyle ki; 60-70 arası akrabaları ve eş dost tarafından, köyde tarla aldılar, su bastı, koyun aldılar, kurt yedi… 70-80 arası malum kooperatifler geldiler "gelin sizi köyünüzde fabrika sahibi yapalım" diye… 80-90 arası bankalar ve bankerler. 90-2000 arası malum holdingler… 2000'den sonra kimsede para yok.

"HOLLANDA'DAKİ MÜSLÜMANLIK ÖN YARGISININ SEBEBİ YİNE MÜSLÜMANLAR"

İlk emri "Oku" olan bir dine mensup iken, okumazsan anlatmazsan olacağı budur. Ön yargılı oldukları için Hollandalılar'ı suçlamak yerine ben Müslümanları suçlu buluyorum. İnandıkları dini anlatmaktan acizler. Eğer anlatılabilse ön yargı kalmayacak. "Neden oruç, neden namaz, neden şu, bu?" Cevap aynı: "Dinim öyle emrediyor". "Ama neden?" diyor, cevap yok.

Bakın daha önce kurban gelince Hollanda medyası, hayvan hakları savunucuları, dernekleri bas bas bağırır "yasaklansın" derlerdi, bizimkiler utanır sıkılır falan filan. Son beş yıldır toplanan kurban payları bir fabrikada salam sucuk haline getiriliyor ve gıda bankalarına veriliyor. 16 milyon Hollanda nüfusunun 1 milyonu temel gıda ihtiyaçlarını bu bankalardan karşılıyor. Bir nevi yoksullara yardım evi diyebiliriz gıda bankalarına. Ses soluk kesildi. Belki de kurbanın gelmesini bizden daha çok bekliyorlar… Bir hastanede bir Müslüman çocuğu sünnet ediliyordu, ben de tercümanlık yapıyorum. Haliyle çocuk ağlıyor. Hollandalı üstüne vazife olmayan bir hanım, "çok barbarca" dedi. "Yahudiler de oluyor hala ve 10 bin yıldır" dedim, "mutlaka bir komşunuz vardır neden sormadınız?" diye devam ettiğimde kadın Yahudilerin de sünnet olduğunu, bilmiyormuş. Konuyu domuz etine getirdi. Domuz eti yemediklerini de bilmiyormuş. "Önce onlara soracaksın" dedim…

"KIBATEK ÖDÜLÜ"NÜ KAZANDI

2004 yılında Hollanda'ya gelişin resmi 40. yılı kutlandı. "Bunun için neler yapılabilir?" diye düşündüm ve 40 farklı meslekten başarılı insanın öyküsünü yazmaya karar verdim. Bu kitabım da 2005 yılında "KIBATEK Ödülü"nü aldı. KIBATEK, Kıbrıs Balkanlar ve Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu anlamına geliyor.

"ŞİİRLERİMDE İLHAM KAYNAĞIM SOKAKLAR"

Şiirlerimde hep sokaktan, sokaktaki insanlardan, yaşadığım ve şahit olduğum olaylardan ilham alıyorum. Öğrencilerime şunu diyorum. Şair yaşadığını yaşatan, hissettiğini hissettirendir, Yaşadığı dönemin ve olayların canlı tanığıdır, olmak zorundadır. Yoksa şair değil ozan olursunuz, elmadan, kirazdan, daldan, serçeden bahsedersiniz…

"YAZILARIMDA HAKSIZLIKLARA DEĞİNİYORUM"

Yazılarımda seçilmişler, atanmışlar, bürokratlardan tutun da 40 yıldır başında bulunduğu STK koltuklarına ikinci bir adam yetiştirememiş basiretsizlerin gerçek yüzünü gösteriyorum, "ti" ye alıyorum. Kendi kültürünü yaşadığı toplumun değer yargılarından daha aşağıda görenlere "El-itlerimiz" diyorum… En son ailesinden alınıp eşcinsel aileye verilen 9 yaşındaki Yunus olayını gündeme taşıdıktan sonra baktık ki o gösterilerden yürüyüşlerden tepkilerden ötürü, 59 Türk aile "koruyucu aile" olmak için başvurmuş. Yazdık, konuşmakla olmuyor... "Keşke eşcinseller kadar insan olabilseydiniz" dedik… Dernekler vakıflar kuruldu sonuç kocaman sıfır… Oysa sadece Hollanda'da 6 bin Türk çocuğunun bu risk altında olduğu söyleniyordu. Bir akademisyenimiz araştırma yapmış, hem bizi hem Ankara'yı yanıltı 6 bin rakamı ile. Önce bu akademisyenimizi (Özcan Hıdır) gündeme aldık. Sanırım bundan sonra masa başı araştırma yapıp kimseyi yanıltmaz. Sonra yine aynı şahıs, askerlik konusunda Hollandalı vatandaşların "Bedelli Askerlik 6.500 avro olsun" dediklerini bizzat Ankara'da Başbakanımıza söyledi. Oysa "en yüksek 5 bin" rakam beklentisi vardı Avrupalı Türkler arasında. Kısaca olumsuzlukların üzerine gidiyoruz, hak ve hukuka saygılı olarak.

"HOLLANDA BASINI TARAFSIZ DEĞİL"

Hollanda basını tarafsız değil. Eğer ülke içinde bir mesele varsa taraf oluyorlar. Fakat dış meselelerde hükümeti seven, sevmeyen olsun tek yürek, tek vücut halindeler. Yunus olayının patlama noktası, bizim, "Başbakan Erdoğan, Yunus'u almaya geliyor" başlıklı bir haberimizledir. Daha önce aileyi tutan, ailenin yanında olduğunu zannettiğimiz basın bile birden "Türkiye bizim içişlerimize karışamaz" demeye başladı. Uluslararası her konuda bu böyle, içlerinde birbirlerini yeseler bile uluslararası meselelerde aynı açıdan bakarlar olaylara.

"SON ÜÇ YILDA HOLLANDA'DAKİ GAZETECİLİK İMAJINI DÜZELTTİĞİMİZE İNANIYORUM"

Hepsi iyi niyetli arkadaşlar, fakat Hoca Nasrettin gibiler… Parayı verenin düdüğünü çalmak gibi. Reklam pastaları aynı. Şu anda 10'a yakın yerel medya var. Resmi ilan diye bir şey yok. Gidilecek kapılar aynı, millet yanlış anlamasın diye çocuğunu çaktırmadan gülerek çimdikleyen anne gibiler… Hepsi de kişiye endeksli, hatta medya patronu olduğunu söyleyenlerin çoğu, ya işsizlik ödeneğinden ya da hastalık kasasından alırlar. Yani Hollanda Basın Yayın Kurumu NJV hiçbirini tanımaz. Genelde aylık çıkarlar, ikinci şahıs çalıştırmaya ya paraları vardır ya da yoktur. Çünkü yayın organını kuran kişi bu işin yürümeyeceğini, bir süre sonra çeşmenin kesileceğini bildiği için testisini doldurmak zorundadır. En zoruma giden de bu zaten, mesleği ayaklar altına alan bu arkadaşlarımızı görenler, gazetecileri hep böyle sanıyor. Şükürler olsun ki son 3 yıldır bunun böyle olmadığını gösterdik.

BERTUĞ KAYHAN
bertug.kayhan@ytb.gov.tr

Türk voleybolunun Uzakdoğu' da ki Altın Kızı:

YELİZ BAŞA

O, Türkiye'nin Uzakdoğu'daki başarılı temsilcisi. 10 yıl Beşiktaş formasını giydikten sonra 2012 yılında Japonya'nın NEC Red Rockets takımına transfer olarak Japonya'da forma giyen ilk Türk voleybolcu oldu.

NEC Red Rockets'te başarılı bir sezon geçiren Yeliz Başa, kısa zamanda Uzakdoğu voleybol camiasının dikkatini çekti ve kariyerinde başarılı bir şekilde ilerlemeye devam ediyor. Yeni sezonda da Kore'nin Hyundai Engineering&Construction takımında forma giyecek olan sporcu, Kore'de de forma giyen ilk Türk kadın voleybolcu oldu.

Yeliz Başa 13 Ağustos 1987'de İstanbul Beykoz'da doğdu. Baba tarafı Bulgaristan göçmeni annesi ise Rizeli olan sporcu, profesyonel kariyerine ilk adımı doğup büyüdüğü semtin takımı Beykoz Spor'da attı. Daha sonra Beşiktaş'ın yıldız takımı antrenörünün kendisini keşfetmesiyle Beşiktaş'ın Yıldızlar Takımı'na transfer oldu. Hem de bonservis bedeli olarak yalnız altı tane voleybol topu karşılığında... Bu transfer onun için Uzakdoğu'ya açılan yolun başlangıcı oldu ve Başa'nın yolu Japonya'dan Kore'ye kadar uzandı. Hedefini ise kendisi açıkça ifade ediyor; "Güney Kore'ye gelen ilk Türk voleybolcu olarak kardeş ülke Kore'de de başarılı bir sezon geçirip iz bırakmak istiyorum…"

Başa ile yaptığımız sohbet şöyle gelişti…

Kariyeriniz Nasıl Başladı?

Orta gelirli, üç kız çocuğu olan bir ailenin ortanca çocuğuyum. Çocukken çok hareketli ve enerjiktim. Ortaokulda Beykoz Spor'un voleybol seçmeleri olacağı afişini gördüm ve hafta sonlarımı değerlendirmek düşüncesiyle voleybola başladım. Lise birinci sınıfta okurken okulda bando takımı çalışması yapıyorduk ve Beşiktaş'ın yıldız takımı antrenörü bir sebepten dolayı orada idi. Uzun boyumdan ötürü beni fark etti ve ailemle konuşup Beşiktaş Yıldızlar Takımı'na transfer etti. Hem de bonservis bedeli olarak sadece altı adet voleybol topu karşılığında. Daha sonra Yıldız, Genç ve A Takımı olmak üzere 10 sene Beşiktaş'ta forma giydim.

Japonya'ya gitmeye nasıl karar verdiniz? Sonuçta siz Japonya'da forma giyen ilk Türk kadın voleybol oyuncususunuz ve sizden önce kimse orada oynamamıştı. Bu durum sizde bir çekince yarattı mı?

Gerçekten karar verme süreci zor oldu. Beşiktaş'taki son senemde Japon milli oyuncu Maiko bizim takımda oynuyordu ve performansını görmek için maçlarına Japon Milli Takımı antrenörü geliyordu. O arada beni fark etmiş ve Japonya'da öneride bulunmuş. Menajerim vasıtasıyla süreç başladı. O günlerde Azerbaycan, Kore ve Rusya takımlarından teklifler alıyordum. Eşim ve menajerimle birlikte bir kariyer planlaması yaptık ve voleybol gelişimim için Japonya çok cazip geldi. Sonuçta olimpiyatlarda üçüncü oldular ve ligleri çok başarılı. Dünyaca ünlü oyuncular gelip burada yedek kalabiliyor. Japonya'da oynayacak ilk Türk olmak beni çok heyecanlandırdı ve gurur verdi. Çünkü öncü olmayı seviyorum. Transfer olduğum NED Red Rockets için başarısız bir sezondu ve iyi günler geçirmiyordu. Havaalanına indiğimizde beni karşılamaya gelen kulübün genel menajerine şampiyon olacağımızı söyledim. Çok şaşırdı ve fazla ihtimal vermedi. O sezon final oynadık ve normal lig etabını birinci bitirdik. Finalde dizim sakatlandı ve maçta ağrılı oynadım. Maalesef ki o maçta kaybettik ama bence büyük iş başardık. Bu başarıya katkım olduğu için bir Türk olarak gurur duyuyorum, iyi bir iz bıraktığıma inanıyorum.

Orada nasıl karşılandınız? Size karşı nasıl davranıldı?

Çok iyi karşılandım ve bir sorun yaşamadım. Birçok Türk ve Japon dostum oldu. Japon arkadaşlarım ile aramız gayet iyidir, zaten Japonlar çok narin ve sürekli gülüyorlar. Kızgınlıklarını, öfkelerini ve sevgilerini bizim gibi uç noktalarda belli edemiyorlar. Bunun yerine gülüyorlar ve gerçekten içten mi güldüğünü anlamak için orada kalıp onlarla yaşamanız gerekiyor.

Avrupa'da forma giymek ile Uzakdoğu'da forma giymek arasında ne gibi farklılıklar ya da benzerlikler var?

Antrenman programlarından veri analizlerine, sisteminden voleybol mantalitesine kadar birçok farklılıklar var. Avrupa'da yüksek oyuncular ve güce dayalı oluyor. Asya'da hız, teknik ve defans kurgusu mükemmel. Zaten bunu da olimpiyatlarda Japonya üçüncü, Kore dördüncü olarak gösterdi.

Bundan sonraki hedefleriniz neler?

Japonya'da çok iyi bir sezon geçirdim. Şimdi de ülkemizin Güney Kore'ye giden ilk oyuncusu olarak Hyundai Engineering&Construction takımına transfer oldum. Şu anda burada çalışmalarımız sürüyor ve hedefimiz şampiyonluk. Kardeş ülke Güney Kore'de de iz bırakarak başarılı bir sezon geçirmek istiyorum.

Sizi örnek alacak olan yeni nesil gençlere neler tavsiye edersiniz?

Kesinlikle yılmadan çalışsınlar. Korkmadan hayallerinin peşinden koşsunlar. Planlarını çok ama çok iyi yapsınlar. Kolayını düşünmeden hedeflerini her zaman yüksek tutsunlar. Forma şansı bulabilecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri ve sahasında uzun süre kalabilecekleri kulüpleri tercih etsinler.

Uzakdoğu'da yaşayan bir Türk sporcu olarak devlet büyüklerimize iletmek istediğiniz talep ve isteklerniz var mı?

Öncelikle Japonya'da bana büyük destek veren, beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan ve ihtiyacım olduğu her zaman yanımda olan Japonya Büyükelçimiz Serdar Kılıç ve eşi Sinem Kılıç'a teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. Sporumuzu geliştirmek için ise Türk voleyboluna daha çok yatırım yapılmasını arzu ediyorum ve yeni nesilin eğitimine destek olunarak bu yeteneklerin A Milli Takımımıza kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.

HUKUK

FATİH NİŞANCI
fatih.nisanci@ytb.gov.tr

Avrupa Birliği Adalet Divanı örnek kararı Türkler için kazanılmış hak oldu…

Almanya'nın "Vatandaşlık Seçimi" Zorlaması AB Hukukuna Aykırı

Türk vatandaşları Alman vatandaşlığını meşru bir şekilde kazanmaktadırlar. Uluslararası hukuk, vatandaşlığın kazanılması ve kaybedilmesi konusundaki yetkinin ilgili ülkelere ait olduğunu belirtmekle birlikte, AB vatandaşlığı ve buna bağlı hakları ilgilendiren hallerde normlar hiyerarşisinin en üstünde olan AB hukukunun dikkate alınması gerektiğini tekrarla vurgulamıştır.

Almanya'nın 2000 yılında getirmiş olduğu opsiyon modeli Türk vatandaşlarının yalnızca Alman vatandaşlığını değil aynı zamanda AB vatandaşlığını ve bu vatandaşlığa bağlı hakları doğrudan etkileyen bir husustur. AB vatandaşlığı ve orantılılık ilkesi bakımından sonuçları değerlendirmeye tabi tutulmaksızın yalnızca ulusal hukuk politikalarıyla getirilmiş olan "Opsiyon Mecburiyeti" bu haliyle Avrupa Birliği hukukunu açıkça ihlal etmektedir.

Opsiyon Modeli ve Rottmann Kararı

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD) 02.03.2010 tarihli Rottmann Kararı (C-135 /081) Almanya'da Opsiyon Mecburiyeti ile karşı karşıya kalan Türk vatandaşları için de emsal teşkil edebilecek bir karar niteliğindedir.

İlgili kararında ABAD, vatandaşlığı kazanma ve kaybettirmeye yönelik karar ve düzenleme yetkisinin kural olarak üye ülkelere ait olduğunu belirtmekle beraber, ülke vatandaşlığını kaybetmenin aynı anda AB vatandaşlığını da kaybettirme neticesini meydana getirdiği hallerde, bu düzenlemelerin ancak AB hukuku dikkate alınarak ve orantılılık ilkesi çerçevesinde gerçekleşebileceğine hükmetmiştir.

Karara Konu Teşkil Eden Vaka

Karara konu teşkil eden vakada Avusturya vatandaşı Dr. Janko Rottmann 1995 yılında hakkında mali suçlardan soruşturma başlatılması üzerine ikametgâhını Avusturya'dan Münih'e taşımış ve 1998 yılında Almanya vatandaşlığı başvurusunda bulunmuştur.

Vatandaşlık başvurusu esnasında Alman vatandaşlık kanununa göre bildirmesi gereken, aleyhinde yürütülmekte olan soruşturmayı ilgili yabancılar dairesinden gizlemiştir. Alman vatandaşlığını bu şekilde kazanan Rottmann Avusturya kanunları gereği Avusturya vatandaşlığını kaybetmiştir.

Rottmann'ın tutuklama kararından dolayı Avusturya'da arandığını Alman makamlarının öğrenmesi üzerine 2009 yılında Rottman'ın vatandaşlığı geriye yönelik olarak iptal edilmiştir.

Rottmann'ın ilgili karara karşı yargıya başvurmasıyla mesele Almanya Danıştay'ına kadar taşınmış ve Almanya Danıştay'ı da Avrupa hukuku bakımından yorumlanmak üzere meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanı'na taşımıştır. Danıştay, ABAD'a özetle şunu sormuştur:

"AB üye devletleri, vatandaşlığını hile yoluyla kazananların vatandaşlığını iptal ettiği hallerde, Avrupa Birliği hukukunu ve bu bağlamda Avrupa Sözleşmesi'nin 17. maddesini ihlal etmiş olur mu? Bu noktada vatandaşlığı iptal edilen şahsın vatansız kalması ya da ülke vatandaşlığının iptalinin aynı zamanda AB vatandaşlığının kaybedilmesine netice vermesi AB hukuku bakımından özellikle dikkat edilecek bir husus mudur?"

ABAD Kararının Özeti

ABAD kararının gerekçesine başlarken vatandaşlığı kazanma ve kaybetme şartlarının belirlenmesi milletlerarası hukuk tarafından, yerleşik içtihatlarda da ortaya konulduğu üzere, kural olarak üye ülkelerin yetkisine bırakılmış bir mesele olduğunu vurgulamıştır.

Ancak bu yetkinin mutlak bir yetki olmadığını ve Avrupa Birliği hukukunu ilgilendiren alanlarda AB hukukunun dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır.

Bu cihetle, kendisine Avrupa Sözleşmesi'nin 17. maddesi ile tanınan statü ve buna bağlı olarak verilen haklara halel getirecek şekilde bir AB vatandaşının haklarını ihlal eden durumların özü ve sonuçları itibari ile AB hukuku çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. İzahatına devamen ABAD, AB vatandaşlığı statüsünün üye ülke vatandaşlarının en temel statülerinden biri olduğuna dikkat çekmiştir.

Buna göre, AB sözleşmesinin 17/2. maddesi ile tanınan bu statü gereği AB Sözleşmesi ile AB vatandaşları için öngörülen hak ve mükellefiyetlere ve bu bağlamda AB hukukunun maddi uygulama alanında belirlenen hakları ABS madde 12 çerçevesinde talep edebilecektir. ABAD, yukarıda sayılan sebeplerden dolayı AB üyesi ülkelerin vatandaşlığa dair yetkilerini kullanırken AB hukukuna gözetmeleri gerektiğine hükmetmiştir..

Bu noktada divan, AB Hukuku'nun gözetilmesi gereğinin, vatandaşlığa müteallik hükümleri belirleme hususunda üye ülkelerin yetkili olması kuralını ihlal etmediğini vurgulamıştır. Burada mevzu bahis olan husus, AB hukuku ile AB vatandaşlarına verilen hakların uygulanmasını ilgilendiren hallerde bu yetkinin AB hukuku çerçevesinde kullanılması gereğidir.

Daha önce Avusturya vatandaşlığına sahip olan davacı Rottmann, Alman vatandaşlığına geçmekle Avusturya vatandaşlığını kaybetmiş, AB vatandaşlığını ve bu hakka bağlı hakları da Alman vatandaşlığı üzerinden kazanmıştır.

ABAD'a göre, vatandaşlığın geriye yönelik kaybettirilmesine yönelik üye ülkelerin yapmış olduğu düzenlemeler vatandaşlığın hile ile kazanılması durumunda AB hukukunun ihlalini teşkil etmemektedir. Zira ülkelerin vatandaşları ile tesis etmiş olduğu ilişkinin güvene ve hak ve mükellefiyetlere karşılıklı olarak riayet etmeye dayalı bir şekilde tesis etme hakları vardır.

ABAD, hile ile kazanılan vatandaşlığın geri alınması, İnsan Hakları Beyannamesi'nin 15. maddesi ile vatandaşlığa dair ortaya koymuş olduğu kimsenin zorla vatandaşlıktan çıkarılamayacağı şeklindeki temel ilkeyi ihlal etmeyeceğini belirtmiştir. Zira hile ile kazanılmış olduğu ispatlanan bir vatandaşlığı geriye yönelik iptal etmek vatandaşlığı cebren kaybettirme hâli olmayacaktır.

ABAD'a göre böyle bir durumda ülke vatandaşlığı ile birlikte AB vatandaşlığının da kaybedilmiş olması AB hukukunun himayesi altında değildir.

Hile ile kazanılan vatandaşlığın iptaline yönelik değerlendirmelerinden sonra ABAD vatandaşlığın kaybedilmesini netice verecek kararlarında mahkemelerin dikkat etmeleri gereken hususlara değinmiş ve mahkemelerin vatandaşlığa yönelik karar verirken bu kararın yalnızca iç hukuk bakımından orantılı olmasını kontrol etmesinden öte, kararın AB hukuku bakımından da orantılı olup olmadığını değerlendirmesi gerektiğini belirtmiştir. ABAD kararında, birincil hukuk olan AB hukukundan mütevellit AB vatandaşlığının önemi bakımından, her AB vatandaşına temin edilmiş olan hakların kaybına sebep olacak vatandaşlığı kaybettirme kararlarının muhatapları ve aileleri bakımından sonuçları göz önünde bulundurularak ve bu hakların özüne halel getirilmeyecek şekilde alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Değerlendirmelerinin neticesinde ABAD, hile ile kazanılmış vatandaşlığın geriye yönelik iptal edilmesinin AB hukuku bakımından meşru olduğu ancak bu durumda da ilgili kişiye asıl vatandaşlığını tekrar kazanmak için yeterli zaman verilip verilmediği gibi somut vakanın icap ettiği bütün şartların nazari itibara alınması gerektiği hükmetmiştir.

Değerlendirme

Rottmann kararı ile ABAD, vatandaşlığı kazanma ve kaybetme şartlarını belirleme yetkisinin üye ülkelere ait olduğunu vurgulamakla birlikte bu yetkinin kullanımında AB hukukuna ve bu bağlamda özellikle de orantılılık ilkesine riayet edilmesi gerektiğini mükerreren dile getirmiştir.

Buna göre, AB vatandaşlığını ilgilendiren her düzenleme ya da karar, AB vatandaşlarına birlik hukuku ile sağlanan statü ve bu statüye bağlı olarak verilen haklara zarar verip vermediği değerlendirilerek gerçekleştirilmelidir. Bu minvalde değerlendirme yapmaksızın AB vatandaşlarının ve ailelerinin haklarına halel getirecek düzenlemeler AB hukukunun ve orantılılık ilkesinin ihlali anlamına gelecektir.

AB Adalet Divanı'nın yukarıda özetle zikredilen Rottmann kararı, 23 yaşına kadar Almanya'da iki vatandaşlıktan birini bırakma zorunda (Optionsspflicht) kalan aynı zamanda Alman vatandaşlığına sahip Türk vatandaşları için emsal teşkil edebilecek niteliktedir.

Zira, çifte vatandaşlığa sahip Türk vatandaşları 23 yaşının ikmaline kadar Alman vatandaşlığını seçmedikleri takdirde seçme mecburiyeti gereği başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Alman vatandaşlığını kaybetmektedirler. Bu durum, Alman vatandaşlığı üzerinden AB vatandaşlığını kazanmış olan Türkler açısından aynı zamanda AB vatandaşlığını da kaybetmek neticesini doğurmaktadır. AB vatandaşlığının kaybı ile Avrupa Sözleşmesi ile AB vatandaşlarına tanınan AB ülkelerinde çalışma, ikamet, serbest dolaşım, sosyal desteklerden faydalanma ve mahalli seçimlere iştirak gibi çok önemli haklardan mahrumiyet durumu söz konusu olmaktadır.

Rottmann kararında ABAD, hile ile kazanılmış bir vatandaşlığın iptaline müteallik değerlendirmelerde bulunmasına rağmen yine de orantılılık ilkesine ve AB vatandaşlığını ilgilendiren durumlarda AB hukukunun gözetilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Türk vatandaşları Alman vatandaşlığını meşru bir şekilde kazanmaktadırlar. Uluslararası hukuk, vatandaşlığın kazanılması ve kaybedilmesi konusundaki yetkinin ilgili ülkelere ait olduğunu belirtmekle birlikte AB vatandaşlığı ve buna bağlı hakları ilgilendiren hallerde hiyerarşisinin en üstünde olan AB hukukunun dikkate alınması gerektiğini tekrarla vurgulamıştır. Almanya'nın 2000 yılında getirmiş olduğu opsiyon modeli Türk vatandaşlarının yalnızca Alman vatandaşlığını değil, aynı zamanda AB vatandaşlığını ve bu vatandaşlığa bağlı hakları doğrudan etkileyen bir hususdur. AB vatandaşlığı ve orantılılık ilkesi bakımından sonuçları değerlendirmeye tabi tutulmaksızın yalnızca ulusal hukuk politikalarıyla getirilmiş olan "Opsiyon Mecburiyeti" bu haliyle Avrupa Birliği hukukunu açıkça ihlal etmektedir.

Opsiyon Modeli Nedir:

Alman Vatandaşlık Kanunu'nun 29. maddesine göre Almanya'da en az 8 yıldan beri meşru ikameti olan yabancı ebeveynin 01.01.2000 tarihinden sonra doğan çocukları ile bu tarihte henüz 10 yaşını tamamlamamış olup 31 Aralık 2000 tarihine kadar Alman vatandaşlığını kazanmış yabancı kişilerin çocukları 18 yaşından başlamak üzere 23 yaşının tamamlanmasına kadar ebeveyn vatandaşlığı ile Alman vatandaşlığı arasında tercih yapmak mecburiyetindedirler. Bu müddet zarfında Alman vatandaşlığını yazılı olarak tercih etmeyen çifte vatandaşlık sahipleri 23 yaşının tamamlanmasıyla Alman vatandaşlığını kaybederler. Özel durumlarından dolayı her iki vatandaşlığını da muhafaza etmek isteyen kişiler için vatandaşlık muhafaza başvurusu 21 yaşının tamamlandığı tarihe kadar mümkündür.

Buna göre:

23 yaşının tamamlanmasına kadar tercih mecburiyetinde bulunması gereken kişiler:

Ebeveyninden en az birisi Almanya'da en az 8 yıldan beri meşru ikameti bulunan (Alman vatandaşlığına başvurabilecek durumdaki) yabancıların 01.01.2000 tarihinden itibaren doğan çocukları,

01.01.2000 tarihi itibariyle henüz 10 yaşını ikmal etmemiş olup 31.12.2000 tarihine kadar Alman vatandaşlığına geçen yabancı çocukları.

Bu şekilde çifte vatandaşlığı kazanmış kişiler 18 yaşından başlamak üzere 23 yaşının tamamlanmasına kadar soy bağıyla kazandıkları vatandaşlıktan çıktıklarını Alman yetkili dairelerine bildirmedikleri takdirde başkaca bir idari işleme gerek kalmaksızın Alman vatandaşlığından çıkartılırlar.

© picture-alliance/dpa

İSMAİL YILDIZ
ismail.yildiz@ytb.gov.tr

Uluslararası Öğrenciler İftarda Aynı Sofrada Buluştular

Başkanlığımız tarafından, Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilere yönelik iftar programı düzenlendi.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı binasında gerçekleştirilen iftar programına Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç, Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Hayati Develi ve çok sayıda Türkiye burslusu uluslararası öğrenci katıldı.

Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ: "Başarının Tek Yolu Çalışmak"

Başbakan Yardımcımız Bozdağ, yemek sonrasında yaptığı konuşmada uluslararası öğrencilere çalışmanın önemini anlattı. Bozdağ, "Çalışmadan mesafe almış, başarılı olmuş insan asla yoktur. Sizler çalıştınız ve ülkelerinizde başarılı oldunuz, bugün buradasınız. Şimdi, Türkiye'de çalışacaksınız, kendinizi çok iyi yetiştireceksiniz. Hem Türkiye'de hem de döndüğünüzde ülkenizde, belki de başkaca ülkelerde pek çok başarının altına imza atacaksınız. Onun için durmak yok, çalışmaya ama çok çalışmaya mutlaka devam etmemiz lazım" diye konuştu.

Öğrencilere Burs Müjdesi

Türkiye'de eğitim gören öğrencilerin her zaman yanında olacaklarına işaret eden Bozdağ, "Türkiye bursuyla okuyan öğrencilerin sorunlarının farkındayız. İyileştirmeleri hissediyorsunuz. Önümüzdeki zaman içinde Türkiye bursuyla okuyan öğrencilerin imkanlarını geliştirme noktasında önemli adımlar atacağız" şeklinde konuştu. Türkiye'deki vakıf üniversitelerine seslenen Bozdağ, bursların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan uluslararası öğrencilere de açılması gerektiğini söyledi. Bozdağ, "Mezun olduktan sonra Türkiye'ye pek az uğrayanınız olacak, çalışma konusunda sıkıntılar var o sıkıntıları çözme konusunda da bir düşüncemiz var. Bu kısıtları bir masaya yatırmayı düşünüyoruz. Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde başarılı olan öğrencilere "Yok sen Türkiye'de çalışamazsın"demek istemiyoruz. Onun için bir hazırlığımız olduğunu müjdelemek isterim" dedi.

Başkan Kemal Yurtnaç: "Beraberlik Zenginliktir"

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç uluslararası öğrencilere yönelik yaptığı konuşmasında beraberliğin büyük bir zenginlik olduğu vurgusunu yaptı. Yurtnaç, "Şu anda 12 bin burslu öğrencimiz var ve bu yıl inşallah 4 bin öğrencimiz daha gelecek. Dünyanın dört bir yanından gelen öğrencilerimiz, Türkiye'de birlikte eğitim görüyor, farklı kültürleri tanıma fırsatı buluyor ve kendi kültürlerini tanıtıyorlar, bu çok büyük bir zenginliktir. Bu zenginliği iyi değerlendirmenizi istiyorum. Hepinize şimdiden iyi bayramlar dilerim" dedi.

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ Moldova'yı Ziyaret Etti

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ resmi temaslarda bulunmak üzere Moldova'nın başkenti Kişinev'e gitti. Bozdağ'a Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç'ın yanı sıra kalabalık bir heyet eşlik etti. Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ'ı havaalanında Türkiye'nin Kişinev Büyükelçisi Mehmet Selim Kartal karşıladı. Bozdağ, buradan Moldova Bölgesel Kalkınma Bakanlığı'na geçti. Kalkınma Bakanı Marcel Raducan ile görüşen Bozdağ, Türkiye ile Moldova'nın kadim ilişkilerine vurgu yaptı. İki ülkenin siyasi, ekonomik, kültürel ve birçok alanda ilişkilerinin olduğunu dile getiren Bozdağ, Türkiye ve Moldova'nın iki dost ülke olduğunu dile getirdi. İki ülke arasındaki ilişkileri daha da güçlendirmeye yönelik kararlılıklarını dile getiren Bozdağ, Türkiye'nin, bağımsızlığını kazandığından beri sürekli Moldova'nın yanında olduğunu ve bundan sonra da olmaya devam edeceğini vurguladı. Karşılıklı yatırımların daha da artması için ortak çalışmaların önemine değinen Bozdağ, iki ülke arasındaki vizelerin kaldırıldığını, vize muafiyet anlaşmasının gelecek dönemde yürürlüğe gireceğini söyledi.

Bozdağ, Gökoğuz Yeri'nde ekmek ve tuzla karşılandı

Moldova ziyareti kapsamında Gökoğuz Yeri'ne giden Bozdağ, burada önemli temaslarda bulundu. Bölgenin başkenti Komrat'a gelişinde Gökoğuz Yeri Başkanı Mihail Formuzal tarafından törenle karşılanan Bozdağ'a, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç'la birlikte YTB'den bir heyet eşlik etti.

Moldova Başbakanı Lurie

Leanca ile Gökoğuz Yeri'nde bir görüşme yapan Bozdağ, görüşmede gösterilen ilgiden duyduğu memnuniyeti dile getirdi. "Gökoğuz Yeri ile Moldova merkezi yönetimi arasında yapıcı ve verimli işbirliğinin tesis edilmesi ve bunun güçlendirilmesinin önemli olduğunu görüyoruz" diyen Bozdağ, Leanca ile Gökoğuz Yeri Başkanı Formuzal'ı bir arada görmekten duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Moldova Başbakanı Leanca

Moldova Başbakanı Lurie Leanca ise Bozdağ'ın ülkesini ziyaret etmesinden mutlu olduğunu dile getirirken, vizelerin kaldırılmasının iki ülke açısından önemli olduğunu da vurguladı.

Anıt mezarlığı gezdi

Bozdağ daha sonra Avdarma köyüne gitti. Moldova Başbakanı Lurie Leanca, Gökoğuz Yeri Başkanı Mihail Formuzal'ın da eşlik ettiği Bozdağ'a köye gelişlerinde Gökoğuz geleneklerine göre tuz ve ekmek ikram edilerek karşılandı. Köyün kuruluş törenine katılan Bozdağ, konuşmasında Gökoğuzların ihtiyaçlarının karşılanması, onların desteklenmesi için gerekli olan her şeyi yapacaklarını dile getirerek, "Gökoğuz Türkleri'nin kimliklerini, dillerini, kültürlerini muhafaza ederek sahip oldukları özerkliği koruyarak, aşındırılmasına izin vermeyerek burada ilelebet yaşaması, Moldova Cumhuriyeti'nin bir parçası olarak varlığını devam ettirmesi bizim de arzumuzdur" ifadelerini kullandı.

Konuşmasının ardından köylülerle bir süre sohbet eden Bozdağ, Moldova Başbakanı Leanca, Gökoğuz Yeri Başkanı Formuzal daha sonra köyün kuruluşunu anlatan müze ile anıt mezarlığı gezdi. Komrat'ın merkezine geçen Bozdağ, TİKA tarafından yaptırılan Atatürk Kütüphanesi'nin açılışını yaptı. Komrat Devlet Üniversitesi'ni ziyaret ederek yetkililerden bilgi alan Bozdağ, daha sonra Moldova Başbakanı Leanca ve Gökoğuz Yeri Başkanı Formuzal'ın ev sahipliğinde verilen öğle yemeğine katıldı.

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Bayram Namazını Bulgaristan'da Soydaşlarımızla Birlikte Kıldı

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Bulgaristan'da bayram namazını Filibe'nin Muradiye camisinde kıldı. Bozdağ'a Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç da eşlik etti. Bayram namazından sonra Diyanet İşleri Başkanlığı cemaate 2 bin Kur'an-ı Kerim ve binlerce tespih dağıttı.

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Bulgaristan Müslümanları Başmüftüsü Mustafa Aliş Hacı'nın kıldırdığı namazın akabinde tıklım tıklım dolan Muradiye camisinin çıkışında Kur'an-ı Kerim dağıttığı cemaatle bayramlaştı. Bulgaristan'da bulunan Müslüman Türk toplumunun, Türkiye'deki tüm vatandaşların ve İslam aleminin Ramazan Bayramı'nı kutlayan Bozdağ, bütün Müslümanların ve insanların bayramının her yerde bayram tadında kutlanması temennisinde bulundu.

Ramazanın son iftarını Bulgaristan'daki soydaşlarla yapma imkanı bulduğunu anımsatan Bozdağ, "Buradaki soydaşlarımızla, Müslüman toplulukla beraber olmak bizim için gerçekten büyük bir onur oldu. Biz de her yerde onların ülkemize, Türkiyemize, insanımıza, bizlere gösterdiği sevgi ve saygıdan dolayı büyük bir memnuniyet duyduk. Türkiye, her zaman nerede olurlarsa olsunlar, soydaşlarının ve akrabalarının yanlarında olmaya devam edecektir, Ana prensip olarak, nerede vatandaşımız, soydaşımız ve akrabamız varsa orada olmayı amaç edinen bir ülkeyiz. Hükümet olarak da aynı amaçla vatandaşlarımızla soydeşlarımızla, akrabalarımızla birlikte olmaya özen gösteririz" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın iyi bayram dileklerini de ileten Bozdağ, Bulgaristan Cumhurbaşkanı Rosen Plevneliev'in dün akşam Başmüftü Hacı'nın davetini kabul ederek Müslüman topluluğunun iftarına katıldığını hatırlattı. Bulgaristan tarihinde ilk defa cumhurbaşkanı düzeyinde iftara katılım görüldüğünü belirten Bozdağ, Plevneliev'in yine Bulgaristan tarihinde ilk defa ülkenin Başmüftüsünü makamında ziyaret eden bir cumhurbaşkanı olduğuna vurgu yaptı.

Başmüftü Mustafa Aliş Hacı Bulgaristan Müslümanları Başmüftüsü Mustafa Aliş Hacı de Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ'ın bayramda Bulgaristan'da bulunmasını "büyük bir şeref" olarak nitelendirdi. Hacı, "Bu yıl iki bayramı bir arada kutluyoruz. Hem Ramazan bayramı, hem de gelen misafirlerimizi karşılama bayramını kutluyoruz. İnaniyorum ki, ileriye doğru barış, kardeşlik ve sevgi içerisinde aynı şekilde yaşamaya devam edeceğiz. Bulgaristan'da, Türkiye'de ve dünyada tüm Müslümanların bayramını tebrik ediyorum" dedi. Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, ziyaretinin son gününü Türklerin yoğun olarak yaşadığı Kırcaali ve Mestanlı şehirleri bölgesinde geçirecek, akşam saatlerinde Türkiye'ye döndü.

Dövizle Askerlik Bedeli 6 bin Euro'ya Düşürüldü

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, dövizli askerlik bedelinin 10 bin Euro'dan 6 bin Euro'ya düşürüldüğünü açıkladı.

Bakanlar Kurulu toplantısından sonra açıklamalarda bulunan Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bülent Arınç, dövizli askerlik bedelinin 10 bin Euro'dan, 6 bin Euro'ya düşürüldüğünü bildirdi. Arınç şunları söyledi: " Bu, özellikle yurtdışındaki genç kardeşlerimizi, askerlik çağına gelmiş dövizli askerlik yapma durumunda bulunan bütün yurttaşlarımızı kapsayacak. Onların talebi üzerine böyle bir karar alınmış oldu. Bildiğiniz gibi 5 bin 112 Euro'dan geçtiğimiz yıl 10 bin Euro'ya yükseltilmişti. Bunun çok yüksek olduğu ve yurttaşlarımızın zararına yol açtığı ve bazı sosyal psikolojik endişeler meydana getirdiği görüldü ve hükümetimiz, Bakanlar Kurulumuz konuyla ilgili birkaç aydan bu yana üzerinde çalıştığımız konuyu bugün sonuçlandırdı. Bugün itibari ile dövizli askerlik 10 bin avrodan 6 bin avroya düşürülmüştür. Bunun uygulama esasları ve usulleri Milli Savunma Bakanlığımız tarafından takip edilecektir."

Başbakan, Dövizle Askerlik konusunu YVDK Üyeleri ile Görüşmüştü

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, YVDK Toplantısında dövizle askerlik konusunu gündeme getirmiş, YVDK üyeleri ile konuyu görüşmüştü. Üyelerin ücretin fazla olduğu yönündeki talepleri dikkate alındı ve konu Bakanlar Kurulu Toplantısında değerlendirildi. Bakanlar Kurulu toplantısından sonra açıklamalarda bulunan Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bülent Arınç, yaptığı açıklamada dövizle askerlik bedelinin 10 bin Euro'dan, 6 bin Euro'ya düşürüldüğünü açıkladı.

ZEYNEP ZELAN
zeynep.zelan@ytb.gov.tr

Barışa Son Veren Barış

Tüm dünyanın gözünün üstünde olduğu, büyük ülkelerin oyun tahtasında yön vermeye çalıştığı kaynayan kazan Ortadoğu… Birinci Dünya Savaşı'nda ve sonrasında verilen kararlardan doğan büyük olayların sahnesi… Mısır'dan Afganistan'a, İran'dan Umman Denizi'ne yayılan bu alan, doğumuna tanıklık ettiği dinlerin, değişik milliyetlerin ve farklı ideolojilerin çatışması için bile yeterince geniş değilken, en başta bağrındaki petrol nedeniyle yüz yıldır büyük devletlerin de çekiştiği coğrafya durumunda. 11 Eylül'ün ardından ABD'nin Afganistan ve Irak'a müdahalesiyle yeniden ivme kazanan olayların seyri ABD'nin kendisi için bile bir muamma. David Fromklin'in on yıl boyunca arşivlerde çalışarak elde ettiği bulgularını topladığı kitabı Barışa Son Veren Barış, Birinci Dünya Savaşı ve sonraki ilk yıllarda (1914-1922) dünyadaki güç dengelerinin panoramasını oluştururken, özellikle de gizemli doğuda büyük devletlerin yöneticilerinin masa başında bugünkü Ortadoğu'nun haritasını nasıl yeniden şekillendirdiğini anlatıyor. Açılan en yeni arşivlerle geliştirilen bu çalışma dönemi ve bölgeyi inceleyen en kapsamlı çalışma olma niteliğini taşıyor. Günümüz Ortadoğu'sunu anlamak için en önemli kaynaklardan biri sayılabilecek olan kitap, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü ve sonrasında çağdaş Ortadoğu'nun doğuşunu Lloyd George, Winston Churchill, Woodrow Wilson, Kitchener, Lenin, Stalin, Arabistanlı Lawrence, Mussolini ve Atatürk gibi dönemin önemli tarihi kişiliklerinin de olaylar içerisindeki rolleriyle birlikte ele alıyor.

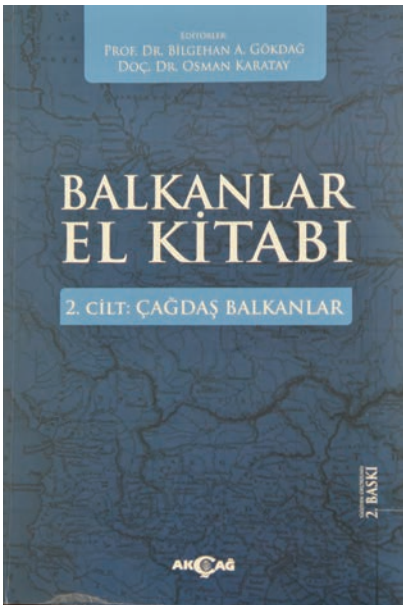

Balkanlar El Kitabı

Bir zamanlar Osmanlı idaresinde olan ve bugün halen Osmanlı'dan izler taşıyan Balkanlar her daim Türkiye'nin odak noktası olan bir bölge olmuştur. Başka yerlerde küçük ırmaklar bile ülkeler ve bölgeler arasından sınır teşkil ederken, Anadolu ile Balkanlar'ı Marmara Denizi büyüklüğünde bir su kitlesi dahi ayıramamış, bu iki bölge tarih boyunca daima birbirine bağlı ve bağlantılı olmuştur. Marmara'nın bir tarafındaki devlet, mutlaka öbür tarafına hakim olmuştur. Adeta bu iki büyük yarımadanın kaderi tek elde birleştirilmiştir. Osmanlılar'ın Anadolu'daki en küçük beyliklerinden biriyken bile Balkanlar'a atlamaları ve sonuçta bir Balkan devleti olarak yükselmeleri bu kaderin tecellisi gibidir. Bizim için bu denli önemli bir bölge olan Balkanlar'ın tarihi, kültürü ve edebiyatı konusunda yazılmış önemli makaleler Balkanlar El Kitabı'nda bir araya toplanmış. Kitap, Bilgehan A. Gökdağ ve Osman Karatay gibi ülkemizin önde gelen iki bilim adamı tarafından yürütülen bir projeyle hazırlanmış ve bütün dünyada türünün tek örneği olan bir çalışma ortaya çıkmış. Daha önce üç cilt olarak yayınlanan kitap iki cilt halinde gözden geçirilerek yeniden basıldı. Eser "Tarih" ve "Çağdaş Balkanlar" başlıklı iki ciltten oluşuyor. "Tarih" başlıklı birinci ciltte 1989'a kadar olan Balkanlar tarihi ele alınıyor. Bu ciltte Balkanlar'ın coğrafi yapısı, erken uygarlıklar, ilkçağ, ortaçağ dönemlerinde Balkanlar, Osmanlı idaresindeki ile Birinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki Balkanlar alanında uzman tarihçi ve yazarlar tarafından detaylı bir şekilde kaleme alınmış. İkinci cilt olan "Çağdaş Balkanlar" bölümünde günümüz devlet ve toplulukları incelenmiş. Bölge ülkelerinin kimlik bilgileri ile krallık, sosyalist ve demokratik dönemleri ayrı ayrı irdelenmiş. Kitabın ilk baskısının üçüncü cildinde yer alan Balkanlar edebiyatı ve Batı Trakya Türkleri gibi bölümler de bu cilde eklenmiş.

ZEYNEP ZELAN
zeynep.zelan@ytb.gov.tr

SON VEDA

Ölüm… Adını bile duyduğumuzda içimizin ürperdiği, bir gün bizi de bulacağını bilsek de zihnimizin arka odalarında sakladığımız gerçekliğimiz. Belki de yeni bir hayatın başlangıcı, yalancı dünyadan uyanıp bâki hayatımıza yolculuğumuzun ilk adımı… Eğer doğum ve yaşam kadar ölümü de aynı vakurla karşılayabilirsek, dünyevi arzu ve heveslerimizin ne kadar boş olduğunu anlayabiliriz. Yojiro Takita'nın yönetmenliğini yaptığı Son Veda (Okuribito – Departures) filmi tam da bu noktadan yakalıyor seyirciyi. İlk kez 28. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin kapanış filmi olarak ve "Gidişler" adıyla seyirciyle buluşan Oscar ödüllü Son Veda izleyen herkesi kendine hayran bırakmıştı.

Filmin konusu şöyle: Kahramanımız Daigo, çello çaldığı orkestra dağıldığında, müzik kariyerine veda eder ve karısı Mika ile memleketine döner. Başka bir işte çalışacak deneyimi olmadığı için deneyim aramayan "Gidişler" ismindeki bir işe, seyahat acentası zannederek başvurur. Görüşmeye gittiği ofisin arka duvarındaki yeni tabutları farkederek şaşırır. Şirketin sahibi, Daigo'nun özgeçmişine şöyle bir bakarak onu işe alır. Bu noktada Daigo şirketin tam olarak ne iş yaptığını sorar ve iş tanımında cesetlerin yakılmadan önce törensel olarak 'tabutlanmasının' yer aldığını öğrenir. Başta tereddüt etse de patronu işi alması için onu zorlayınca kabul eder ve karısına 'törenlerin' dahil olduğu bir işi aldığını söyler. Daigo, yaşlı, genç, kadın, erkek, her yaştan, her türden çeşitli ölüm biçimleriyle karşılaşır ve başlangıçta emin olmasa da 'tabutlama' töreninin bir şekilde hayata saygıyı ifade ettiğini de anlamaya başlar.

Karısı Mika ise bir gün işin içindeki 'törenin' tam olarak ne tarz bir şey olduğunu öğrenir. Dehşete düşüp, bu işin utanç verici olduğunu söylerek kocasının işi bırakmasını ister ve red cevabını aldığında Tokyo'daki ailesinin yanına dönmek üzere yola çıkar. Annesi yıllar önce ölen ve babası o daha çocukken evi terk eden Daigo bir kez daha yalnız kalmıştır ancak yaptığı işin değerine inandığı için vazgeçmez. Ölüleri son yolculuklarına hazırlarken, kendi içindeki yolculuğun sonunda bambaşka bir yere vardığını görür. Bir tabutlayıcı, koca, oğul ve insan olarak Daigo, en değer verdiği insanlar arasında hayatla nasıl başa çıkacaktır? Son bir yolculukta, mutlu bir vedayla…

Filmde ölümün, yaşam kadar doğal ve önemli olduğunu iliklerinize kadar hissediyorsunuz. Daigo'nun işine ve ölülüre saygısını, onları temizleme ve giydirme biçiminin zerafetine, inceliğine hayran kalıyorsunuz. Halbuki az sonra fırında yakılacaklar... Ama kahramanımız, yeni bir hayata başlayacak olan ölülerin giderken, tıpkı doğduktan sonra olduğu gibi güzel ve temiz görünmesi için özen gösterir.

Bize sıra gelene kadar, bir gün hepimiz sevdiklerimizi "göndermek" zorunda kalabiliriz. Bu son vedanın acısını katlanır kılan şey, filmde de vurgulandığı gibi mevtanın saygıdeğer bir şekilde gönderilmesi. Aslında Japon kültüründeki bu gelenek İslam anlayışına da çok yakın. Çünkü İslam'da da ölümün bir son değil, sonsuz hayata başlangıç olduğu inancı vardır. O yüzden de kim olursa olsun, ölüler yıkanmadan, temiz kefene sarılmadan ve arkasından namazı kılınıp dua edilmeden gömülmez bizim kültürümüzde.

Son Veda'da vurgulanan bir başka unsur da Akira Kurosawa filmlerinden aşina olduğumuz "kültürün çöküşü" olgusu. Şöyle ki kahramanımız Daigo büyük şehirde işinden kovulunca küçük bir yer olan memleketine döner. Bir zamanlar kafe olarak işlettikleri evde yaşamaya başlar. Karısıyla başladıkları bu sade hayat, kültürel değerlerin halen yaşadığı küçük kasabaların güzelliğini gösterir. Bir de Daigo ve karısının sık sık gittiği hamam vardır. Daigo'nun çocukluğundan beri işletilen hamamın sahibi kadın, ilerlemiş yaşına rağmen, işine devam eder. Oğlu hamamı kapattırıp parasını almak istemektedir. Kadın, ona direnir. Her gün sobayı yakarak aynı yoğunluk ve yumuşaklıkta sıcak suyu hazırlar. Orada da eski ve yeninin çatışmasını görürüz.

Film boyunca bizim de şiirselliğine hayran kalarak izlediğimiz tabutlama törenine aşina olur, ölülerin temizlenip giydirilmesine biz de aynı vakarla yaklaşırız. Ancak Daigo'nun hayatının eksik kalan parçasının tamamlandığı son sahne ile acıya o kadar da dayanıklı olmadığımızı hissederiz. Onun gözyaşları bizim de içimize akar.

FOTOĞRAF

İLKER KIRMIZI
ilker.kirmizi@ytb.gov.tr

Anadolu'dan Kareler

MARDİN

Fotoğraf: İlker KIRMIZI

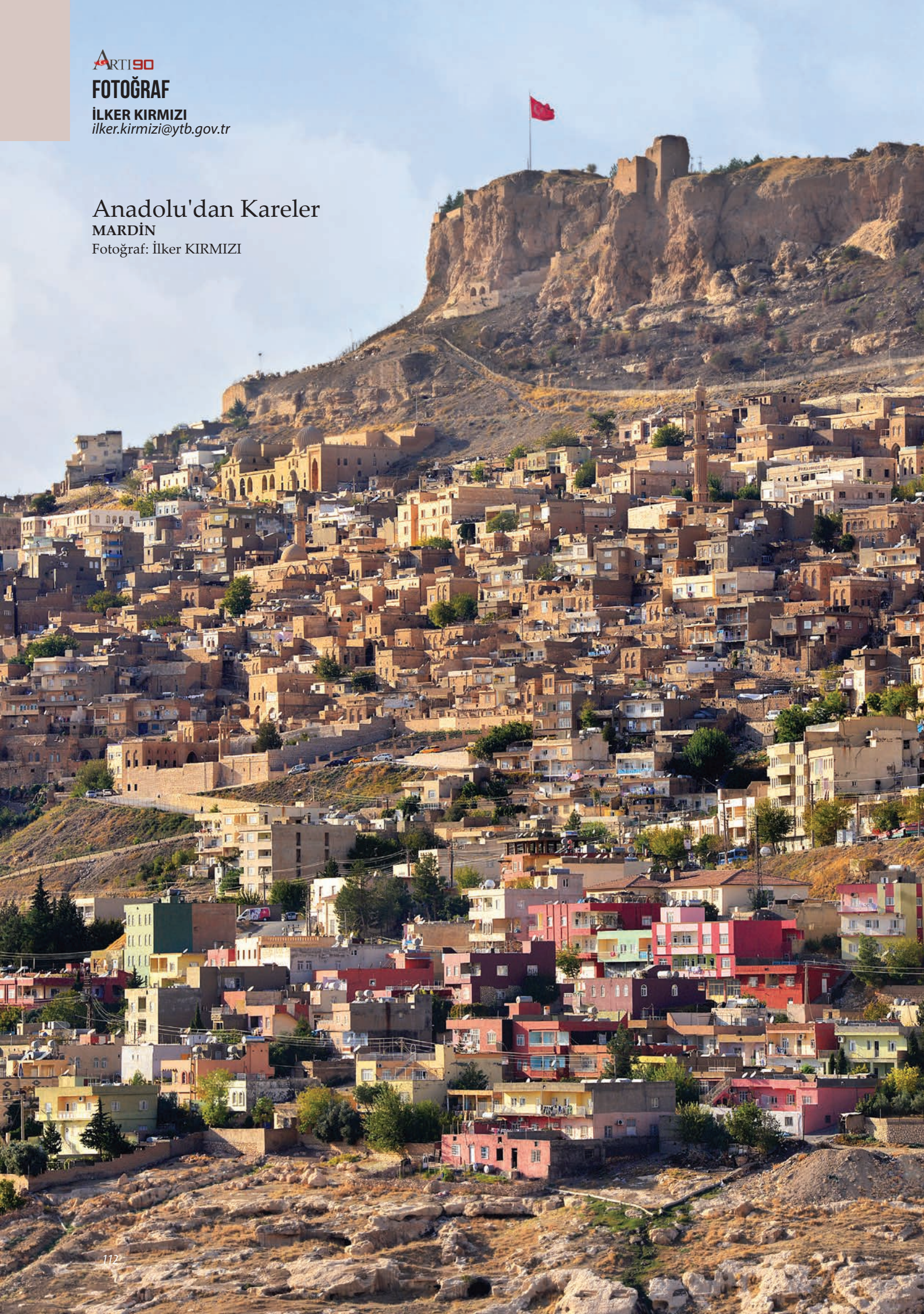

T.C. BAŞBAKANLIK
YURTDIŞI TÜRKLER
VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

BİZİ
Takip Edin!

www.ytb.gov.tr

facebook.com/yurtdisiturkler

twitter.com/yurtdisiturkler